

SUHDANNE

Toimialakatsaus

KEVÄT

2022

Toimialakatsaus Kevät 2022 perustuu Etlän Suhdanne Kevät 2022 -julkaisuun.

Julkistamispäivä: 24.5.2022.

Suhdanteen verkkoversio on luettavissa osoitteessa www.suhdanne.fi.

ISSN: 0787-9342.

Birgitta Berg-Andersson, teollisuus, Twitter: @BirgittaBergA1

Ville Kaitila, palvelut, Twitter: @VilleKaitila

Päivi Puonti, rakentaminen, Twitter: @PaiviPuonti

Markku Lehmus, ennustepäällikkö, Twitter: @MarkkuLehmus

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA

Arkadiankatu 23 B, 00100 Helsinki

www.etla.fi

Sisällys

Toimialakatsauksen yhteenveto	4
--	----------

Teollisuus

Teknolomiteollisuus

Sähkö- ja elektronikkateollisuus.....	9
Metallien jalostus.....	15
Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus	21

Metsäteollisuus

Paperiteollisuus.....	30
Puutuoteteollisuus.....	39

Kemianteollisuus.....	46
-----------------------	----

Elintarviketeollisuus.....	54
----------------------------	----

Rakentaminen	60
---------------------------	-----------

Palvelut

Kauppa.....	68
-------------	----

Majoitus- ja ravitsemistoiminta	74
---------------------------------------	----

Kuljetus ja varastointi	79
-------------------------------	----

Rahoitus- ja vakuutustoiminta.....	84
------------------------------------	----

Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta	89
--	----

Miten Etlan Suhdanne ja Toimialakatsaus tehdään?	97
---	-----------

Toimiala- katsauksen yhteenveto

Toimialakatsaus sisältää yksityiskohtaista tietoa eri toimialoilta. Se kattaa teknologiateollisuuden, metsäteollisuuden, kemian- ja elintarviketeollisuuden, rakentamisen sekä yksityisen palvelusektorin. Raporttiin sisältyvät toimialaennusteet tehtiin Etlan maaliskuussa julkaistun Suhdanne Kevät 2022 -makrotalouden ennusteen yhteydessä.

KOKO TEOLLISUUDEN arvonlisäyksen määrä kasvaa tänä vuonna vain noin prosentin, ja tuotos lisääntyy 2 prosenttia. Ennuste kiinnitettiin maaliskuun alussa, jolloin Ukrainan sodan talousvaikutuksista oli vasta rajoitetusti tietoa. EU oli juuri julkaissut listan Venäjän vastaisista kauppapakotteistaan, ja vasta muutamat yritykset olivat ilmoittaneet vapaaehtoisista boikoteistaan Venäjää vastaan. Tilanteen mittavat vaikutukset Euroopan talouksiin ilmenivät vasta jonkin ajan kuluttua. Toimialakatsauksessa esi-

tettyihin ennusteisiin liittyy siksi tavanomaista enemmän epävarmuutta, mutta ne ovat kuitenkin suuntaa antavia. Palvelualojen arvonlisäyksen odotetaan kohoavan runsaat 2 prosenttia ja tuotoksen vajaan 3 prosenttia vuonna 2022. Yksityisten palvelualojen tuotos kasvaa jonkin verran enemmän, runsaat 3 prosenttia.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotanto EU-maissa väheni tammi-maaliskuussa keskimäärin 7,7 prosenttia vuoden takaisesta. Suomessa valmistusmäärät kuitenkin

Toimialojen osuudet Suomen teollisuuden jalostusarvosta, bkt:sta ja tavaraviennistä, %

	Teollisuuden jalostusarvo	Bruttokansantuote	Tavaravienti
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	15,6	3,1	11,9
Metallien jalostus	3,2	0,6	13,2
Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus	22,7	4,6	25,8
Paperiteollisuus	6,2	1,2	13,7
Puutuoteteollisuus	2,9	0,6	4,2
Kemianteollisuus	14,3	2,9	18,5
Elintarviketeollisuus	7,1	1,4	2,5
Rakennusaineteollisuus	2,7	0,5	0,9

Käyvin hinnoin vuonna 2020. Lähteet: Tilastokeskus, Tulli.

ETLA S22.1/ky01t

lisääntyivät noin 2,5 prosenttia. Elektronisten komponenttien ja piirilevyjen vienti kohosi tammi-helmikuussa arvoltaan huomattavasti edellisvuodesta. Myös paristojen ja akkujen vienti lisääntyi arvoltaan tuntuvasti.

Metallien jalostuksen tuotanto kohosi tammi-maaliskuussa Suomessa 16 prosenttia vuoden takaisesta, eli huomattavasti enemmän kuin EU:ssa keskimäärin. Vientimäärä jäi kuitenkin tammi-helmikuussa edellisvuotista pienemmäksi. **Koneiden ja laitteiden** valmistus nousi EU:ssa tammi-maaliskuussa 2022 keskimäärin 5 prosenttia vuoden takaisesta. Suomessa alan tuotanto nousi 9 prosenttia, Ruotsissa 6 prosenttia ja Italiassa 3 prosenttia. Ranskassa ja Saksassa tuotanto väheni. Toimialan viennin kasvuvauhti hidastuu viime vuoden kuudesta prosentista noin prosenttiin. **Metallituotteiden** tuotanto lisääntyi EU27-maissa keskimäärin 2 prosenttia tammi-maaliskuussa, Suomes-

sa kasvua kertyi 17 prosenttia. **Kulkuneuvojen** viennin määrä kasvaa prosentin tahtia vuosina 2022–2023. Moottoriajoneuvojen tuotanto on tänä vuonna vähenemään päin. Telakkateollisuuden tilanne on hyvä, risteilijöitä toimitetaan joka vuosi Turun telakalta vuoteen 2026 asti. Myös Rauman ja Helsingin telakalta aluksia valmistuu vientiin ennustevuosina 2022–2024.

Paperiteollisuuden (ml. kartonki ja selu) viennin määrä putosi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 17 prosenttia vuoden takaisesta Paperiliiton lakon takia. Arvioimme maaliskuussa, että toimialan viennin määrä supistuu tänä vuonna 7 prosenttia lakon seurauksena. Laskelma perustui kolmen kuukauden pituiseen lakoon, mutta lakosta tulikin odotettua pitempi. EU27-maissa toimialan tuotanto lisääntyi tammi-maaliskuussa keskimäärin 2,8 prosenttia. Italiassa, Saksassa ja Ranskassa kasvu jäi keskimääräistä pienemmäksi. Ruotsissa ja Suomessa

Toimialojen arvonlisäyksen määrän muutos 2020–2024, %

	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	13,3	2,0	2,3	1,0	3,6
Metallien jalostus	-1,1	7,3	4,6	0,8	3,2
Koneet, metallituotteet ja kulkuneuvot	-4,6	2,9	0,2	-1,8	2,9
Paperiteollisuus	-2,5	6,2	-6,7	4,9	1,5
Puuteollisuus	1,5	13,6	1,8	0,5	-0,3
Kemianteollisuus	-11,9	-4,4	5,0	-7,7	0,8
Elintarviketeollisuus	1,2	4,9	-1,0	-2,1	0,1
Rakennusaineteollisuus	-3,1	7,7	-0,3	-0,5	0,5
Rakentaminen	-0,7	1,5	1,8	1,6	1,6
Kauppa	3,5	3,7	-0,7	1,0	1,5
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	-28,6	10,3	12,8	6,5	3,8
Kuljetus ja varastointi	-22,8	3,6	8,6	7,3	3,6
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	-1,3	6,4	1,0	0,6	0,5
Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta	-1,0	4,5	3,4	2,5	2,4

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S22.1/ky02t

tuotantomäärä oli laskussa. Lisää kartongin tuotantokapasiteettia on valmistumassa Suomeen.

Puutavarateollisuuden tuotanto nousi Suomessa 18 prosenttia tammi-maaliskuussa, mikä oli keskimääräistä enemmän. EU27-maissa tuotanto lisääntyi vajaat 6 prosenttia. Toimialan vientihinnat ovat ennennäkemättömän korkeat. Puutuotteet kallistuivat tammi-maaliskuussa keskimäärin 46 prosenttia viimevuotisesta. Rakentaminen Euroopassa on hidastumassa, mikä heikentää vientimahdollisuuksia.

Koko kemianteollisuuden tuotantomäärä nousi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa kausitasoitettuna 1,2 prosenttia edellisvuodesta. Toimialan uusien tilausten arvo nousi samalla ajanjaksolla 15 prosenttia vuoden takaisesta. **Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden** vientihinnat kohosivat tammi-maaliskuussa keskimäärin 39 prosenttia vuoden takaisesta. Viennin määrä kasvanee tänä vuonna noin 4 prosenttia viimevuotisesta. **Öljytuotteiden** viennin määrä väheni laskelmiemme mukaan noin 25 prosenttia tammi-helmikuussa. Vienti näyttää tänä vuonna jäävän odotettua heikommaksi. Voitelussa käytettävien maaöljyjen osuus öljytuotteiden viennin arvosta oli 13 prosenttia tammi-helmikuussa. Venäjän osuus tuoteryhmän viennin arvosta oli 48 prosenttia. EU27-maissa öljytuotteiden valmistus lisääntyi tammi-maaliskuussa keskimäärin 6,8 prosenttia vuoden takaisesta. Suomessa **kumi- ja muovituotteiden** vientimäärä kasvoi vajaat 6 prosenttia tammi-helmikuussa.

Elintarviketeollisuuden vienti vähenee tänä vuonna. Tuotanto lisääntyi vuoden alussa vähemmän kuin EU:ssa keskimäärin.

Tässä katsauksessa tarkasteltujen yksityisten palvelualojen tuotannon (arvonlisäyksen) määrä kasvaa ennustemme mukaan tänä vuonna keskimäärin noin kolme prosenttia ja ensi vuonna noin 2,5 prosenttia edellisvuodesta.

Kaupan alan nopea kasvuvaihe on jäänyt taakse, ja ennustemme mukaan kehitys on hy-

vin maltillista ennustevuosien aikana. Kulutuskysynnän painopisteen normalisoituminen palvelujen suuntaan, kotitalouksien ostovoiman heikkeneminen hintojen nousun seurauksena ja tuotantokapeikkojen negatiivinen vaikutus tarjontaan heikentävät kaupan alan lähiajan näkymiä.

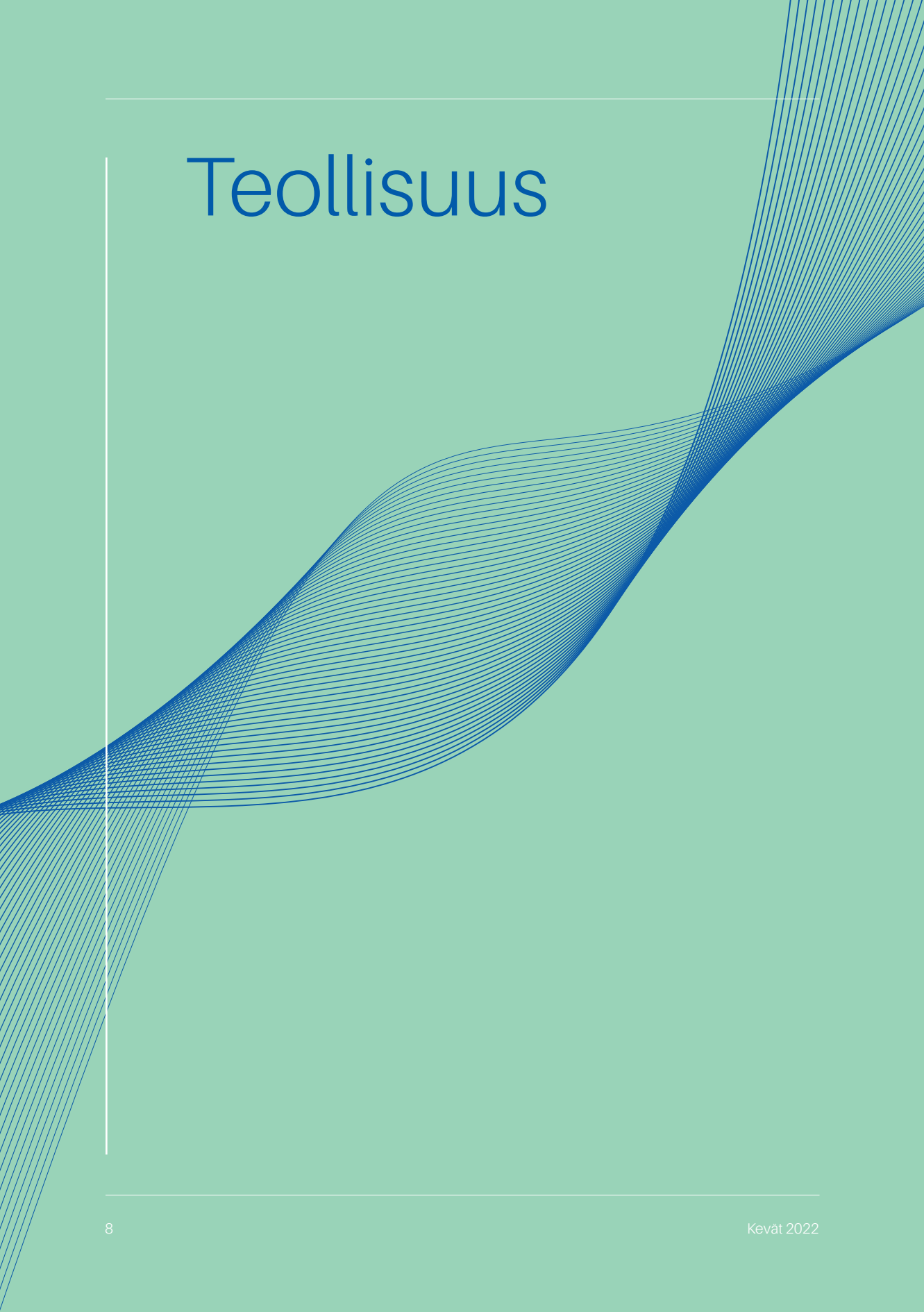
Majoitus- ja ravitsemisalan elpyminen pandemiasta on edelleen kesken ja ulottuu ennusteperiodin ylitse. Kansainvälinen matkailu, erityisesti liikematkustus, ja uutena tekijänä venäläisten matkailijoiden puuttuminen Ukrainan sodan sekä kiinalaisten puuttuminen maan jyrkkien koronasulkujen vuoksi hidastavat majoitusalan kehitystä ja koskettavat erityisesti Uudemaan ja Kaakkois-Suomen matkailua.

Kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla palautuminen pandemiasta on kesken lähinnä ilma- ja meriliikenteen matkustajamäärien osalta. Ilmailussa joudutaan nyt kiertämään Venäjän ilmatila, mikä heikentää Aasian-liikenteen näkymiä. Kustannustason nousu on ollut poikkeuksellisen voimakasta.

Pitkään kestänyt negatiivisten nimelliskorjauksien aikakausi on tullut päätökseen inflaation kiihtymisen vuoksi, vaikkakin yleisten odotusten mukaan inflaatiotahti rauhoittuu jo ensi vuonna. Rahapolitiikka on kuitenkin alkanut kiristyä monissa maissa, ja myös EKP:n odotetaan nostavan politiikkakorkoaan mahdollisesti jo kesällä. Tämä kehitys vaikuttaa **rahoitus- ja vakuutusalan** toimintaympäristöön.

Ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan sekä **hallinto- ja tukipalvelutoiminnan** kasvu hidastuu tänä vuonna, mutta on kuitenkin yli neljä prosenttia viime vuodesta, sillä palautuminen pandemiasta on vielä osittain kesken. Ensi vuonna kehitys maltillistuu. **Informaatio- ja viestintäpalvelujen** kasvu hidastuu nyt selvästi viime vuoden rajusta kasvusta, mutta on edelleen hyvällä tasolla. **Kiinteistöalalla** kasvu voi tänä vuonna ylittää viime vuoden tahdin. ●

Teollisuus

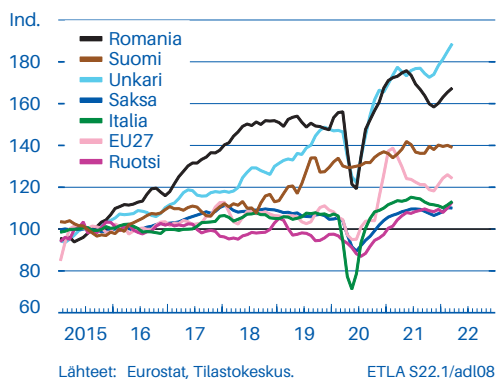

Sähkö- ja elektroniikkateollisuus

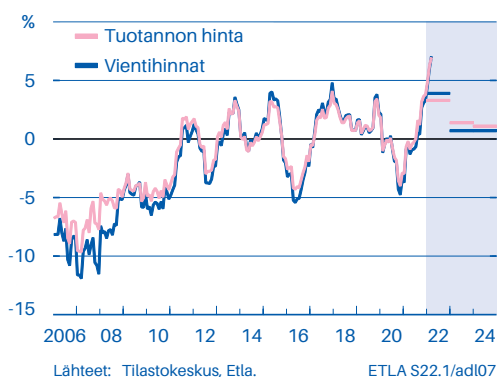
Sähkö- ja elektroniikkatuotteiden tuotanto EU-maissa väheni tammi-maaliskuussa keskimäärin vuoden takaisesta. Toimialan viennin kasvuvauhti hidastuu selvästi tänä vuonna.

EU27-maiden tuotantomäärä jäi sähkö- ja elektroniikkateollisuuden osalta kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa kausitasoitettuna 7,7 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Kreikassa alan tuotanto kuitenkin kohosi 16 prosenttia, Bulgariassa 15 prosenttia, Liettuassa 13 prosenttia, Itävallassa 11 prosenttia ja Ruotsissa 8

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotanto, 2015=100, kausitas., 3kk lka

Hintojen muutos

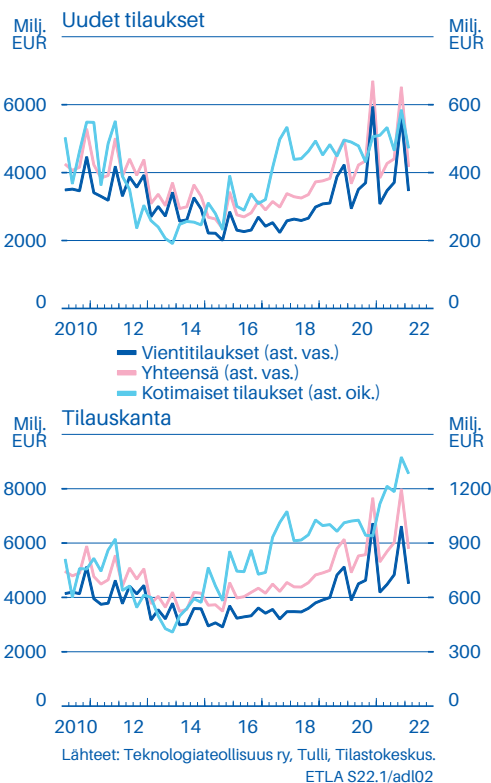
prosenttia. Sähkö- ja elektroniikkatuotteiden valmistusmäärät Unkarissa lisääntyivät kuluvaan vuoden tammi-maaliskuussa 6 prosenttia, Puolassa 3 prosenttia ja Saksassa ja Suomessa noin 2,5 prosenttia. Italiassa alan tuotanto jäi edellisvuoden lukemiin. Romaniassa sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotanto puolestaan väheni tammi-maaliskuussa runsaat 3 prosenttia vuoden takaisesta.

Arvioimme maaliskuussa, että toimialan tuotos Suomessa lisääntyy 2 prosenttia tänä vuonna ja noin 5 prosenttia ensi vuonna. Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotannosta valtaosa menee vientiin.

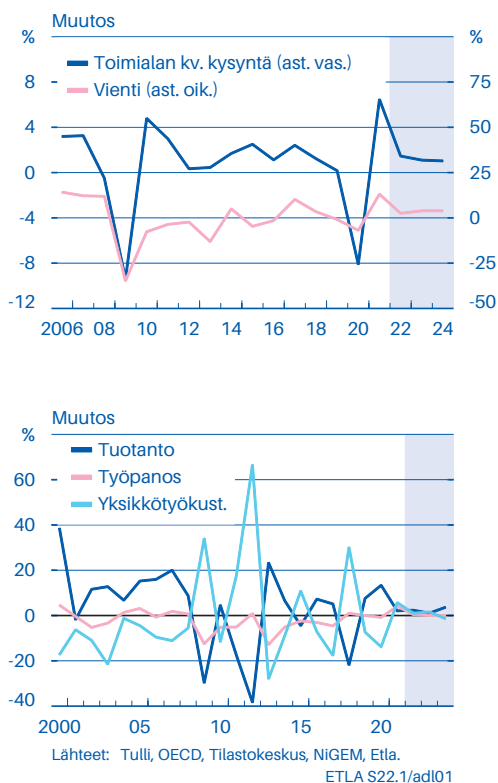
Toimialan osuus Suomen koko tavaraviennistä oli viime vuonna 11,2 prosenttia. Tietokoneiden, elektronisten ja optisten laitteiden (toimiala C26) osuus oli 5,3 prosenttia ja sähkölaitteiden (toimiala C27) 5,9 prosenttia.

Teknologiaeteollisuus ry:n mukaan sähkö- ja elektroniikkateollisuus työllisti Suomessa kuluvaan vuoden maaliskuun lopussa 39 500 työntekijää, mikä oli noin 1,4 prosenttia enemmän kuin viime vuoden lopulla. Henkilöstön määrä toimialan ulkomaisissa tytäryrityksissä pysyi lähes ennallaan. Ulkomaisesta henkilöstöstä noin 70 prosenttia työskentelee kehittyvissä maissa Aasiassa, Afrikassa, Lähi-idässä, Keski-

Uudet tilaukset ja tilauskanta

Kysyntä, vienti ja tuotanto

ja Itä-Euroopassa sekä Latinalaisessa Amerikassa.

Elektronisten komponenttien ja piirilevyjen vienti kohosi tammi-helmikuussa arvoltaan huomattavasti edellisvuodesta

Tietokoneita ja elektronisia ja optisia laitteita vietiin vuonna 2021 eniten Yhdysvaltoihin (osuus 14,5 %), Kiinaan (10,5 %), Venäjälle (7,3 %), Alankomaihin (6,7 %) ja Saksaan (6,2 %). Niiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 47 prosenttia.

Mittaus-, testaus- ja navigointilaitteet ovat elektroniikkatuotteiden (toimiala C26) suurin alatoimiala. Niiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 15 prosenttia, ja niiden viennin arvo kasvoi 11 prosenttia edellisvuodesta.

Elektronisten komponenttien ja piirilevyjen osuus oli runsaat 8 prosenttia, ja niiden vienti kasvoi arvoltaan 142 prosenttia edellisvuodesta.

Viestintälaitteiden (toimiala C263) osuus sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin ar-

vosta oli tammi-helmikuussa 8 prosenttia. Niiden viennin arvo väheni vajaat 8 prosenttia edellisvuodesta. Säteilylaitteiden sekä sähkölämmittä- ja sähköterapialaitteiden osuus oli vajaat 6 prosenttia. Niiden vienti supistui arvoltaan vajaat 9 prosenttia.

Tietokoneiden ja niiden oheislaitteiden osuus oli runsaat 5 prosenttia. Tuoteryhmän viennin arvo oli vajaat 2 prosenttia vuoden takaista suurempi. Tietokoneiden vienti on lähes kokonaan jälleenvientiä. Optisten instrumenttien ja valokuvausvälineiden osuus oli vajaat 3 prosenttia. Niiden vienti nousi arvoltaan 45 prosenttia.

Paristojen ja akkujen vienti lisääntyi arvoltaan yli 70 prosenttia tammi-helmikuussa

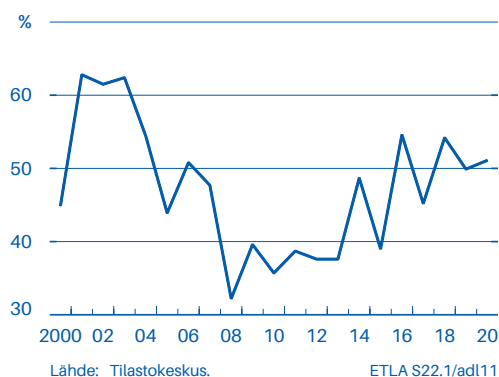
Sähkölaitteita vietiin viime vuonna eniten Saksaan (osuus 16,9 %), Ruotsiin (7,3 %), Yhdysvaltoihin (7 %), Kiinaan (4,9 %) ja Italiaan (4,3 %). Venäjä oli sijalla 9, ja sen osuus oli 3,9 %. Sähkölaitteiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 53 prosenttia.

Sähkömoottorit, -generaattorit ja -muuntajat ovat sähkölaitteiden suurin alatoimiala. Niiden

Työn tuottavuus

Omavaraisuusaste

osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa viidennes. Ryhmän vienti lisääntyi ar-

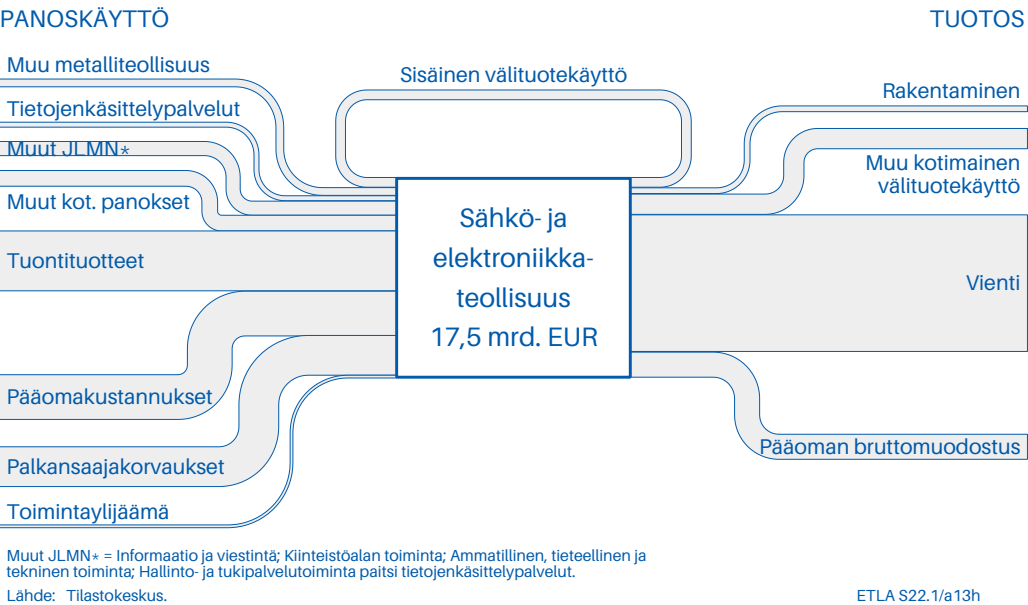
voltaan 10 prosenttia vuoden takaisesta. Sähköjohtojen ja kytkentälaitteiden osuus oli vajaat 7 prosenttia, niiden viennin arvo nousi 22 pro-

Keskeiset tunnusluvut								
Pääomatavararyhmä	% -muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Vienti	-0,9	-6,9	13,1	2,5	3,9	3,9	3,5	3,7
Vientihinta	1,5	-1,6	0,0	3,9	0,7	0,7	0,5	1,3
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	7,6	13,3	2,0	2,3	1,0	3,6	1,2	3,0
Työpanos	0,0	-0,8	4,1	0,4	0,0	-0,1	-0,1	0,2
Työn tuottavuus	7,6	14,3	-2,0	1,9	1,0	3,7	1,5	2,8
Pääomavaltuistuminen	-5,2	-5,2					-4,7	
Kokonaistuottavuus	13,4	20,5					7,3	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

ETLA S22.1/adl01t

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden hyödykevirrat vuonna 2020

senttia. Paristojen ja akkujen viennin arvo kohosi 74 prosenttia, ja niiden osuus oli 5,3 prosenttia. Sähkölampujen ja -valaisimien viennin arvo kohosi 11 prosenttia, ja niiden osuus oli vajaat 3 prosenttia.

Sähkö- ja elektroniikkatuotteiden vienti Venäjälle ja sanktionalaiset tuotteet

Tietokoneiden ja elektronisten ja optisten laitteiden vienti Venäjälle oli viime vuonna arvoltaan 267 miljoonaa euroa. Sähkölaitteita vietiin puolestaan 156 miljoonan euron arvosta. Kun tarkastelemme koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden vientiä Venäjälle, käy ilmi, että kol-

masosa viennistä vuonna 2021 oli tietokoneita ja niiden oheislaitteita. Mittaus-, testaus- ja navigointilaitteiden osuus oli 12 prosenttia. Säh-

Elektroniikka- ja sähköteollisuus

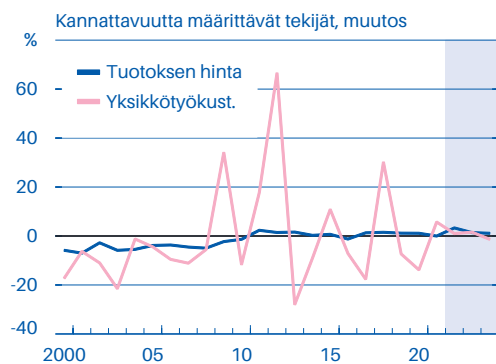
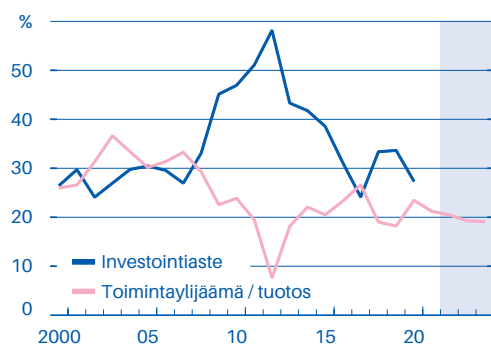
Vientiosuudet alueittain 2021, %

	Arvo, milj. e	Osuus, %	Muutos, %
Tietokoneet, elektroniset ja optiset tuotteet			
Kaikki maat	3 676	100,0	15
Eurooppa	1 888	51,2	14
EU27	1 363	37,0	15
Euroalue	936	25,4	13
Kaukoita	962	26,1	22
Lähi- ja Keski-itä	71	1,9	-19
Pohjois-Amerikka	576	15,6	20
Yhdysvallat	534	14,5	20
Kiina	385	10,5	-3
Venäjä	267	7,3	7
Alankomaat	248	6,7	22
Saksa	228	6,2	10
Sähkölaitteet			
Kaikki maat	4 036	100,0	12
Eurooppa	2 685	66,5	22
EU27	2 125	52,7	23
Euroalue	1 478	36,6	25
Kaukoita	639	15,8	2
Pohjois-Amerikka	326	8,1	15
Etelä-Amerikka	103	2,6	-2
Afrikka	79	2,0	-41
Saksa	683	16,9	47
Ruotsi	292	7,3	29
Yhdysvallat	283	7,0	13
Kiina	198	4,9	12
Italia	174	4,3	21

Lähde: Tulli.

ETLA S22.1/adl02t

Investoinnit ja kannattavuus

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S22.1/adl09

kömoottorien, -generaattorien ja -muuntajien osuus oli 11 prosenttia. Sähkönjakelu- ja valvontalaitteiden osuus oli 10 prosenttia ja viestintälaitteiden vajaat 6 prosenttia. Säteilylaitteiden sekä sähkölääkintä- ja sähköterapialaitteiden osuus oli runsaat 4 prosenttia.

Tullin julkaisemasta tiedotteesta käy ilmi, että CN-luokituksessa ryhmän sähkökoneiden ja laitteiden vienti Venäjälle oli viime vuonna arvoltaan 237 miljoonaa euroa. Tullin arvioiden mukaan tästä sanktioiden alaisia tuotteita oli arvoltaan 49 miljoonaa euroa, mikä vastaa 21 prosentin osuutta. Etlan vientiennuste on tehty CPA-luokituksen mukaan, joten vientilukuja ei voi suoraan verrata CN-luokituksen perusteella laskettuihin tietoihin. Tullin laskelmat antavat kuitenkin hyödyllistä tietoa ja ovat suuntaa antavia.

Toimialan viennin kasvuvauhti hidastuu selvästi tänä vuonna

Teknologiaeteollisuuden tilauskantatiedustelun mukaan elektroniikka- ja sähköteollisuuden (tietoliikennelaitteet, sähkökoneet, terveysteknologia) uusien vientitilausten arvo nousi tammi-maaliskuussa 13 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Uusien vientitilausten arvo laski kuitenkin 38 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Maaliskuun lopussa kertyneen tilauskannan arvo oli 8 prosenttia edellisvuotista suurempi. Edelliseen neljännekseen verrattuna tilauskannan arvo supistui 32 prosenttia.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvo nousi Tullin tilastojen mukaan kuluva vuoden tammi-helmikuussa 18 prosenttia vuoden takaisesta. Samanaikaisesti alan vientihinnat nousivat keskimäärin 5,2 prosenttia viimevuotista, joten viennin määrä nousi 13 prosenttia.

Toimiala valmistaa tietoliikennelaitteita, sähkökoneita, instrumentteja ja konttorikoneita.

Toimialan osuus Suomen ¹	%
teollisuuden jalostusarvosta	15,6
bruttokansantuotteesta	3,1
tavaraviennistä	11,9

¹ Käyvin hinnoin vuonna 2020.

Suurimmat yritykset vuonna 2020

	Liikevaihto ¹ milj. e	Henkilöstö ¹
Oyj Nokia Abp	21 870	92 000
ABB Oy	1 983	4 520
HMD Global konserni	1 222	739
Salcomp Oyj	620	13 000
Scanfil	595	3 390

¹ Globaali.

Arvioimme maaliskuussa, että koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin määrän kasvuvauhti hidastuu tänä vuonna noin 3 prosenttiin. EU:n Venäjän vastaisten sanktioiden seurauksena kasvu saattaa jäädä tätäkin pienemmäksi.

Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten laitteiden vientimäärä (toimiala C26) kohosi viime vuonna peräti 17 prosenttia. Tammi-helmikuussa 2022 vientimäärä nousi laskelmiemme mukaan 12 prosenttia vuoden takaisesta. Alan vientimäärä jäänee kuitenkin tänä vuonna viime vuoden tasolle.

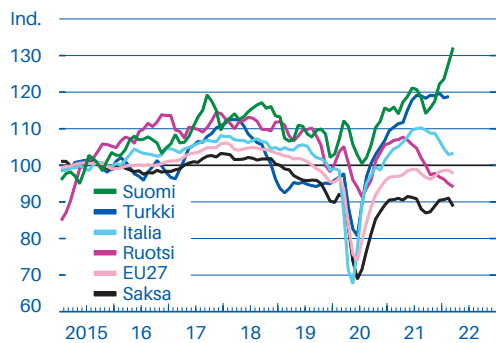
Sähkölaitteiden viennin määrä (toimiala C27) nousi viime vuonna 10 prosenttia. Tammi-helmikuussa 2022 toimialan viennin määrä kasvoi vielä vauhdikkaasti 13 prosenttia. Arvioimme kuitenkin maaliskuussa, että alan vienti lisääntyy tänä ja ensi vuonna vain noin 3 prosenttia. •

Metallien jalostus

Suomessa metallien jalostuksen tuotanto nousi tammi-maaliskuussa huomattavasti enemmän kuin EU:ssa keskimäärin. Metallien jalostuksen vientihinnat nousivat vuoden alussa jälleen uusiin ennätyslukemiin.

Vuoden 2022 tammi-maaliskuussa maailman suurimmat teräksen tuottajamaat olivat Kiina, Intia, Japani, Yhdysvallat, Venäjä, Etelä-Korea, Saksa, Turkki, Brasilia ja Iran. Näiden kymmenen maan yhteenlaskettu osuus koko maailman tuotannosta oli 85,2 prosenttia. Aasian (ml. Oseania) osuus koko maailman teräksen tuo-

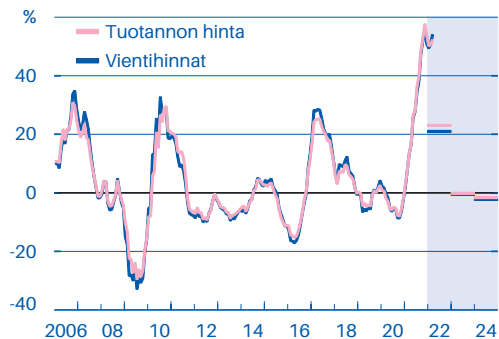
**Metallien jalostuksen tuotanto,
2015=100, kausitas., 3kk lka**

Lähde: Eurostat.

ETLA S22.1/ad2708

Hintojen muutos

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S22.1/ad2707

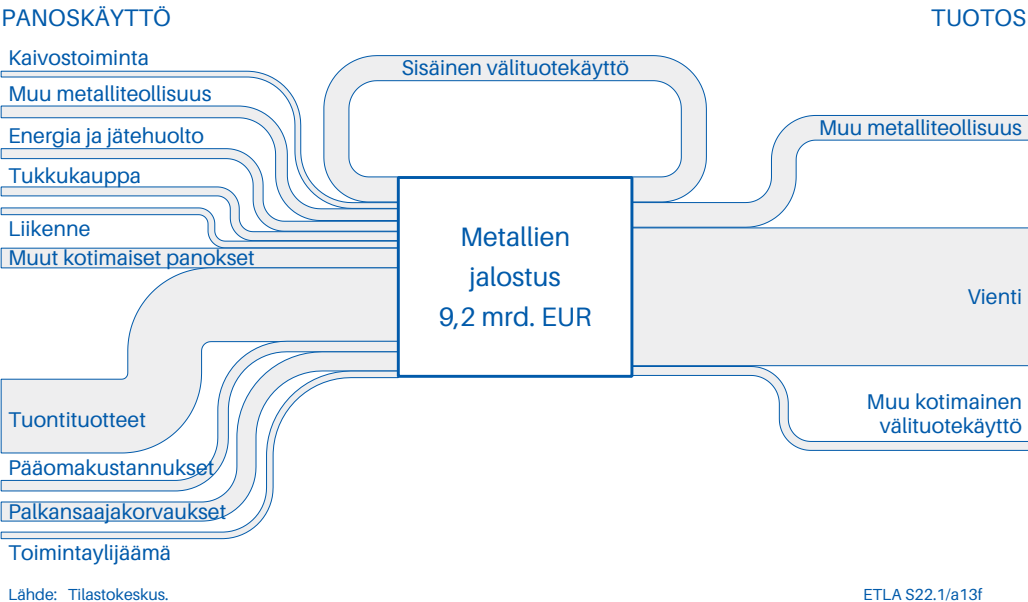
tannosta oli 73 prosenttia, ja Kiinassa valmistettiin 53 prosenttia koko maailman tuotannosta.

EU27-maiden osuus teräksen tuotannosta oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 8,1 prosenttia. Euroopan unionin suurimmat valmista-

Keskeiset tunnusluvut								
Pääomatavararyhmä	%muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Vienti	2,4	-8,0	1,1	0,6	2,8	2,0	1,7	2,2
Vientihinta	-2,0	-3,9	30,8	21,0	-0,4	-2,2	8,0	0,4
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	3,0	-1,1	7,3	4,6	0,8	3,2	4,5	3,1
Työpanos	0,5	-3,5	0,6	-1,0	-1,0	-0,7	-0,2	-0,6
Työn tuottavuus	2,5	2,5	6,6	5,7	1,9	3,9	4,7	3,8
Pääomavaltaistuminen	-1,0	0,4					-0,9	
Kokonaistuottavuus	3,5	2,1					5,2	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla. ETLA S22.1/ad2701t

Metallien jalostuksen hyödykevirrat vuonna 2020

jat ovat Saksan lisäksi Italia, Ranska, Espanja ja Puola. Suomi on suhteellisen pieni tekijä, mutta se mahtuu kuitenkin maailman 40 suurimman teräksen tuottajamaan joukkoon. Vuonna 2021 Suomi oli sijalla 38.

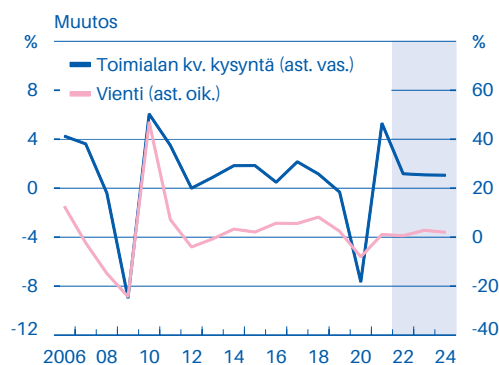
Kansainvälisen teräsjärjestön (World Steel Association) tilastojen mukaan koko maailman teräksen tuotanto väheni kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa vajaat 7 prosenttia viimevuotisesta. EU27-maiden tuotanto laski keskimäärin vajaat 4 prosenttia vuoden takaisesta. Saksassa tuotanto supistui saman verran.

Intiassa teräksen valmistus nousi 6 prosenttia tammi-maaliskuussa. Kiinan ja muiden kärke-

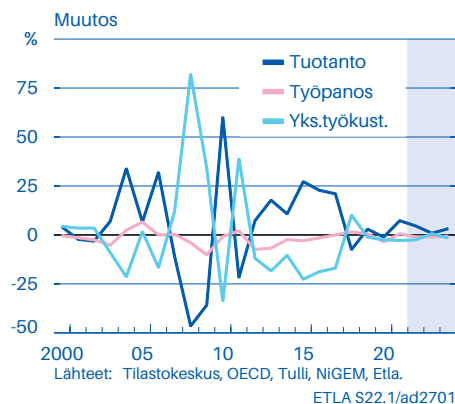
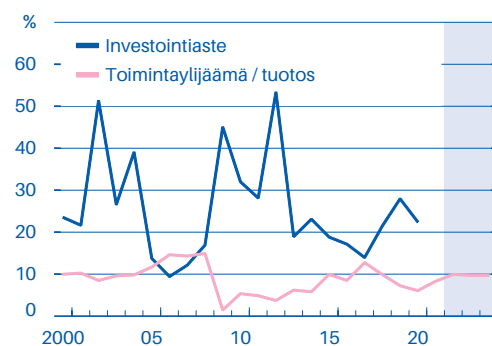
kimaiden tuotanto sen sijaan laski vuoden takaisesta. Kiinassa tuotanto väheni 11 prosenttia, Etelä-Koreassa 4 prosenttia ja Japanissa 3 prosenttia. Yhdysvalloissa teräksen tuotanto supistui puolisen prosenttia ja Venäjällä runsaan prosentin viimevuotisesta.

Metallien jalostuksen tuotantomäärä kasvoi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa EU27-maissa keskimäärin 0,9 prosenttia viimevuotisesta. Suomessa tuotanto kohosi peräti 16 prosenttia ja Turkissa 6 prosenttia. Ruotsissa metallien jalostuksen tuotanto väheni 12 prosenttia. Saksassa ja Italiassa alan tuotanto oli 2 prosentin laskussa tammi-maaliskuussa.

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Investoinnit ja kannattavuus

Suomessa metallien jalostuksen tuotanto kohosi vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä huomattavasti odotettua enemmän. Etla arvioi maaliskuussa julkaistussa ennusteessaan, että Suomen metallien jalostuksen tuotos kasvaisi vain puolisen prosenttia tänä vuonna.

Koko maailman teräksen kysyntä kasvaa tänä vuonna vain puolisen prosenttia

Teräksen suurin loppukäyttäjä on rakennussektori (ml. infrastruktuuri). Sen käyttöosuus koko maailman teräksen tuotannosta on hieman yli puolet. Noin 15 prosenttia käytetään mekaanisten koneiden valmistamiseen, noin 12 prosenttia autoteollisuuteen ja noin 11 prosenttia metallituotteisiin. Muiden kulkuneuvojen osuus teräksen kulutuksesta on noin 5 prosenttia, sähkölaitteiston 3 prosenttia ja kulutustavaroiden noin ikään 3 prosenttia.

Kansainvälinen teräsjärjestö (The World Steel Association) raportoi huhtikuussa 2022, että koko maailman teräksen kulutus lisääntyi

2,7 prosenttia vuonna 2021. Järjestö arvioi niin ikään huhtikuussa, että teräksen kysyntä kasvaa 0,4 prosenttia vuonna 2022 ja 2,2 prosenttia vuonna 2023, mutta ennuste on hyvin epävarma. Odotettavissa oli, että elpyminen pandemiasta jatkuisi vakaana, mutta sota Ukrainassa ja kiihtyvä inflaatio varjostavat tulevaa kehitystä. Maailmanlaajuista teräksen kysynnän kasvua jarruttavat tänä vuonna Kiinan heikko kysyntä ja Ukrainan sodan erityyppiset vaikutukset Euroopan maiden talouksiin. Lisäksi häiriöt toimitusketjuissa jatkuvat. Tavanomaista suurempi epävarmuus vähentää myös investointihalukkuutta. Pois lukien Kiina, koko maailman teräksen ku-

Metallien jalostus

Vientiosuudet alueittain 2021, %

	Arvo, milj. e	Osuus, %	Muutos, %
Kaikki maat	9 938	100,0	31
Eurooppa	8 609	86,6	34
EU27	6 728	67,7	38
Euroalue	4 858	48,9	33
Kaukoita	822	8,3	22
Pohjois-Amerikka	363	3,7	10
Alankomaat	1 659	16,7	10
Saksa	1 618	16,3	39
Ruotsi	1 148	11,6	58
Sveitsi	775	7,8	24
Italia	652	6,6	70
Venäjä	481	4,8	25
Puola	361	3,6	45
Ranska	341	3,4	47
Japani	327	3,3	31
Yhdysvallat	316	3,2	11

Lähde: Tulli.

ETLA S22.1/ad2702t

Toimiala valmistaa rautaa, terästä, rautaseoksia, putkia, värimetalleja ja valumetalleja.

Toimialan osuus Suomen ¹	%
teollisuuden jalostusarvosta	3,2
bruttokansantuotteesta	0,6
tavaraviennistä	13,2

¹ Käyvin hinnoin vuonna 2020.

Suurimmat yritykset vuonna 2020

	Liikevaihto ¹ milj. e	Henkilöstö ¹
Outokumpu konserni	5 639	10 300
SSAB Suomi Oy	2 185	5 000
Norilsk Nickel Harjavalta Oy	1 110	297
Luvata konserni	668	1 333
Kuusakoski Group konserni	486	1 930

¹ Globaali.

lutus kasvaa tänä vuonna 0,7 ja ensi vuonna 3,6 prosenttia.

Kiinassa teräksen kysyntä väheni viime vuonna runsaat 5 prosenttia. Kulutus jää vuonna 2022 edellisvuoden lukemiin, mutta kasvaa ensi vuonna prosentin. Valtiovalta pyrkii nostamaan investointeja infrastruktuuriin ja vakauttamaan kiinteistömarkkinoita. Koko Aasian kysyntä kasvaa 1,2 prosenttia tänä vuonna ja 1,8 prosenttia ensi vuonna.

Kehittyneiden talouksien teräksen kysyntä elpyi viime vuonna tuntuvasti, vaikka toimitusketjuissa olikin ongelmia. Tänä vuonna kasvua kertyy vain runsaan prosentin inflaatiopaineiden ja Ukrainan tilanteen takia. Ensi vuonna kulutus nousee 2,4 prosenttia.

Yhdysvalloissa teräksen kulutus kasvaa tänä vuonna 2,8 prosenttia, kun autoteollisuuden tuotanto ja muu kuin asuntorakentaminen elpyy. Myös energiasektorin investoinnit kasvattavat teräksen kysyntää. Ensi vuonna teräksen kulutus kasvaa 2,4 prosentin vauhtia.

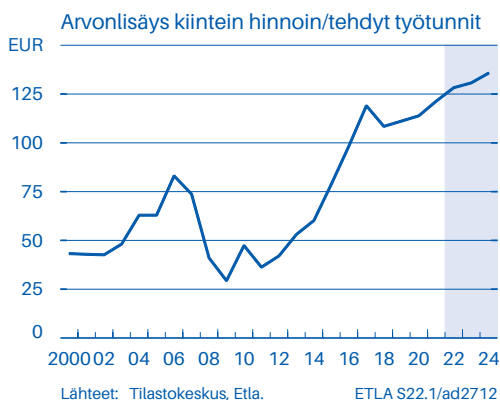
Teräksen kysyntä kasvaa Japanissa ja Etelä-Koreassa 1,2 prosenttia tänä vuonna ja prosentin ensi vuonna. Japanissa julkiset investoinnit vauhdittavat rakentamista, ja autoteollisuus

elpyy koronapandemian aiheuttamasta laskusta. Etelä-Koreassa rakennussektorin ja telakateollisuuden teräksen kysyntä on kasvussa, mutta autoteollisuuden kysyntä jää vähäisemmäksi.

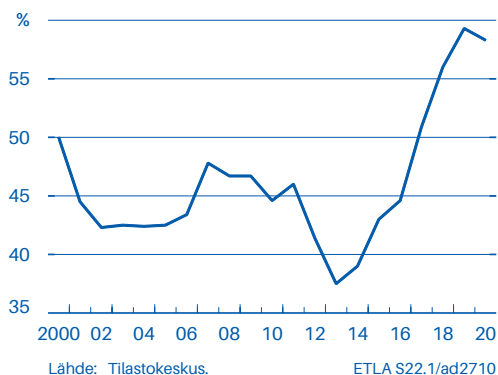
EU:ssa, vielä Iso-Britannia mukaan lukien, teräksen kysyntä vähenee 1,3 prosenttia tänä vuonna. Korkeat raaka-aineiden kustannukset vaikuttavat rakennusaktiiviteettiin. Vuonna 2023 kysyntä voimistuu ja lisääntyy 4 prosenttia. Saksassa kulutus vähenee tänä vuonna 0,6 prosenttia, mutta kääntyy ensi vuonna vahvaan 7,6 prosentin kasvuun.

Teräksen kysyntä kehittyvissä maissa (pl. Kiina) kohoaa 0,5 prosenttia vuonna 2022 ja 4,5 prosenttia vuonna 2023. Kehittyvät taloudet ovat yleisesti ottaen olleet huonommin varustautuneita selviämään pandemiasokista. Kotimaan kysyntä putosi nopeasti, vienti pysähtyi ja matkailu sukelsi. Intiassa lockdown oli laajempi kuin useimmissa muissa maissa. Vuonna 2022 teräksen käyttö maailmassa kasvaakin eniten Intiassa, 7,5 prosenttia. Ensi vuonna kasvuvauhti pysyy edelleen vahvana kuudessa prosentissa. Venäjällä teräksen kulutuksen odotetaan supistuvan 20 prosenttia tänä vuonna ja pysyvän ensi vuonna tämän vuoden lukemissa.

Työn tuottavuus

Omavaraisuusaste

Metallien jalostuksen vientihinnat nousivat vuoden alussa jälleen uusiin ennätyslukemiin

Metallien jalostuksen tärkeimmät vientimaat ovat vuosikymmenien ajan olleet Alankomaat, Saksa ja Ruotsi. Viennin arvolla mitattuna Alankomaiden osuus vuonna 2021 oli 16,7 % , Saksan 16,3 %, Ruotsin 11,6 %, Sveitsin 7,8 % ja Italian 6,6 %. Venäjä oli kuudennella sijalla 4,8 prosentin osuudella.

Metallien jalostuksen tuotteet eivät tietävästi kuulu EU:n pakotteiden piiriin. Toimialan viennistä Venäjälle peräti 87 prosenttia oli kuparia vuonna 2021. Raudan, teräksen ja rautaseosten osuus oli vajaat 11 prosenttia.

Vuonna 2021 Suomen metallien jalostuksen vientimäärä nousi runsaan prosentin edellisvuodesta. Viennin 8 prosentin laskuun vuonna 2020 vaikuttivat sekä koronakriisi että Nord Stream 2 -hankkeen kaasuputkitoimitusten loppuminen.

Kaasuputkien toimitukset alkoivat vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä ja Nord Stream 2 -hankkeen oli määrä valmistua vuoden 2019 loppuun mennessä. Kaasuputkia rakentava sveitsiläisyhtiö keskeytti kuitenkin työt vuoden 2019 joulukuun lopulla ja vetäytyi kokonaan hankkeesta, kun se joutui Yhdysvaltojen pakotteiden kohteeksi. Kaasuputken rakennustyöt jatkuivat pitkän tauon jälkeen tammikuussa 2021. Hanke valmistui lopulta syyskuussa 2021.

Kaasutoimitukset Saksaan oli tarkoitus aloittaa viime vuoden lopulla, mutta Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 on pysäyttänyt tämän suunnitelman.

Suomen metallien jalostuksen vientimäärä jäi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa vajaat 5 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Etna arvioi maaliskuussa julkaistussa ennusteessaan, että alan vientimäärä nousee tänä vuonna vajaan prosentin ja vuonna 2023 vajaat 3 prosenttia edellisvuodesta.

Toimialan vientihinnat nousivat viime vuonna keskimäärin 31 prosenttia edellisvuodesta. Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa hinnat kohosivat keskimäärin 52 prosenttia viimevuotisesta. Ne ovat nyt merkittävästi ylittäneet edellisen huippulukeman, joka osui vuoden 2007 toukokuulle.

Metallien jalostuksen toimiala työllisti maaliskuun lopussa hieman enemmän kuin viime vuoden lopulla

Suomalaiset metallien jalostusyrietykset työllistivät Teknologiateollisuus ry:n mukaan kuluvan vuoden maaliskuun lopussa 16 300 työntekijää Suomessa, mikä oli prosentin enemmän kuin joulukuun lopussa. Ulkomaisesta henkilöstöstä noin 70 prosenttia työskentelee Länsi-Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. •

Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus

Suomessa ja Ruotsissa koneiden ja laitteiden tuotanto nousi vuoden alussa enemmän kuin EU-maissa keskimäärin. Liettuassa ja Puolassa metallituotteiden tuotanto on edelleen kovassa kasvussa. Kulkuneuvoteollisuuden viennin määrä kasvaa prosentin tahtia.

Suomessa kone- ja metallituoteteollisuus työllisti Teknologiateollisuus ry:n mukaan 136 500 henkilöä maaliskuun lopulla vuonna 2022, mikä oli 1,7 prosenttia enemmän kuin edellisen neljänneksen lopussa. Ulkomaisesta henkilöstöstä vajaa puolet sijaitsee kehittyneissä maissa Länsi-Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Kone- ja metallituoteteollisuuden (koneet, metallituotteet, kulkuneuvot) uusien vientitilau-

ten arvo kohosi tammi-maaliskuussa 20 prosenttia vuoden takaisesta, mutta laski 17 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Kone- ja metallituoteteollisuuden vientitilaukanta oli maaliskuun lopulla 13 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuotta aiemmin, mutta 3 prosenttia alemmalla tasolla kuin edellisellä neljänneksellä. Telakoiden osuus tilaukannasta on edelleen suuri.

Koneiden ja laitteiden valmistus

EU27-maiden koneiden ja laitteiden tuotantomäärä oli kuluvin vuoden tammi-maaliskuussa kausitasoitettuna ja työpäiväkorjattuna keskimäärin 5 prosenttia edellisvuotista suurempi. Alankomaissa tuotanto kohosi huikaut 43 prosenttia viimevuotisesta. Liettuassa kasvua keriyti 23 prosenttia ja Puolassa 21 prosenttia. Suo-

messa alan tuotanto oli tammi-maaliskuussa 9 prosenttia ja Ruotsissa 6 prosenttia vuoden ta-
kaista suurempi. Italiassa tuotanto nousi vajaat

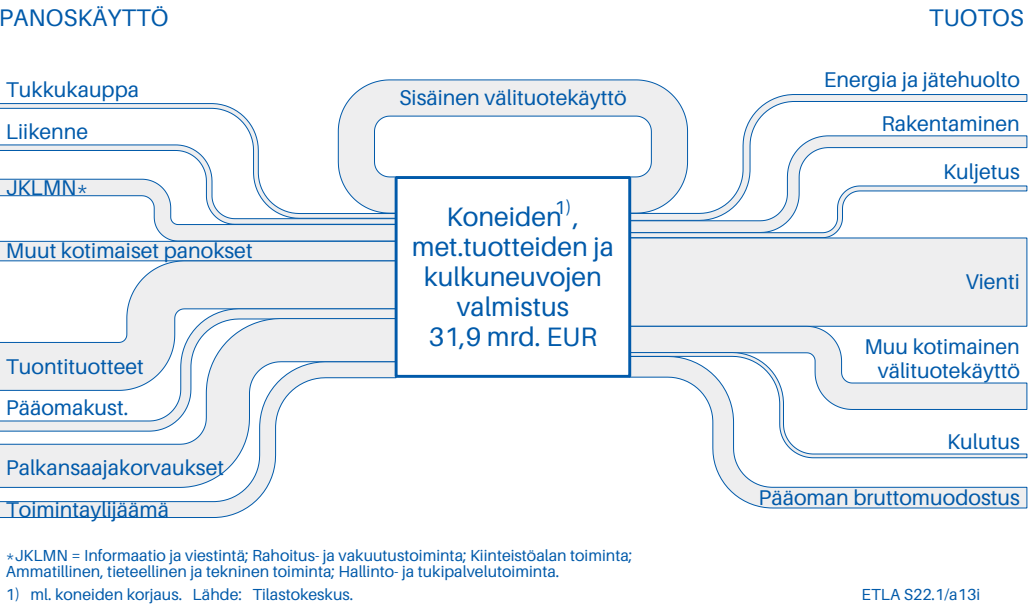
3 prosenttia. Ranskassa koneiden ja laitteiden
valmistus väheni vajaan prosentin ja Saksassa
runsaan prosentin viimevuotisesta.

Keskeiset tunnusluvut								
Pääomatavararyhmä	% -muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Vienti	9,9	-11,6	8,0	1,1	2,1	2,4	6,0	1,9
Vientihinta	1,2	1,1	3,2	3,9	0,9	0,5	1,5	1,1
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	-0,6	-4,6	2,9	0,2	-1,8	2,9	1,9	1,3
Työpanos	1,8	-1,8	1,1	-0,5	0,0	-0,3	1,4	0,3
Työn tuottavuus	-2,3	-2,9	1,8	0,7	-1,8	3,2	0,4	1,0
Pääomavaltaituminen	-0,4	1,2					-0,2	
Kokonaistuottavuus	-1,9	-4,0					0,3	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

ETLA S22.1/ad28klm01t

Koneiden, met.tuotteiden ja kulkuneuvojen valmistuksen hyödykevirrat vuonna 2020

Etlä arvioi maaliskuussa, että koneiden ja laitteiden tuotanto kasvaa vuosina 2022–2024 noin 2 prosenttia tahtia.

Koneita ja laitteita vietiin vuonna 2021 eniten Yhdysvaltoihin (osuus 8,4 %), Venäjälle (8,1 %), Saksaan (7,5 %), Ruotsiin (7,2 %) ja Kiinaan (7,1 %). Venäjälle vietiin viime vuonna eniten kaivos-, louhinta- ja rakennuskoneita (osuus 20 %), maa- ja metsätalouskoneita (18 %) sekä nosto- ja siirtolaitteita (9 %). CPA-luokituksen mukaan toimialan Venäjän viennin arvo oli 724 miljoonaa euroa vuonna 2021. Tullin tietojen mukaan CN-ryhmän koneiden ja mekaanisten laitteiden vienti Venäjälle oli arvoltaan 845 miljoonaa euroa. Heidän laskelmiensa mukaan tästä pakotteiden alaisten tuotteiden vienti oli arvoltaan 148 miljoonaa euroa, eli niiden osuus kokonaisviennistä Venäjälle oli CN-luokituksen mukaan 18 prosenttia. Toisin sanoen koneiden ja laitteiden Venäjän viennistä noin viidesosa putoaa pois kauppapakotteiden takia.

Koneiden ja laitteiden vienti lisääntyi tammi-helmikuussa 5,3 prosenttia viimevuotisesta. Arvioimme maaliskuussa, että toimialan vienti

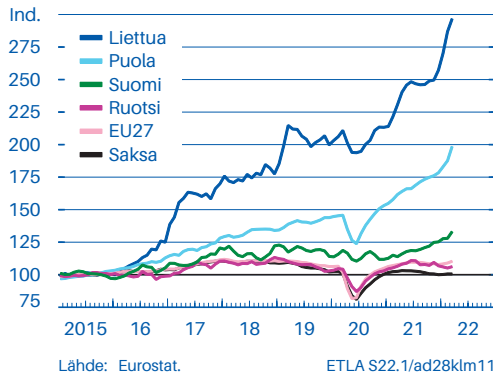
kasvaa tänä vuonna runsaan prosentin. Vuonna 2023 alan viennin odotetaan kasvavan 3 prosentin tahtia.

Metallituotteiden valmistus

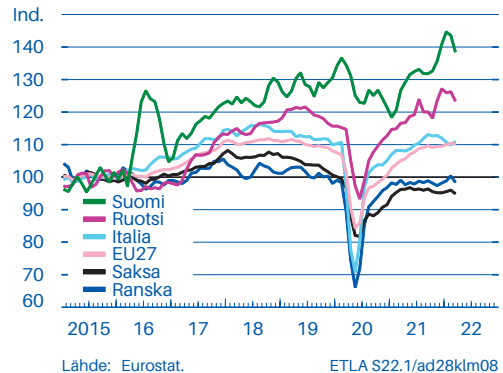
Metallituotteiden tuotanto nousi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa EU27-maissa keskimäärin runsaat 2 prosenttia vuoden takaisesta. Liettuassa tuotanto lisääntyi huomattavasti keskimääräistä enemmän, peräti 29 prosenttia. Puolassa kasvua kertyi 23 prosenttia ja Itävallassa 20 prosenttia. Suomessa metallituotteiden tuotanto nousi tammi-maaliskuussa kausitasoitettuna 17 prosenttia vuoden takaisesta. Latviassa ja Unkarissa metallituotteiden valmistus kasvoi 12 prosenttia. Ruotsissa tuotanto sen sijaan väheni puolen prosentin ja Saksassa vajaat 2 prosenttia.

Arvioimme maaliskuussa, että metallituotteiden tuotanto Suomessa jää tänä vuonna edellisvuoden lukemiin. Tammi-maaliskuussa tuotanto kohosi kuitenkin huomattavasti odotettua enemmän.

**Metallituotteiden tuotanto,
2015=100, kausitas., 3kk lka**

**Koneiden ja laitteiden tuotanto,
2015=100, kausitas., 3kk lka**

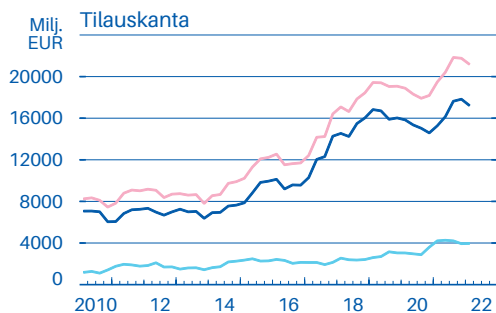
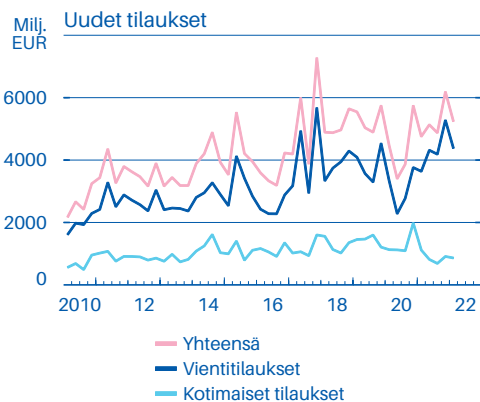
Metallituotteiden tärkeimmät vientimaat olivat vuonna 2021 Ruotsi (osuus 19,4 %), Venäjä (9,7 %), Yhdysvallat (6,3 %), Viro (6,2 %) ja Norja (5,6 %). Runsas kolmasosa metallituotteiden Viennistä Venäjälle viime vuonna kuului ryhmään metallilankatuotteet, ketjut ja jouset. Työkalujen osuus oli vajaa kolmasosa.

Metallituotteisiin saattaa kuulua jokin pakotteiden piiriin kuuluva tavara, mutta tästä ei ole varmaa tietoa. EU:n lista sanktionalaisista tuotteista on laadittu CN-luokituksen mukaan, ja Etlan vientiennuste tehdään CPA-luokituksen mukaan. Sotatarvikkeita vietiin vain vähäinen määrä.

Kulkuneuvojen valmistus

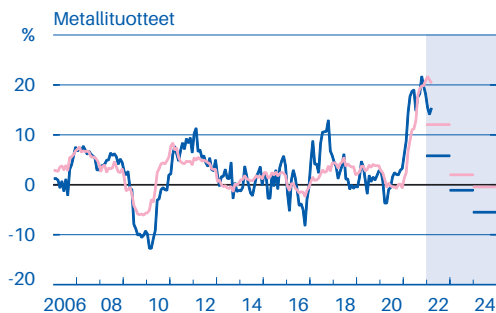
Kulkuneuvojen osuus koko Suomen tavara viennin arvosta oli 9 prosenttia vuonna 2021. Moottoriajoneuvojen osuus oli 5,8 prosenttia ja muiden kulkuneuvojen 3,2 prosenttia. Moottoriajoneuvoja vietiin eniten Saksaan (osuus 64,4 %), Ruotsiin (9 %), Venäjälle (5,7 %), Norjaan (3 %) ja Viroon (2,2 %). Muiden kulkuneuvojen viennin kohdemaita olivat Italia (44,8 %), Irlanti (23 %), Ruotsi (5,5 %), Brittiläiset Neitsyaaret (3,9 %) ja Norja (3,5 %). Venäjä oli sijalla 8 ja sen osuus oli 1,9 prosenttia.

Uudet tilaukset ja tilauskanta

Lähde: Teknologiateollisuus ry. ETLA S22.1/ad28klm02

Hintojen muutos

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S22.1/ad28klm07

Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus

Vientiosuudet alueittain 2021, %

	Arvo, milj. e	Osuus, %	Muutos, %		Arvo, milj. e	Osuus, %	Muutos, %
Koneet ja laitteet				Moottoriajoneuvot, perä- vaunut ja puoliperävaunut			
Kaikki maat	8 965	100,0	8	Kaikki maat	3 958	100,0	13
Eurooppa	5 295	59,1	8	Eurooppa	3 727	94,2	12
EU27	3 733	41,6	3	EU27	3 334	84,2	11
Euroalue	2 665	29,7	1	Pohjois-Amerikka	74	1,9	52
Kaukoita	1 256	14,0	3	Saksa	2 550	64,4	15
Lähi- ja Keski-itä	126	1,4	-18	Ruotsi	356	9,0	-7
Pohjois-Amerikka	1 025	11,4	26	Venäjä	224	5,7	78
Etelä-Amerikka	493	5,5	-9	Norja	119	3,0	-21
Afrikka	337	3,8	34	Viro	88	2,2	40
Oseania	362	4,0	10	Muut kulkuneuvot			
Yhdysvallat	749	8,4	16	Kaikki maat	2 209	100,0	28
Venäjä	724	8,1	29	Eurooppa	1 986	89,9	264
Saksa	671	7,5	-17	Kaukoita	31	1,4	3
Ruotsi	641	7,2	7	Pohjois-Amerikka	81	3,6	-93
Kiina	633	7,1	18	Väli-Amerikka	88	4,0	7 792
Metallituotteet				Italia	987	44,8	5 660
Kaikki maat	1 498	100,0	11	Irlanti	507	23,0	387
Eurooppa	1 123	75,0	19	Ruotsi	122	5,5	27
EU27	824	55,0	18	Brittiläiset Neitsytsaaret	86	3,9	-
Euroalue	418	27,9	22	Norja	78	3,5	44
Kaukoita	108	7,2	9				
Pohjois-Amerikka	123	8,2	29				
Etelä-Amerikka	82	5,5	-26				
Afrikka	22	1,5	-28				
Ruotsi	291	19,4	26				
Venäjä	145	9,7	28				
Yhdysvallat	95	6,3	26				
Viro	93	6,2	13				
Norja	84	5,6	-3				

Lähde: Tulli.

ETLA S22.1/ad28klm02t

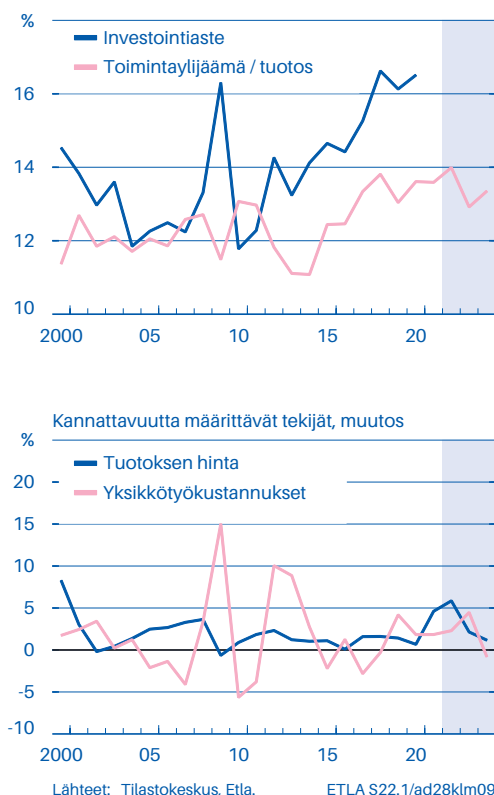
Kulkuneuvoteollisuuden osalta sen alatoimi-ala ilma- ja avaruusalukset ja niihin liittyvät koneet ja laitteet (CPA303 ja CN88) kuuluu Venäjän vastaisten sanktioiden piiriin, eli EU:n päätöksellä näitä tuotteita ei enää saa viedä Venäjälle. Niiden osuus kulkuneuvoteollisuuden viennistä Venäjälle oli 4,9 prosenttia vuonna 2021. Valtaosa toimialan viennistä oli moottoriajoneuvojen ja niiden osien ja tarvikkeiden vientiä, yhteensä 85 prosenttia. Laivojen ja veneiden osuus oli 7 prosenttia. Arvioimme maaliskuun ennusteessamme, että koko kulkuneuvoteollisuuden viennin määrä kasvaa prosentin tahtia vuosina 2022–2023.

Euroopassa eniten autotehtaita on Saksassa ja Venäjällä

Euroopassa oli 290 autotehdasta vuonna 2021, joista 185 Euroopan unionissa (EU27). Saksassa on 41 tehdasta, Venäjällä 34, Ranskassa 30, Isossa-Britanniassa 30 ja Italiassa 22 tehdasta. Turkissa on 17 autotehdasta, Espanjassa ja Puolassa 16, Alankomaissa 10, Ruotsissa 9 ja Tsekin tasavallassa 8 tehdasta. Autoteollisuus työllistää EU:ssa runsaat 11 prosenttia tehdasteollisuuden työntekijöistä.

Euroopassa autojen suurimmat markkina-alueet ovat Saksa, Iso-Britannia, Venäjä, Ranska, Italia ja Espanja.

Investoinnit ja kannattavuus

Koneteollisuus valmistaa mm. voimakoneita, massa- ja paperikoneita, hissejä, nosto- ja siirtolaitteita, maa- ja metsätalouskoneita sekä kaivos- ja louhintakoneita.

Metallituoteteollisuus valmistaa mm. metallirakenteita, höyrykattiloita, lukkoja ja saranoita, työkaluja sekä keskuslämmityskattiloita.

Kulkuneuvojen valmistuksen tärkeimmät tuoteryhmät ovat laivat, autot ja perävaunut.

Toimialan osuus Suomen ¹	%
teollisuuden jalostusarvosta	22,7
bruttokansantuotteesta	4,6
tavaraviennistä	25,8

¹ Käyvin hinnoin vuonna 2020.

Suurimmat yritykset vuonna 2020

	Liikevaihto ¹ milj. e	Henkilöstö ¹
Kone konserni	9 939	60 400
Wärtsilä konserni	4 604	18 300
Metso konserni	3 899	15 500
Valmet konserni	3 740	13 600
Cargotec konserni	3 263	12 100

¹ Globaali.

Uusien henkilöautojen rekisteröinnit putosivat EU:ssa kuluvaan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 12,3 prosenttia vuoden takaisesta. Bensiiniautojen osuus uusien henkilöautojen rekisteröinneistä EU:ssa oli vuoden 2022 tammimaaliskuussa 36 prosenttia ja dieselautojen 16,8 prosenttia. Akkutoimisten sähköautojen (BEV) osuus oli 10 prosenttia ja ladattavien hybridautojen (PHEV, plug-in hybridi) osuus 8,9 prosenttia. Tavallisten hybridautojen (HEV, ilman latausmahdollisuutta) osuus oli 25,1 prosenttia.

Autojen valmistus vähenee vuoden jälkipuoliskolla

Moottoriajoneuvojen tuotanto Uudenkaupungin autotehtaalla on pian vähenemään päin. Mercedes-Benzin GLC-mallin tuotanto aloitettiin helmikuussa 2017, ja katumaasturin valmistus loppuu kesäkuussa 2022 alkuperäisen sopimuksen mukaisesti. Mercedes-Benzin uuden A-sarjan autojen tuotanto käynnistyi heinäkuussa 2018 ja jatkuu edelleen. Tuotantoennätys saavutettiin vuonna 2019, kun Uudenkaupungin tehtaalla valmistui 114 000 henkilöautoa. Tänä vuonna

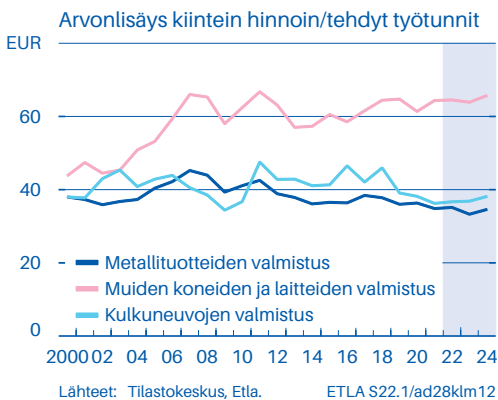
aloitetaan Lightyear One -sähköautojen tuotanto. Vuonna 2023 tehtaalla käynnistetään sähköautojen valmistus Sono Motors yhtiölle. Sopimus ulottuu seitsemän vuotta eteenpäin.

Autonvalmistuksen lisäksi Valmet Automotive on panostanut 48 voltin akkujen tuotantoon, sarjatuotanto aloitettiin Salossa vuoden 2019 lopulla. Salon tehdasta on hiljattain laajennettu, ja tuotantoon tulivat viime vuoden lopulla myös autoteollisuuden korkeajänniteakut. Akkuliiketoiminta kasvaa ripeästi akkujen jatkuvasti kasvavan kysynnän myötä. Lisäksi Uudenkaupungin autotehtaalle valmistui akkutehdas loppuvuonna 2021. Lähivuosina akkujärjestelmien liikevaihto voi jopa saavuttaa ajoneuvovalmistuksen liikevaihdon.

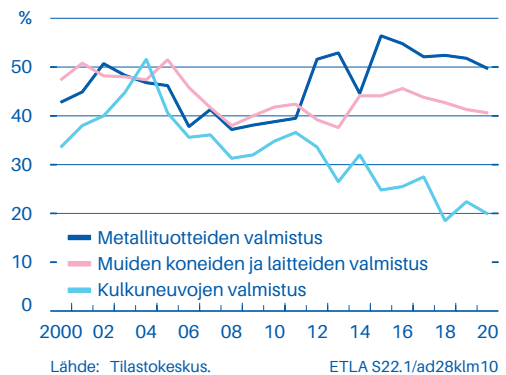
Vain kaksi uutta risteilijää tilattiin Euroopasta vuonna 2021

Matkustajalautojen ja risteilijöiden osuus koko maailman laivanrakennuksen tuotannosta (bruttotonneissa) oli 3 prosenttia vuonna 2020. Eurooppalaiset telakkayhtiöt Fincantieri, Meyer Werft ja Chantiers de l'Atlantique dominoivat risteilyalusten ja automatkustajalaivojen

Työn tuottavuus

Omavaraisuusaste

markkinoita. Kiina on kuitenkin johtava laivanrakennusmaa. Maan tuotanto-osuus (GT) oli 40 prosenttia vuonna 2020 UNCTADin tilastojen mukaan. Etelä-Korea oli toisella sijalla, ja sen osuus tuotannosta oli 31 prosenttia. Japani oli kolmanneksi suurin laivanrakentajamaa, ja sen osuus oli 22 prosenttia.

Kiinan tuotanto kasvoi 5 prosenttia vuonna 2020, kertoo BRS Group laivanrakentamisen vuosikatsauksessaan. Etelä-Korean tuotanto supistui 23 prosenttia edellisvuodesta ja Japanissa laivojen tuotanto väheni 9 prosenttia. Valtaosa Aasian maiden laivanrakennuksen tuotannosta on bulkialuksia, tankkereita, tavallisia rahtilaivoja sekä konttilaivoja. Koko maailmassa oli 260 telakkaa vuonna 2020.

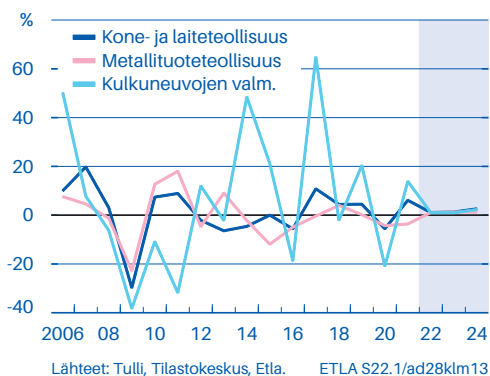
Euroopan tärkeimmät laivanrakennusmaat ovat Italia, Saksa, Ranska, Suomi, Norja, Espanja ja Venäjä. Italialainen Finncantieri on maailman kuudenneksi suurin laivanrakennusyhtiö ja suurin risteilijävalmistaja. Yhtiön osuus risteilijärakentamisesta on yli puolet. Fincantierin tilauskannassa oli vuoden 2021 lopulla 26 alusta. Euroopassa tilattiin vain 2 uutta risteilijää vuonna 2021, tilaukset saivat Meyer Werft.

Telakoiden tilauskannoissa on huomattava määrä aluksia

Telakkateollisuuden tilanne on erittäin hyvä, siitä huolimatta, että koronapandemia oli kova takaisku. Vuosina 2022–2026 toimitetaan joka vuosi yksi iso risteilijä Turun telakalta. Lisäksi pienempiä aluksia valmistuu vientiin Rauman ja Helsingin telakoilta vuosina 2022–2024.

Meyer Turku on koronapandemian takia neuvotellut asiakkaidensa kanssa valmistusajan kohdan siirtämisestä eteenpäin. Tilauskirjat ulottuivat ennen koronapandemiaa vuoteen 2025 asti, mutta neuvottelujen tuloksena viimeinen tilauskannassa oleva risteilijä luovutetaan vuonna 2026. Ennen koronakriisiä telakan suunnitelmiin kuului rakentamistahdin nosta-

Viennin määrän muutos

minen, jolloin vuodesta 2023 alkaen yhden risteilijän sijasta valmistuisi kaksi risteilijää vuodessa. Koronatilanne pakotti telakan siirtymään takaisin yhden risteilijän vuosiluovutustahtiin.

Carnival Corporation tilasi syyskuussa 2016 kolme LNG-risteilijää Meyeriltä, joista yksi Saksasta ja kaksi Turusta. Näistä ensimmäinen, Mardi Gras, luovutettiin joulukuussa 2020. Turun tilauskannassa oleva toinen alus Carnival Celebration valmistuu vuoden 2022 lopulla.

Royal Caribbean Cruises tilasi lokakuussa 2016 Turusta kaksi risteilijää, jotka myös käyttävät LNG:tä polttoaineena. Näistä ensimmäinen, Icon of the Seas, toimitetaan vuonna 2023 ja toinen luovutetaan näillä näkymin vuonna 2025. Varustamo tilasi heinäkuussa 2019 vielä kolmannen Icon-luokan risteilylaivan. Aluksen alkuperäinen luovutusajankohta oli vuonna 2025, mutta se siirtyi vuodelle 2026.

Saksalainen TUI Cruises tilasi puolestaan helmikuussa 2018 risteilyaluksen Turun telakalta. Toimitusajankohdaksi sovittiin tuolloin vuosi 2023, mutta luovutus siirtynee vuodelle 2024.

Suomen rajavartiolaitos ja Turun telakka sopivat alustavasti viime vuoden elokuussa kahden monitoimisen ulkovartiolaivan rakentamisesta.

Rauma Marine Constructions Oy luovuttaa kuluvan vuoden alkupuoliskolla 250 miljoonan euron arvoisen matkustaja-autolautan, jonka AS Tallink Grupp on tilannut. Tasmanialainen varustamo TT-Line Company tilasi puolestaan huhtikuussa 2021 kaksi matkustaja-autolauttaa Rauman telakalta. Niiden rakentaminen aloitettiin kuluvan vuoden helmikuussa. Ensimmäinen alus valmistuu loppuvuonna 2023 ja toinen loppuvuonna 2024.

Lisäksi Rauma Marine Constructions Oy ja Puolustusvoimat ovat allekirjoittaneet sopimuksen neljän taistelualuksen rakentamisesta. Ne rakennetaan vuosina 2022–2025 ja luovutetaan tilaajalle vuoteen 2028 mennessä. Sopimuksen

arvo on noin 650 miljoonaa euroa. Koska alukset toimitetaan kotimaahan, ne eivät näy vientitilastoissa. Hankintasopimukset monitoimikorttien koneistosta on solmittu, ja niiden arvo on runsaat sata miljoonaa euroa. Laitteet tuodaan Saksasta ja Yhdysvalloista.

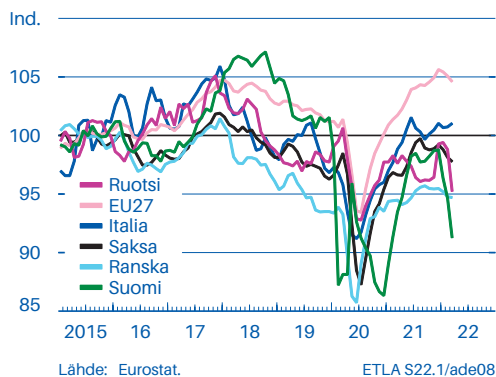
Swan Hellenic varustamo tilasi vuosina 2019–2020 kolme luksustutkimusristeilyalusta Helsingin telakalta. Ensimmäinen alus luovutettiin joulukuussa 2021, toinen valmistuu keväällä 2022 ja kolmas vuoden 2022 loppupuolella. Helsingin telakka aloittaa vielä tänä vuonna jäänmurtajan rakentamisen, alus luovutetaan Norilsk Nickelille loppuvuonna 2024. •

Paperiteollisuus

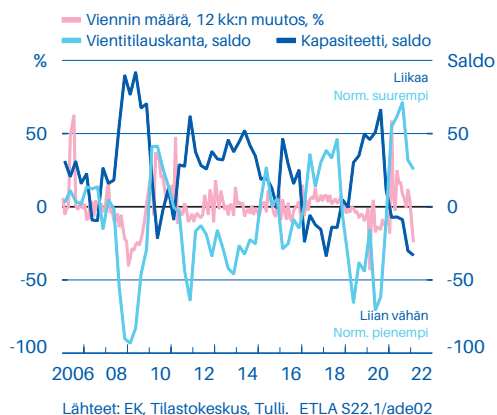
Suomi on pudonnut paperin ja kartongin kymmenen tärkeimmän tuottajamaan joukosta. Massa- ja paperiteollisuuden viennin määrä supistuu tänä vuonna noin 7 prosenttia lakon takia.

Aasian osuus koko maailman paperin ja kartongin tuotannosta vuonna 2020 oli 49 prosenttia. Kiina on paperin ja kartongin suurin tuottajamaa ja myös suurin kuluttajamaa. Euroopan osuus oli 25 prosenttia, Pohjois-Amerikan 19 prosenttia ja Latinalais-Amerikan viitisen pro-

**Paperiteollisuuden tuotanto,
2015=100, kausitas., 3kk lka**

Tilaukset

Keskeiset tunnusluvut

Pääomatavararyhmä	% -muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Vienti	-4,4	-11,8	8,8	-7,0	10,9	1,6	-0,6	1,3
Vientihinta	-1,3	-8,1	8,5	12,2	-3,7	-3,7	1,7	0,0
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	-0,7	-2,5	6,2	-6,7	4,9	1,5	0,4	0,4
Työpanos	-1,1	-3,6	-2,8	-3,5	-1,1	-2,2	-2,0	-1,7
Työn tuottavuus	0,4	1,2	9,2	-3,4	6,1	3,8	2,6	2,1
Pääomavaltaistuminen	-1,0	0,5					-0,1	
Kokonaistuottavuus	1,4	0,7					1,0	

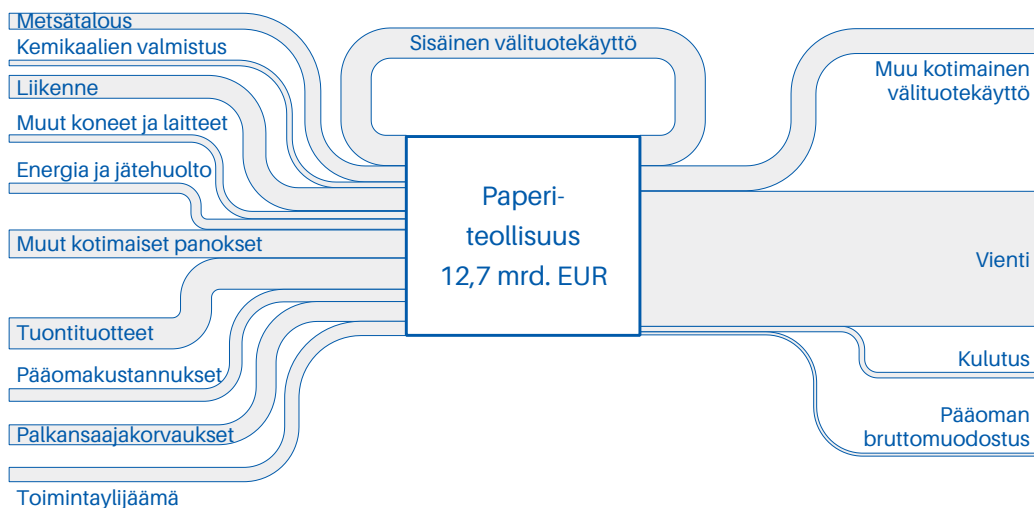
Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

ETLA S22.1/ade01t

Paperiteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2020

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

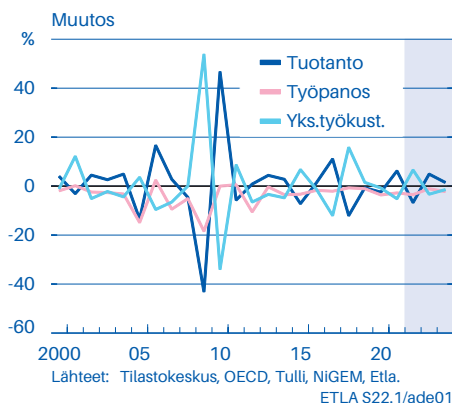
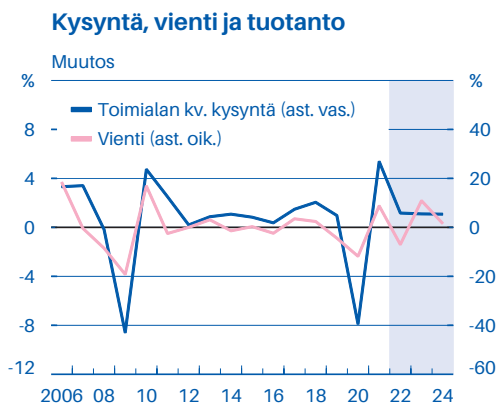
Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S22.1/a13d

senttia. Oseanian osuus oli prosentti ja Afrikan osuus niin ikään prosentti (Statista, 2022).

Maailman suurimmat paperin ja kartongin tuottajamaat olivat vuonna 2020 FAO:n tilastojen mukaan Kiina (osuus 29 %) ja Yhdysvallat (16 %). Suomi oli 2 prosentin osuudellaan tilastossa sijalla 13.

Muita globaalisti merkittäviä paperin ja kartongin tuottajia ovat Japani (osuus 6 %), Saksa (5 %), Intia (4 %), Etelä-Korea (3 %), Indonesia (3 %) ja Brasilia (2,5 %). Kymmenen merkittävimmän tuottajan osuus koko maailman paperin ja kartongin tuotannosta oli 73,5 prosenttia.

Confederation of European Paper Industriesin (CEPI, 2021) tilastojen mukaan Pohjois-Amerikan osuus puumassan tuotannosta oli kolmannes vuonna 2019. Euroopan osuus oli neljännos, Aasian osuus oli 23 prosenttia, Latinalaisen Amerikan 16 prosenttia ja muun maailman osuus runsaat 2 prosenttia.

Massan tärkeimmät tuottajamaat olivat vuonna 2020 FAO:n tilastojen mukaan Yhdysvallat (osuus 27 %), Brasilia (12 %), Kanada (8 %), Kiina (8 %) ja Ruotsi (6 %). Suomi oli kuudentena vajaan kuuden prosentin osuudellaan. Muita globaalisti merkittäviä massan tuottajia ovat Venäjä (osuus 5 %), Indonesia (5 %), Japani (4 %), Chile (3 %) ja Intia (2 %). Kymmenen merkittävimmän tuottajan osuus koko maailman massan tuotannosta oli 83 prosenttia.

Paperin ja kartongin tärkeimmät viejämaat olivat vuonna 2020 Saksa, Yhdysvallat, Ruotsi, Suomi, Kiina, Kanada ja Indonesia. Massaa vievät eniten Brasilia, Kanada, Yhdysvallat, Indonesia, Suomi, Ruotsi ja Chile.

Euroopan paperin ja kartongin tuotannosta vuonna 2020 Saksan osuus oli neljännos ja Suomen hieman alle kymmenen prosenttia. Muita merkittäviä eurooppalaisia paperin ja kartongin tuottajamaita ovat Ruotsi (osuus 11 %), Italia (10 %), Ranska (8 %), Espanja (7 %) sekä Itävalta ja Puola vajaan 6 prosentin osuuksillaan.

Suomi kuuluu Euroopassa kärkimaiden joukkoon paperin ja kartongin tuotannon lisäksi myös puumassan tuotannossa. Suomen osuus koko Euroopan puumassan tuotannosta oli 29 prosenttia vuonna 2020 ja Ruotsin osuus oli 32 prosenttia (CEPI, 2021). Muiden suurten tuottajamaiden, kuten Portugalin, osuus oli 7 prosenttia ja Saksan 6 prosenttia.

Metsäteollisuus ry:n mukaan Suomessa oli 14 vuonna 2021 paperitehdasta (jäsenyritykset), 13 kartonkitehdasta ja 19 massatehdasta. Paperin ja kartongin jalostustehtaita oli 17 kappaletta.

Kartongin osuus Suomen tuotannosta on nyt suurempi kuin paino- ja kirjoituspaperin osuus

Pakkauspaperin ja -kartongin osuus Euroopan tuotannosta oli vuonna 2020 58,2 prosenttia, paino- ja kirjoituspaperien osuus 27,8 prosenttia, pehmopaperien osuus 9,4 prosenttia ja muiden paperien osuus 4,5 prosenttia. Tiedot perustuvat Confederation of European Paper Industriesin tilastoihin (CEPI, 2021).

Suomessa paino- ja kirjoituspaperin osuus paperin ja kartongin tuotannosta oli enää 38 prosenttia vuonna 2021, mutta siitä huolimatta edelleen huomattavasti suurempi kuin Euroopassa keskimäärin. Kartongin osuus nousi 49 prosenttiin ja muun paperin 14 prosenttiin Metsäteollisuus ry:n jäsenyritystilastojen mukaan.

Teollisuustuotannon volyymi-indeksin mukaan paperiteollisuuden tuotanto lisääntyi Suomessa vuonna 2021 kausitasoitettuna ja työpäiväkorjattuna 9 prosenttia edellisvuodesta. Metsäteollisuus ry:n tilastojen mukaan paperin tuotanto väheni 1,6 prosenttia vuonna 2021. Paino- ja kirjoituspaperin tuotanto laski 4,6 prosenttia, mutta muun paperin tuotanto lisääntyi 7,8 prosenttia. Kartongin tuotanto kohosi viime vuonna 14,6 prosenttia ja sellun tuotanto 8,3 prosenttia.

Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa paperin tuotantomäärä putosi 62,6 prosenttia viimevuotisesta ja sellun supistui 30,5 prosenttia lakon takia. Kartongin tuotanto nousi 5,2 prosenttia vuoden takaisesta.

Graafisten paperien toimitukset Euroopassa vähenivät 5 prosenttia tammi-helmikuussa

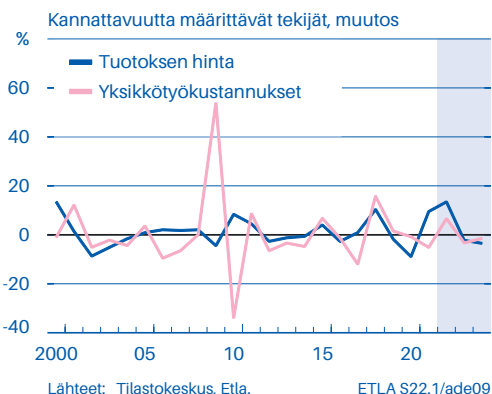
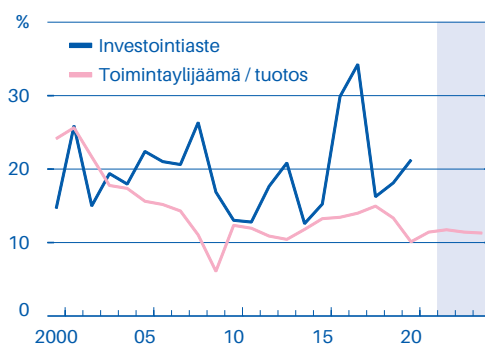
Ensimmäisenä koronavuonna 2020 paino- ja kirjoituspaperien kysynnän väheneminen Euroopassa kiihtyi 18 prosenttiin. Myös sellun kysyntä supistui paperin kysynnän heikkenemisen myötä. Kartongin kysyntä sen sijaan kasvoi hie-

man. Vuonna 2021 paino- ja kirjoituspaperin kysyntä Euroopassa kääntyi 3 prosentin kasvuun.

Euro-Graphin (European Association of Graphic Paper Producers) julkaisemien tilastojen mukaan graafisten paperien toimitukset vähenivät Euroopassa 5 prosenttia tammi-helmikuussa 2022 tonneissa laskettuna. Sanomalehtipaperin toimitukset laskivat 2 prosenttia. Euro-Graph järjestöön kuuluu 28 yritystä kahdeksastatoista Euroopan maasta.

Sanomalehti- ja aikakauslehtipaperien kysyntä maailmassa laskee edelleen trendinomaisesti, koska sähköisen median merkitys kasvaa painetun median kustannuksella. Myös mainonta on

Investoinnit ja kannattavuus

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

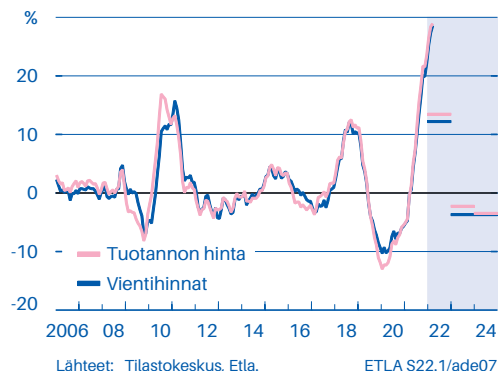
ETLA S22.1/ade09

enenevässä määrin siirtymässä sähköiseen mediaan ja vähenee siksi lehdistä. Tämä rakenteellinen muutos kestää vielä useita vuosia.

Kartongin ja muiden pakkausmateriaalien kysyntä nousee sen sijaan edelleen lisääntyvän verkkokaupan ansiosta. Tämän lisäksi elintarvike- ja lääketeollisuus on koronapandemian aikana kasvattanut puhtaiden ja turvallisten pakkausmateriaalien kysyntää. Aasiassa teollisuus- ja kulutustavaroiden valmistus on lisääntynyt, mikä kasvattaa kuluttajapakkauskartongin ja muun kartongin kysyntää. Kiina on maailman nopeimmin kasvava kuluttajamarkkina ja suurin verkkokaupamarkkina. Se on suurempi kuin markkina Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa yhteensä. Euroopassa useita painopapereiden tuotantolinjoja on muutettu valmistamaan kartonkia kasvavan kysynnän seurauksena.

Verkkokaupan myötä tarramateriaalien kysyntä kasvaa vakaasti ja myös pakattujen elintarvikkeiden lisääntyminen nostaa etikettimateriaalien käyttöä. Sellun kysyntä nousee elintason tahdissa hygieniatuotteiden ja pakkauskartongin kulutuksen kasvun myötä.

Hintojen muutos

Italiassa ja Saksassa paperiteollisuuden tuotanto lisääntyi vuoden alussa vähemmän kuin EU27-maissa keskimäärin

Koronan paperiteollisuudelle aiheuttamasta so- kista on EU-maissa keskimäärin täysin toivuttu ja noustu aikaisemmalle tuotantotasolle. Suomessa tuotannon pudotus vuonna 2020 tapahtui alkuvuoden lakkojen seurauksena jo ennen koronapandemian alkua. Vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä on taas lakkoiltu, mikä takia Suomen tuotantokäyrän profiili poikkeaa muiden Euroopan suurien tuottajamaiden käyristä.

Paperiteollisuuden tuotanto EU27-maissa (ml. kartonki ja sellu) nousi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa kausitasoitettuna ja työpäiväkorjattuna keskimäärin 2,8 prosenttia edellisvuodesta. Tuotanto lisääntyi keskimääräistä enemmän muun muassa Puolassa (14 %), Liettuassa (13 %), Tsekin tasavallassa (10 %), Alankomaissa (9 %) ja Romaniassa (5 %). Italiassa paperiteollisuuden tuotanto kasvoi tammi-maaliskuussa runsaat 2 prosenttia viimevuotisesta ja Saksassa runsaan prosentin. Ranskassa tuotanto jäi edellisvuoden lukemiin. Suomessa ja Ruotsissa tuotantomäärä oli noin 2,5 prosentin laskussa.

Lisää kartongin tuotantokapasiteettia on valmistumassa Suomeen jo kuluvan vuoden lopulla

Suomalaiset metsäyhtiöt ovat kahden viimeisen vuosikymmenen aikana sulkeneet tehtaita ja tuotantolinjoja sekä kotimaassa että ulkomaila vähentääkseen rakenteellista ylikapasiteettia ja parantaakseen liiketoiminnan kannattavuutta. Vuosina 2002–2020 Suomessa suljettiin 32 paino- ja kirjoituspaperikonetta Metsäteollisuus ry:n julkaisemien tietojen mukaan. Samalla tuotantokapasiteettia poistui vajaat 7 000 000 tonnia. Kymmenvuotisjaksolla 2011–2020 Euroopassa poistettiin käytöstä 122 paperikonetta. Suomessa vastaava luku oli 12 konetta (2011–

2020). Vuoden 2005 paikkeilla Suomen paperin tuotanto oli huippulukemissa, noin 11 miljoonaa tonnia vuodessa.

Vuonna 2021 Suomessa valmistettiin 3,2 miljoonaa tonnia paino- ja kirjoituspaperia, mikä oli 4,6 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Muita paperilaatuja valmistettiin 1,2 miljoonaa tonnia. Paperimarkkinoiden selvä supistuminen jatkuu edelleen koko maailmassa.

Stora Enson mukaan papereissa on edelleen liikaa kapasiteettia Euroopassa. Varsinkin aikakauslehtipaperin tuotannossa on ylitarjontaa. Yhtiö harkitseekin Anjalan paperitehtaan, Ruotsissa sijaitsevien Hylten ja Nymöllan paperitehtaiden sekä Saksan Maxaun paperitehtaan myyntiä.

Rakennemuutoksen takia investoidaan ajoittain myös uusiin tuotantolinjoihin, vaikka tuotantokapasiteettia samanaikaisesti vähennetään. Stora Enso esimerkiksi on muuntanut Oulun paperitehtaan pakkauskartonkitehtaaksi. Investoinnin arvo oli noin 350 miljoonaa euroa. Toinen paperikone muunnettiin kraftlainer-lin-

jaksi, ja tuotanto aloitettiin helmikuussa 2021. Toinen kone suljettiin syyskuussa 2020, mutta sen muuntaminen kuluttajakartonkijaksiksi on nyt harkinnan alla.

Stora Enso lisää Varkauden pakkauskartonkitehtaan kapasiteettia. Investoinnin arvo on 23 miljoonaa euroa, ja se valmistuu kuluvan vuoden lopulla. Yhtiö ilmoitti viime vuoden lopulla investoivansa noin 2 miljoonaa euroa Kristiinankaupungin aaltopahvipakkaustehtäseen.

Massa- ja paperiteollisuus

Vientiosuudet alueittain 2021, %

	Arvo, milj. e	Osuus, %	Muutos, %
Kaikki maat	9 266	100,0	18
Eurooppa	5 851	63,1	16
EU27	4 363	47,1	15
Euroalue	3 395	36,6	15
Kaukoita	1 816	19,6	31
Lähi- ja Keski-itä	158	1,7	-2
Pohjois-Amerikka	752	8,1	19
Etelä-Amerikka	204	2,2	5
Afrikka	289	3,2	11
Saksa	1 326	14,3	8
Kiina	1 193	12,9	44
Yhdysvallat	724	7,8	18
Iso-Britannia	538	5,8	16
Venäjä	475	5,1	19
Belgia	437	4,7	26
Puola	407	4,4	15
Ruotsi	382	4,1	17
Italia	355	3,8	28
Espanja	346	3,7	18

Lähde: Tulli.

ETLA S22.1/ade02t

Toimiala valmistaa sellua, paperia ja kartonkia.

Toimialan osuus Suomen ¹	%
teollisuuden jalostusarvosta	6,2
bruttokansantuotteesta	1,2
tavaraviennistä	13,7

¹ Käyvin hinnoin vuonna 2020.

Suurimmat yritykset vuonna 2020

	Liikevaihto ¹ milj. e	Henkilöstö ²
UPM-Kymmene Oyj ³	8 400	14 995
Stora Enso Oyj	6 881	16 829
Metsä Group ³	4 729	6 205
Ahlström-Munksjö konserni	2 683	7 810
Kotkamills konserni	381	538

¹ Konserni pl. puutuoteteollisuus ja muut toiminnot.

² Globaali

³ Ml. Sahaliiketoiminta.

Tehdasrakennuksen laajennus valmistuu ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2023. Samanaikaisesti investoidaan 8 miljoonaa euroa Lahden tehtaalla.

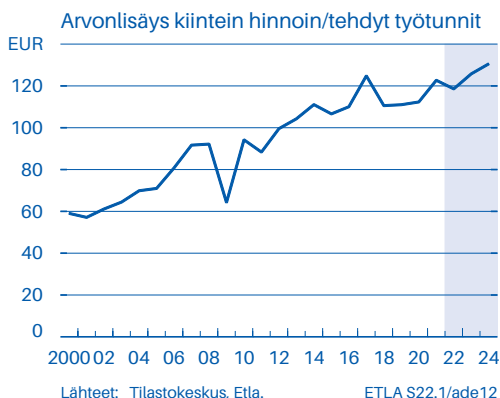
Kuluvan vuoden tammikuussa Stora Enso ilmoitti investoivansa 40 miljoonaa euroa uuteen teknologiaan revinnäissellua valmistavalla tehtaallaan Ruotsin Skutskärissä. Uusi valkaisuaitos otetaan käyttöön vuoden 2023 toisella neljänneksellä. Yhtiö aikoo myös investoida 97 miljoonaa euroa kartonkituotannon laajentamiseen Skoghallissa Ruotsissa. Investointi valmistuu vuoden 2023 jälkipuoliskolla.

Metsä Group ilmoitti huhtikuussa 2019 suunnittelevansa uuden biotuotetehtaan rakentamista Kemiin. Ympäristölupa myönnettiin joulukuussa 2020, ja helmikuussa 2021 investointi päätettiin toteuttaa. Se on metsäteollisuuden kaikkien aikojen suurin investointi Suomessa, sen arvo on 1,85 miljardia euroa. Uusi biotuotetehtas korvaa kokonaan vanhan sellutehtaan. Nykyisen sellutehtaan vuotuinen tuotantokapasiteetti on 620 000 tonnia. Uuden tehtaan kapasiteetti on 1,5 miljoonaa tonnia vuodessa, sen rakentamiseen menee noin 2 ½ vuotta. Tehdas

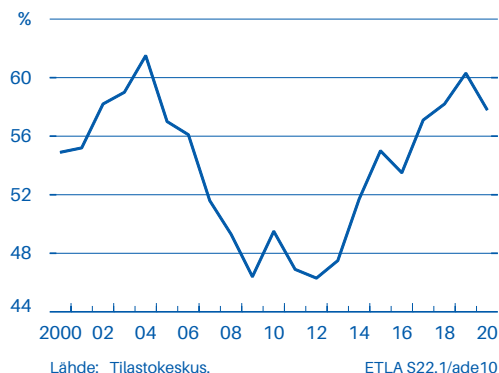
valmistuu vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä. Metsä Groupin biotuotetehtas Äänekoskella oli ennen Kemin tehtaan investointipäätöstä alan suurin investointi Suomessa. Sen arvo oli 1,2 miljardia euroa, ja tuotantokapasiteetti on 1,3 miljoonaa tonnia sellua vuodessa.

Metsä Board investoi 67 miljoonaa euroa vuosina 2021–2023 Kemin kartonkitehtaan kapasiteetin kasvattamiseen 40 000 tonnilla. Yhtiö investoi myös 210 miljoonaa euroa taivekartonkikapasiteetin kasvattamiseen 200 000 tonnilla Husumin tehtaallaan Ruotsissa. Investointi valmistuu vuoden 2023 jälkipuoliskolla. Kapasiteetti nousee siten 600 000 tonniin vuosina 2024–2025. Tehtaalla valmistettu taivekartonki aiotaan suunnata Pohjois-Amerikan ja Euroopan markkinoille. Metsä Board investoi myös 360 miljoonaa euroa Husumin meneillä olevaan sellutehtaan uudistamisen ensimmäiseen vaiheeseen. Investointi valmistunee syyskuussa 2022. Tehtaan uudistamisen toinen vaihe toteutetaan vasta myöhemmin tällä vuosikymmenellä. Metsä Board ilmoitti toukokuussa selvittävänsä mahdollisuuksia lisätä taivekartongin tuotantokapasiteettia Suomessa tai Ruotsissa.

Työn tuottavuus

Omavaraisuusaste

Finnpulp Oy suunnitteli perustavansa uuden havusellutehtaan Kuopion Sorsasaloon, mutta ympäristölupa hylättiin vuoden 2019 lopulla. Biotalousinvestointi olisi ollut suuruudeltaan 1,6 miljardia euroa ja sen tuotantokapasiteetti 1,2 miljoonaa tonnia vuodessa. Toteutuessaan se olisi ollut maailman suurin havusellutehdas. Finnulp vaati ympäristöluvan kielteisen päätöksen purkua, mutta vaatimus hylättiin kuluvan vuoden tammikuussa. Maaliskuussa Finnulp ilmoitti luopuneensa Kuopion tehdashankkeesta.

Kemijärven biojalostamo Oy suunnittelee perustavansa havusellua ja muita puukuitupohjaisia tuotteita valmistavan biojalostamon Kemijärvelle. Investointi olisi suuruudeltaan 1,0 miljardia euroa, ja tehtaan havusellukapasiteetti olisi 700 000 tonnia, jos se toteutuu.

UPM rakentaa uuden eukalyptussellutehtaan Keski-Urugwayhin Paso de los Torosin lähistölle. Investoinnin kokonaisarvo on 3 miljardia Yhdysvaltain dollaria sisältäen 350 miljoonan dollarin investoinnin logistiikkaan ja infrastruktuuriin. Tehdas otetaan käyttöön vuoden 2023 alkupuoliskolla. Sen tuotantokapasiteetti on alussa 2,1 miljoonaa tonnia vuodessa.

Massa- ja paperiteollisuuden viennin määrä supistuu tänä vuonna noin 7 prosenttia lakon takia

Paperiteollisuuden tärkeimmät vientimaat olivat vuonna 2021 Saksa (osuus 14,3 %), Kiina (12,9 %), Yhdysvallat (7,8 %), Iso-Britannia (5,8 %) ja Venäjä (5,1 %). Suomessa UPM:n paperi- ja sellutehtaiden toiminta pysähtyi vuodenvaihteessa, paperiliiton lakko jatkui huhtikuun loppupuolelle asti. Lakon vaikutus koko toimialan ensimmäisen neljänneksen vientilukuihin on erittäin suuri. Myös Venäjän sota Ukrainaa vastaan pudottaa vientilukua, sillä sen seurauksena Stora Enso, Metsä Group ja UPM ilmoittivat lopettavansa viennin Venäjälle.

Metsäteollisuuden osuus koko Suomen tavaraviennin arvosta oli 17,2 prosenttia kuluvan vuoden tammi-helmikuussa. Paperiteollisuuden osuus (ml. kartonki ja paperimassa) oli 11,6 prosenttia, ja sen viennin arvo nousi 4,8 prosenttia edellisvuodesta.

Paperiteollisuuden vientihinnat (ml. kartonki ja sellu) ovat ennätyskorkealla. Viime vuonna ne nousivat keskimäärin 8,5 prosenttia vuoden takaisesta ja ohittivat siten edellisen huipun, joka oli vuosien 2018–2019 vaihteessa. Kuluvan vuoden maaliskuussa paperiteollisuuden vientihinnat kohosivat jälleen uusiin ennätyslukemiin. Maaliskuussa ne olivat 29 prosenttia korkeammat kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana ja runsaat 3 prosenttia korkeammat kuin helmikuussa. Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa toimialan vientihinnat olivat keskimäärin 27 prosenttia vuoden takaista korkeammat.

Paperin, kartongin ja sellun uusien tilausten arvo laski kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa yhteensä 3,6 prosenttia vuoden takaisesta, vaikka vientihinnat ovat poikkeuksellisen korkeat. Maaliskuussa tilausten arvo oli 17 prosenttia edellisvuotista pienempi.

Paperi oli vielä vuonna 2021 toimialan tärkein vientituote, sen tuotannosta 96 prosenttia meni vientiin Metsäteollisuus ry:n tietojen mukaan. Kartongin vientiosuus oli 97 prosenttia. Sellun tuotannosta 48 prosenttia vietiin ulkomaille.

Suomen koko paperiteollisuuden (ml. kartonki ja sellu) viennin määrä kääntyi korona-vuoden 2020 ja sen vuoden alun lakkojen jälkeen 8,8 prosentin kasvuun vuonna 2021, kun tullin ilmoittama viennin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen vientihintaindeksillä.

Paperiliiton lakon takia paperiteollisuustoimialan vienti jäi heikoksi kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Tammi-helmikuussa viennin määrä väheni Tullin tilastoista laskettuna 17 prosenttia vuoden takaisesta. Arvioimme maaliskuussa julkaistussa suhdanne-ennustees-

samme, että toimialan viennin määrä supistuu tänä vuonna 7 prosenttia vuoden takaisesta laskon seurauksena. Ensi vuonna viennin odotetaan vastaavasti kasvavan noin 11 prosenttia.

Metsäteollisuus ry:n tilastojen mukaan massa- ja paperiteollisuuden viennin määrä supistui 13 prosenttia tammikuussa 2022. Paperin osuus oli 22 prosenttia, sellun 30 prosenttia ja kartongin 41 prosenttia. Kartongin viennin määrä nou-

si 20 prosenttia, sellun viennin määrä väheni 11 prosenttia ja paperin vientimäärä putosi 44 prosenttia edellisvuodesta.

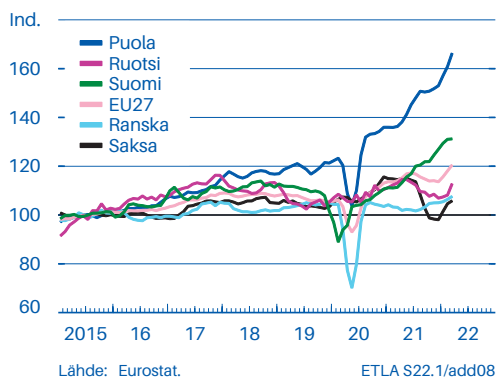
Etna arvioi maaliskuussa päivitettyssä paperiteollisuuden ennusteessaan, että koko toimialan (ml. kartonki ja sellu) tuotos vähenee tänä vuonna noin 5 prosenttia ja kasvaa ensi vuonna noin 9 prosenttia. •

Puutuoteteollisuus

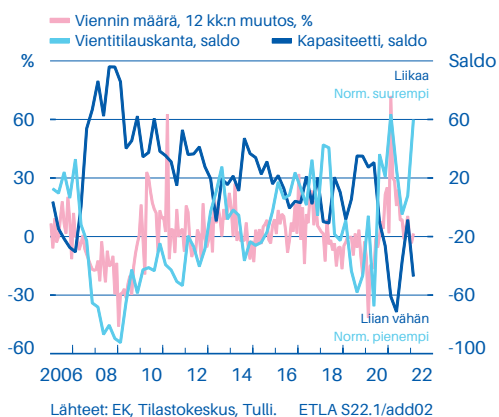
Liettua ja Puolassa puutavara-
tuotteiden tuotanto kasvaa edel-
leen hyvin voimakkaasti. Puu-
tuoteteollisuuden vientihinnat ovat
edelleen ennennäkemättömän korkeat.

Puutuoteteollisuuden tuotanto nousi EU27-
maissa kuluva vuoden tammi-maaliskuussa
keskimäärin vajaat 6 prosenttia vuoden takai-
sesta. Liettuassa ja Puolassa puutavara-
teollisuuden tuotanto lähti koronakuopan jäl-
keen raketinomaiseen nousuun ja oli tammi-maaliskuussa

**Puutuoteteollisuuden tuotanto,
2015=100, kausitas., 3kk lka**

Tilaukset

2022 Liettuassa peräti 46 prosenttia ja Puolas-
sa 22 suurempi kuin vuosi sitten. Myös Suomen
tuotantomäärä nousi keskimääräistä enemmän,

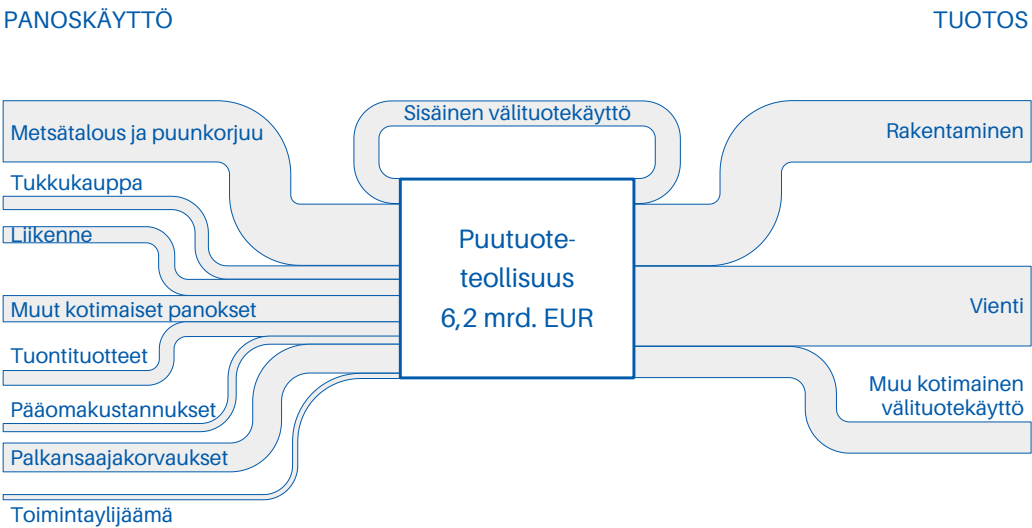
18 prosenttia. Itävallassa ja Unkarissa puutuot-
teiden valmistus on niin ikään lisääntynyt voi-
makkaasti. Ranskassa tuotantomäärä oli ku-

Keskeiset tunnusluvut								
Pääomatarvoryhmä	% -muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Vienti	-4,6	-4,7	14,8	-0,5	2,2	0,6	1,7	0,6
Vientihinta	-1,4	-4,5	36,1	17,2	-3,5	-5,9	6,2	-2,1
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	-15,6	1,5	13,6	1,8	0,5	-0,3	2,5	0,7
Työpanos	-4,0	-4,5	5,1	1,2	-0,6	-2,0	-0,2	-0,5
Työn tuottavuus	-12,0	6,3	8,1	0,6	1,1	1,8	2,5	1,2
Pääomavaltaituminen	1,1	0,9					0,1	
Kokonaistuottavuus	-13,0	5,3					1,1	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

ETLA S22.1/add01t

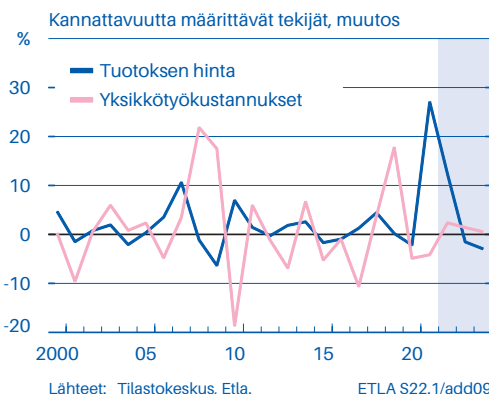
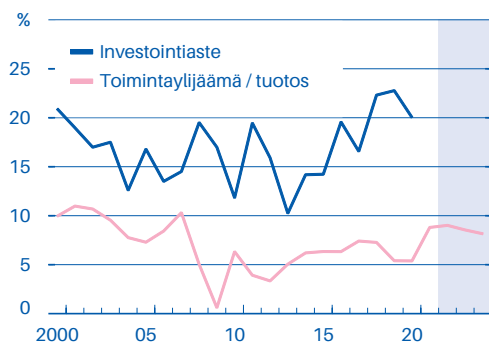
Puutuoteteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2020

luvan vuoden tammi-maaliskuussa runsaat 4 prosenttia suurempi verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan. Saksassa kausitasoitettu ja työpäiväkorjattu tuotantomäärä sen sijaan laski vajaat 8 prosenttia vuoden takaisesta. Saksa on Euroopan suurin sahatavaran tuottajamaa. Ruotsissa puutavaratuotteiden valmistus jäi tammi-maaliskuussa edellisvuoden lukemiin.

Suomessa sahatavaran tuotanto väheni 4 prosenttia ensimmäisellä neljänneksellä 2022 ja vanerin tuotanto laski prosentin. Arvioimme maaliskuun alussa, että puutavarateollisuuden tuotos kasvaisi tänä vuonna noin 10 prosenttia.

Investoinnit ja kannattavuus

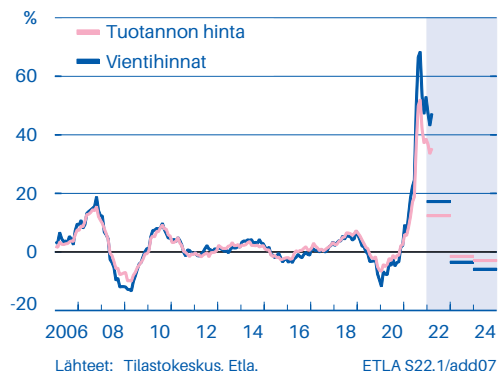
Venäjän sotatoimet Ukrainassa ovat kuitenkin muuttaneet metsäteollisuuden toimintaympäristöä, ja puun tuonti Venäjältä on loppunut.

Sahatavaran kysynnän kasvu heikkenee rakentamisen kasvuvauhdin hidastuessa Euroopassa

Koronapandemian seurauksena rakentamisen supistui Euroopassa 4,7 prosenttia vuonna 2020 Euroconstruct-organisaation tilastojen mukaan. Muista talouskriiseistä poiketen myös korjausrakentaminen on kärsinyt paljon. Euroconstruct-verkostoon kuuluu edustajia 19 maasta.

Euroopassa rakentaminen elpyi vuonna 2021 ja kasvoi 5,6 prosenttia Euroconstruct -järjestön marraskuussa 2021 tehdyn arvion mukaan. Rakentamisella on suuri vaikutus puutavaratuotteiden kysyntään. Euroconstructin ennusteen mukaan kasvu jatkuu 3,6 prosentin tahtia vuonna 2022, mutta vuonna 2023 kasvuvauhti hidastuu selvästi 1,5 prosenttiin. Suomen sahatavarateollisuuden vientinäköymät ovat siten tänä vuonna Euroopan osalta edelleen suotuisat. Suomelle tärkeässä sahatavaran viennin koh-

Hintojen muutos

demaassa Saksassa rakentaminen kääntyy tänä vuonna prosenttien kasvuun.

Eniten rakentaminen kasvaa vuonna 2022 Ir-lannissa (8 %), Espanjassa (8 %), Unkarissa (7 %), Isossa-Britanniassa (6 %) ja Italiassa (6 %). Ruotsissa rakentaminen supistuu vuodesta 2022 eteenpäin. Myös Italiassa rakentaminen vähe-nee vuosina 2023–2024.

Puutuoteteollisuuden vientihinnat ovat edelleen ennennäkemättömän korkeat

Sahatavaran tuotannosta viennin osuus oli 74 prosenttia vuonna 2021 ja vanerin vientiosuus oli 84 prosenttia. Puutavarateollisuuden tärkeimmät vientimaat olivat viime vuonna Japani (osuus 14,7 %), Iso-Britannia (12 %), Saksa (8,2 %), Egypti (5,8 %) ja Ranska (5,4 %). Venäjä oli sijalla 27, sen osuus koko toimialan viennistä oli vain 0,7 prosenttia.

Sahatavaran ja muiden puutuotteiden viennin arvo kohosi viime vuonna peräti 55 prosenttia edellisvuodesta. Puutavarateollisuuden vientihinnat nousivat vuoden jälkipuoliskolla ennennäkemättömän korkealle. Alan vientihinnat kohosivat siten viime vuonna keskimäärin 36 prosenttia, ja viennin määrä nousi 15 prosenttia. Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa puutuotteet kallistuivat keskimäärin 46 prosenttia viimevuotisesta.

Etlan maaliskuussa julkaistun ennusteen mukaan Suomen puutavarateollisuuden viennin määrän arvioidaan supistuvan noin prosentin tänä vuonna. Ensi vuonna viennin määrän odotetaan kasvavan noin 2 prosenttia.

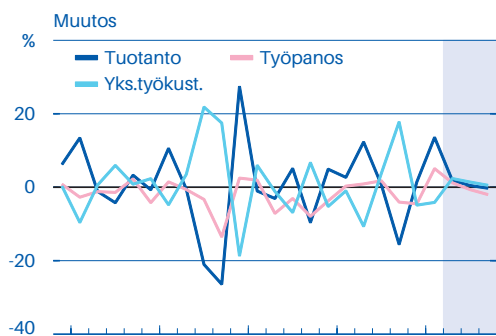
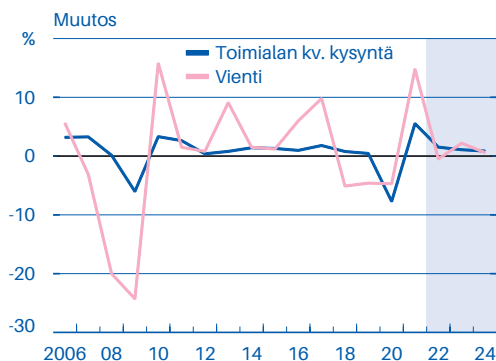
Sahatavaran tärkeimmät viejämaat olivat vuonna 2020 arvolla mitattuna Kanada (osuus 20,7 %), Venäjä (11,4 %), Ruotsi (9,1 %), Yhdysvallat (6,9 %), Saksa (6,9 %), Suomi (5,1 %), Itävalta (3,9 %) ja Thaimaa (2,5 %). (OECD, 2022).

Eurooppa on perinteisesti ollut Suomen sahataran viennin tärkein markkina-alue, sen osuus toimialan viennin arvosta oli 59 prosent-

tia vuonna 2021. Iso-Britannia oli toimialan toiseksi tärkein vientimaa, ja sen osuus puutavarateollisuutemme viennistä oli 12 prosenttia. Saksa oli kolmanneksi tärkein vientimaa ja sen osuus alan viennistämme oli runsaat 8 prosenttia. Vienti Isoon-Britanniaan kohosi arvoltaan 95 prosenttia edellisvuodesta, ja toimitukset Saksaan nousivat arvoltaan 51 prosenttia. Myös Euroopan viennin muihin kärkimaihin Ranskaan, Viroon, Alankomaihin ja Ruotsiin toimitukset nousivat arvoltaan tuntuvasti, poikkeuksellisen korkeiden vientihintojen seurauksena.

Aasia on toiseksi suurin markkina-alue. Japani oli viime vuonna Suomen puutavarateollisuuden tärkein vientimaa vajaan 15 prosentin

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tulli, NiGEM, Etla.

ETLA S22.1/add01

osuudellaan toimialan viennin arvosta. Rakentaminen Japanissa kärsi merkittävästi koronapandemiasta vuonna 2020, mutta kääntyi viime vuonna vahvaan kasvuun. Rakentamisen arvioidaan kasvavan vajaan prosentin vuosivauhtia ajanjaksolla 2022–2026 (Global Data, 2022). Investoinnit uusiutuvaan energiaan, televiestintään ja tehdasteollisuuteen tukevat rakentamisen kasvua.

Ruotsi, Suomi ja Itävalta ovat ainoat Euroopan maat, jotka vievät merkittäviä määriä sahatavaraa Japaniin. Suomesta Japaniin viety mänty- ja kuusisahatavara on keskimääräistä

korkealaatuisempaa. Sahatavaran lisäksi Suomesta viedään liimapuutuotteita kuten palkkeja. On kuitenkin odotettavissa, että sahatavaran tuontitarve Japanissa alenee pitkällä aikavälillä, koska siellä halutaan lisätä kotimaisen puun käyttöä.

Kiina oli Suomen puutuoteteollisuuden neljänneksi tärkein vientimaa vuonna 2020, mutta putosi vuonna 2021 seitsemännelle sijalle. Sen osuus alan viennistä oli viime vuonna runsaat 4 prosenttia, toimitukset kasvoivat arvoltaan vain 4 prosenttia vuodentakaisesta. Rakennussektorin ongelmat heikensivät viime vuonna sahatavaran kysyntää. Lisäksi konttipula haittasi vientiä Euroopasta Kiinaan.

Rakentaminen Kiinassa lisääntyy arviolta noin 10 prosenttia vuonna 2022, ja sen odotetaan keskimäärin kasvavan 5,6 prosentin vuosivauhtia ajanjaksolla 2022–2026 (Business Wire, 2022). Investoinnit uusiin infrastruktuurihankkeisiin, ml. 5G-verkkoihin, tukevat rakentamisen kasvua.

Suomalaisyritykset vievät Kiinaan enimmäkseen kuusisahatavaraa, mitä käytetään myös

Puutuoteteollisuus

Vientiosuudet alueittain 2021, %

	Arvo, milj. e	Osuus, %	Muutos, %
Kaikki maat	3 756	100,0	55
Eurooppa	2 207	58,7	67
EU27	1 573	41,9	61
Euroalue	1 225	32,6	64
Kaukoita	831	22,1	50
Lähi- ja Keski-itä	212	5,6	18
Pohjois-Amerikka	93	2,5	41
Pohjois-Afrikka	376	10,0	38
Japani	551	14,7	74
Iso-Britannia	452	12,0	95
Saksa	308	8,2	51
Egypti	219	5,8	39
Ranska	203	5,4	82
Viro	175	4,7	63
Kiina	165	4,4	4
Alankomaat	154	4,1	58
Ruotsi	149	4,0	42
Saudi-Arabia	111	3,0	13

Lähde: Tulli.

ETLA S22.1/add02t

Toimiala valmistaa sahatavaraa, vanereita ja puutuotteiden jatkojalosteita.

Toimialan osuus Suomen ¹	%
teollisuuden jalostusarvosta	2,9
bruttokansantuotteesta	0,6
tavaraviennistä	4,2

¹ Käyvin hinnoin vuonna 2020.

Suurimmat yritykset vuonna 2020

	Liikevaihto milj. e	Henkilöstö ¹
Stora Enso Wood Products	1 386	4 026
UPM – Vaneri	405	2 301
Metsä Wood	429	1 551
Versowood Group konserni	354	775
Keitele Forest konserni	292	515

¹ Globaali.

huonekalujen sekä leikkikalujen valmistamiseen. Kilpailu Kiinan sahatavaran markkinoilla on kova. Venäjä, Kanada, Yhdysvallat ja Ruotsi ovat Suomen suurimpia kilpailijoita. Venäjä on markkinajohtaja, maan sahatavaran tuotanto ja vienti Kiinaan on viime vuosina kasvanut uusien investointien myötä.

Pohjois-Afrikka on noussut suomalaisen sahatavaran tärkeäksi vientialueeksi Aasian ohella. Egypti oli vuonna 2021 arvolla mitattuna puutuoteteollisuutemme neljänneksi tärkein vientimaa. Egyptiin viedään keskimääräistä halvempia sahatavaralaatuja. Rakentaminen kasvaa kovaa vauhtia Egyptissä, keskimäärin 10 prosentin vuosivauhtia ajanjaksolla 2022–2025. (Research and Markets, 2021).

Suomalaiset metsäyhtiöt ovat lopettaneet sahatavaran ja vanerin tuotannon Venäjällä

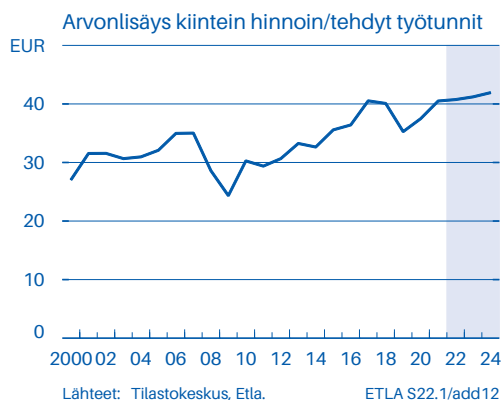
Stora Enso on alan suurin toimija, yhtiö omistaa Suomessa kolme sahaa. Lisäksi sillä on kolme sahaa Baltian maissa, kaksi Ruotsissa ja seitsemän Keski-Euroopassa. Yhtiö ilmoitti huhtikuun lopulla myyvänsä sahat Impilahdessa ja Nebolchissa Lounais-Venäjällä.

Tsekin tasavallassa Stora Enso investoi 79 miljoonaa euroa uuteen ristiinliimatun puun tuotantolinjaan. Tuotanto käynnistyy kolmannella neljänneksellä vuonna 2022. Kotimaassa Stora Enso investoi 3,5 miljoonaa euroa pellettituotantoon Varkauden sahalla. Investointi valmistuu vuoden 2022 lopulla. Kuluvan vuoden helmikuussa yhtiö ilmoitti investoivansa 9 miljoonaa euroa ristiinliimattujen puuelementtien pinnoituslinjaan Ybbsin sahalla Itävallassa. Uusi linja valmistuneen vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä.

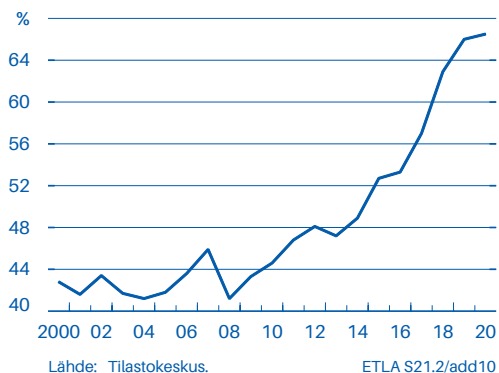
UPM omistaa neljä sahaa ja kolme vaneritehdasta Suomessa. Euroopassa UPM on johtava vanerinvalmistaja. Yhtiöllä on lisäksi yksi viilutehdas Suomessa ja vaneritehtaat Venäjällä ja Virossa.

Chudovon vaneritehdas Venäjällä perustettiin vuonna 1990, ja UPM laajensi sitä ensimmäisen kerran vuonna 2008. Seuraava projekti, Chudovon vaneritehtaan 50 miljoonan euron arvoinen investointi valmistui syyskuussa 2019. Tehtaalle rakennettiin uudet tuotantolinjat viulun- ja vanerinvalmistukseen. Tuotevalikoima laajeni ja vuosittainen tuotantokapasiteetti nousi 110 kuutiometristä 155 kuutiometriin. UPM päätti kuitenkin kuluvan vuoden maaliskuussa pysäyttää Chudovon vaneritehtaan toiminnan

Työn tuottavuus

Omavaraisuusaste

Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Myös yhtiön kaikki toimitukset Suomesta Venäjälle on keskeytetty toistaiseksi.

Otepään koivuvaneritehdas perustettiin vuonna 2000, ja UPM laajensi sitä jo vuonna 2008. Tehdas on Viron suurin vanerinvalmistaja. Uusi vanerin tuotantolinja valmistui marraskuussa 2016. Otepään vaneritehtaan 40 miljoonan euron laajennusinvestoinnin myötä tuotantokapasiteetti lähes kaksinkertaistui. Tehtaan vanerista 95 prosenttia viedään pääasiassa Keski-Eurooppaan.

UPM päätti joulukuussa 2021 investoida 10 miljoonaa euroa Joensuun vaneritehtaan kehittämiseen. Tarkoituksena on rakentaa sekä uutta tuotantotilaa että uusia tuotantolinjoja.

Metsä Group investoi 200 miljoonaa euroa uuden mäntysahan rakentamiseen Raumalle. Sen rakentaminen aloitettiin syksyllä 2020. Uuden sahan tuotanto käynnistyy näillä näkymin vuoden 2022 kolmannella neljänneksel-

lä. Sahainvestointi on kaikkien aikojen suurin Suomessa ja teknologialtaan edelläkävijä koko maailmassa. Sen tuotantokapasiteetti on noin 750 000 kuutiota mäntysahatavaraa vuodessa. Yhtiöllä on ennestään viisi sahaa Suomessa. Metsä Fibre kuitenkin tiedotti kuluvan vuoden toukokuun alussa, että sahaustoiminta Kyrössä lopetetaan syyskuun lopussa, koska laitos on teknisesti vanhentunut. Venäjällä Metsä Fibre omistaa Metsä Svir -sahalaitoksen Podporozhessa, saha valmistui vuonna 2006. Sahan toiminta keskeytettiin maaliskuun alussa.

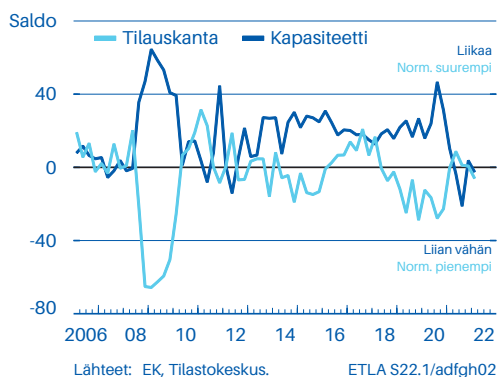
Koskisen konserni ilmoitti lokakuussa 2021 investoivansa 48 miljoonaa euroa sahaustoiminnan kasvattamiseen. Hanke valmistuu kesällä 2023. Tuottavuus nousee tuntuvasti nopeamman sahalinjan myötä. Koskisen omistaa kolme tuotantolaitosta Suomessa. Sheksnassa Venäjällä yhtiö omistaa sahan, mutta sen toiminta lopui maaliskuussa. Puolassa Koskisella on yksi tuotantoyksikkö. •

Kemianteollisuus

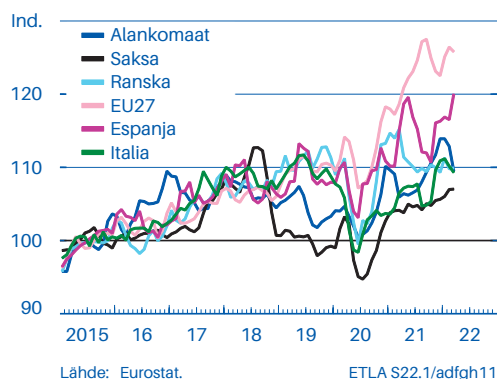
Kemikaalien tuotanto lisääntyi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa eniten Puolassa ja Ruotsissa. Suomessa jalostettujen öljytuotteiden viennin määrä väheni tuntuvasti tammi-helmikuussa. Kumi- ja muovituotteiden vienti kasvaa noin prosentin tänä ja ensi vuonna.

Kemianteollisuuden tuotteiden osuus koko Suomen tavaraviennin arvosta oli 21,6 prosenttia kuluvan vuoden tammi-helmikuussa. Öljytuotteiden osuus oli 7,3 prosenttia, kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden 10,6 prosenttia, lääkeaineiden 1,3 prosenttia ja kumi- ja muovituotteiden 2,4 prosenttia. Ruotsi on kemianteollisuuden ylivoimaisesti suurin viennin kohdema, viennin arvolla mitattuna.

Tilaukanta ja kapasiteetti

Kemikaalien tuotanto (ml. lääkeaineet), 2015=100, kausitas., 3kk lka

Toimialan viennin määrä supistui vajaat 9 prosenttia vuonna 2021 johtuen Nesteen öljynjalostamon pitkästä huoltoseisokista. Tänä vuonna alan viennin määrä kasvaa vastaavasti

Etlan arvioiden mukaan noin 8 prosenttia.

Tuotantomäärä nousi kuluvin vuoden tammi-maaliskuussa kausitasoitettuna 1,2 prosenttia edellisvuodesta. Kemianteollisuuden uusien

Keskeiset tunnusluvut

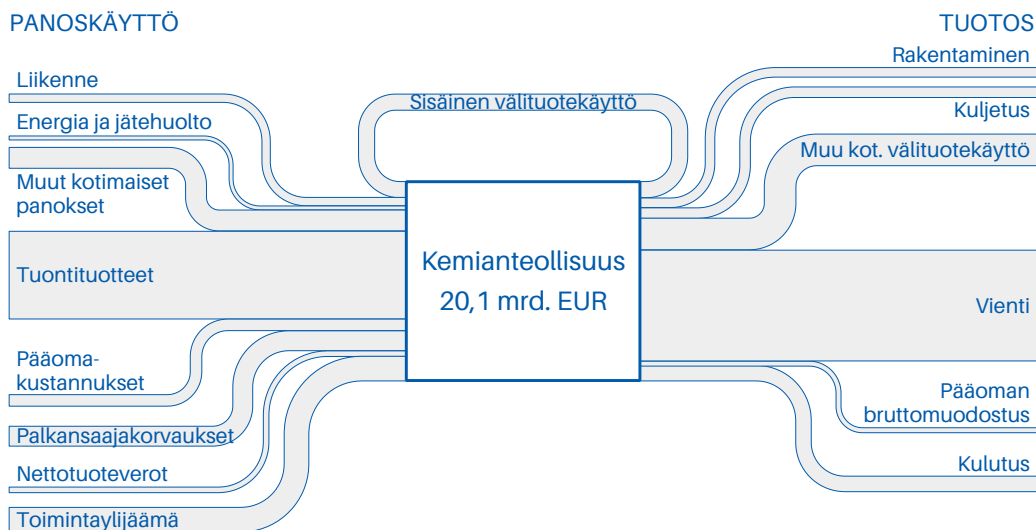
Pääomatavararyhmä	% -muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Vienti	3,1	0,3	-8,8	8,0	3,0	4,1	-2,4	4,1
Vientihinta	-1,7	-14,8	29,8	34,7	-3,1	-1,5	6,9	4,2
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	15,4	-11,9	-4,4	5,0	-7,7	0,8	0,6	0,7
Työpanos	1,0	0,6	1,3	0,5	0,3	-0,3	1,0	0,3
Työn tuottavuus	14,3	-12,4	-5,6	4,5	-8,0	1,1	-0,5	0,4
Pääomavalttaistuminen	-1,0	-0,6					-0,3	
Kokonaistuottavuus	15,4	-11,9					1,1	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

ETLA S22.1/adfgh01t

Kemianteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2020

PANOSKÄYTTÖ

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S22.1/a13e

tilausten arvo nousi samalla ajanjaksolla 15 prosenttia vuoden takaisesta.

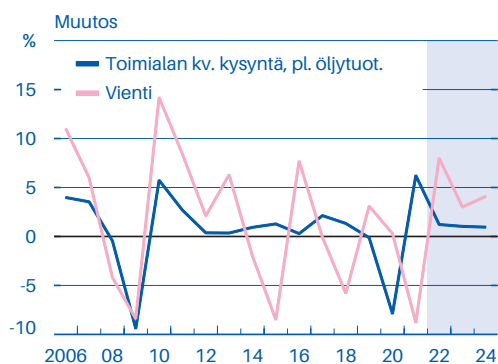
Suomessa kemianteollisuus työllistää suoraan noin 35 000 henkilöä. Peruskemikaaleja sekä kumi- ja muovituotteita valmistavat yritykset ovat alan suurimmat työllistäjät.

Kemianteollisuuden kiinteiden investointien kokonaisarvo (ml. t&k) oli noin 1,2 miljardia euroa vuonna 2020. Suurin osa alan investoinneista on tuotantokapasiteetin korvaamista, mutta vuosittain noin 400 miljoonaa euroa investoinneista liittyy kuitenkin tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Vuonna 2020 investoitiin 440 miljoonaa euroa t&k-toimintaan.

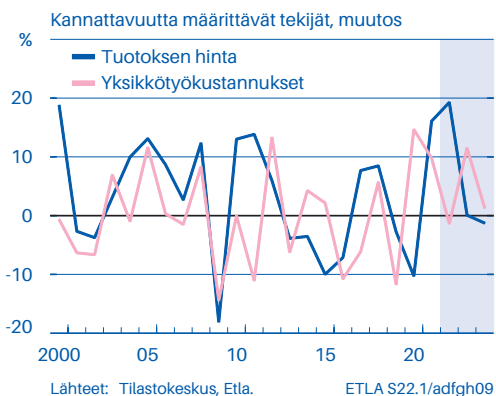
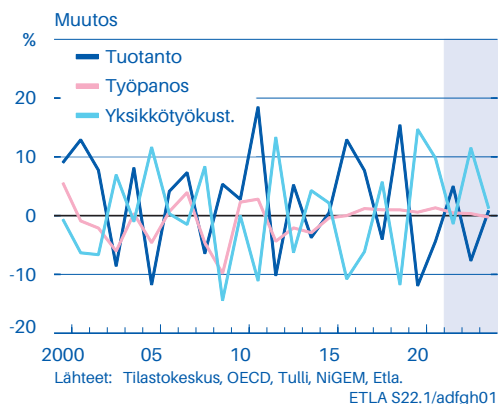
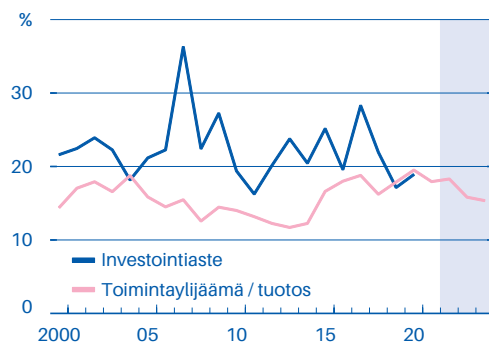
Kemikaalien valmistus

EU27-maissa kemian perusteollisuuden tuotantomäärät lisääntyivät kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa keskimäärin 6 prosenttia edellisvuodesta. Puolassa valmistusmäärä kohosi 25 prosenttia, Ruotsissa 24 prosenttia, Tanskassa 23 prosenttia, Belgiassa 21 prosenttia, Bulgariassa ja Liettuassa 20 prosenttia. Kreikassa kasvua kertyi 9 prosenttia ja Tsekin tasavallassa 6 prosenttia. Espanjassa kemikaalien tuotanto lisääntyi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa runsaat 4 prosenttia vuoden takaisesta. Alankomaissa tuotanto nousi runsaat 3 prosenttia,

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Investoinnit ja kannattavuus

Saksassa ja Italiassa puolestaan vajaan 3 prosenttia. Ranskassa kemikaalien valmistus väheni tammi-maaliskuussa vajaan 5 prosenttia viimevuotisesta. Suomesta toimialan tilastoja ei ole saatavilla.

Suurin osa alan Suomessa tuotetuista kemikaaleista myydään kotimaahan. Sellu- ja paperitehtaat ovat peruskemikaalien tärkein asiakasryhmä. Myös kaivosteollisuus käyttää kemikaaleja.

Kemikaalien tärkeimmät vientimaat olivat viime vuonna Alankomaat (osuus 10,1 %), Ruotsi (9,8 %), Saksa (8,7 %), Venäjä (7,7 %) ja Belgia (5,6 %). Viennistä Venäjälle kolmasosa oli vuonna 2021 ensiömuoveja. Kärkituotteita olivat myös maalit, lakat, painovärit ja epäorgaaniset peruskemikaalit. Lääkevalmisteiden osuus oli kymmenes. Kemikaalit eivät ole EU:n Venäjän vastaisten pakotteiden kohteena.

Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden (ml. lääkeaineet) viennin määrä supistui kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 1,5 prosenttia vuoden takaisesta. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden viennin arvo kohosi 46 prosenttia,

mutta lääkeaineiden ja lääkkeiden viennin arvo väheni 14 prosenttia. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden vientihinnat nousivat viime vuonna voimakkaasti, peräti 14 prosenttia. Kuluvan vuoden alussa alan vientihinnat ovat nousseet uusiin huippulukemiin. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden vientihinnat kohosivat tammi-maaliskuussa keskimäärin 39 prosenttia vuoden takaisesta.

Arvioimme maaliskuussa julkaistussa ennusteessamme, että kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden viennin määrä kasvaa tänä vuonna 4 prosenttia viimevuotisesta. Tuotannon odotetaan kasvavan vajaan 4 prosenttia tänä vuonna ja noin 2 prosenttia vuonna 2023.

Öllytuotteiden valmistus

Öljynjalostuksen toimialan tärkeimmät viennin kohdemaat olivat vuonna 2021 Ruotsi (osuus viennin arvosta 27,9 %), Yhdysvallat (15,4 %), Belgia (12 %), Venäjä (7,6 %) ja Alankomaat (7,5 %).

Vuodelle 2020 suunniteltu viiden vuoden välein pidettävä Nesteen jalostamon suuri huoltoseisokki jouduttiin koronapandemian takia siirtämään vuoden 2021 toiselle neljännekselle. Öljytuotteiden viennin määrä supistui viime vuonna noin 38 prosenttia seisokin seurauksena ja kasvaa alustavien laskelmien mukaan vastavasti noin 19 prosenttia tänä vuonna. Vientinäykymiä heikentää kuitenkin Venäjän sotatilanne. Viime vuonna arvoltaan lähes 98 prosenttia öljytuotteiden viennistä Venäjälle oli voitellussa käytettävät raskaat maaöljyt.

Suomessa öljytuotteiden viennin arvo kohosi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 42 prosenttia vuodentakaisesta. Laskelmiemme mukaan viennin määrä väheni noin 25 prosenttia edellisvuodesta.

Maailman suurimmat raakaöljyn tuottajat olivat vuonna 2021 Yhdysvallat, Venäjä,

Toimiala valmistaa kemikaaleja ja kemiallisia tuotteita, öljytuotteita sekä kumi- ja muovituotteita.

Toimialan osuus Suomen ¹	%
teollisuuden jalostusarvosta	14,3
bruttokansantuotteesta	2,9
tavaraviennistä	18,5

¹ Käyvin hinnoin vuonna 2020.

Suurimmat yritykset vuonna 2020

	Liikevaihto milj. e	Henkilöstö
Neste konserni	11 751	4 830
Kemira konserni	2 427	5 040
Nokian Renkaat konserni	1 314	4 860
Uponor konserni	1 136	3 710
Orion konserni	1 078	3 340

Saudi-Arabia, Kanada, Kiina, Irak, Brasilia, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat, Kuwait ja Iran. Ko-ko maailmassa oli 697 öljynjalostamoa vuoden 2020 alussa. Euroopassa sijaitsi 77 jalostamoa vuoden 2020 lopulla. EU-maista eniten jalostamokapasiteettia on Saksassa, Italiassa, Espan-

jassa, Ranskassa, Isossa-Britanniassa ja Alankomaissa. Yhdysvalloissa oli 129 jalostamoa vuoden 2021 alussa.

Öljytuotteiden valmistus lisääntyi EU27-maissa kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa keskimäärin 6,8 prosenttia vuoden takai-

Kemianteollisuus

Vientiosuudet alueittain 2021, %

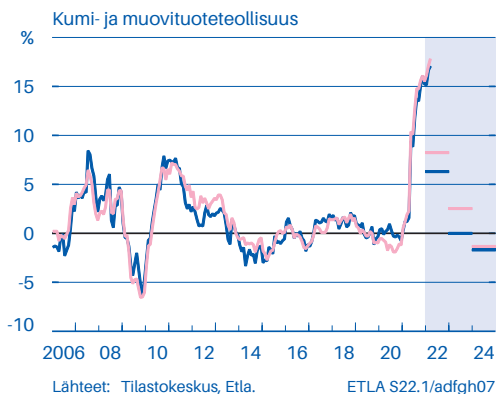
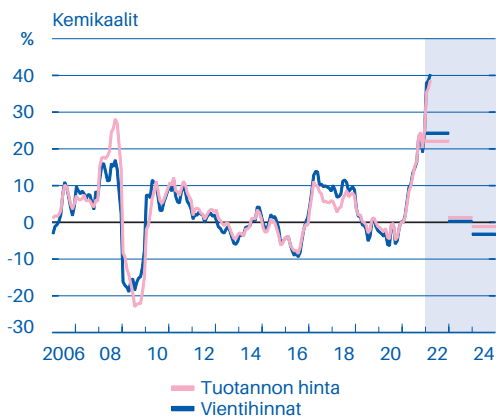
	Arvo, milj. e	Osuus, %	Muutos, %		Arvo, milj. e	Osuus, %	Muutos, %
Kemikaalit ja kemialliset tuotteet				Kumi ja muovituotteet			
Kaikki maat	6 087	100,0	27	Kaikki maat	1 665	100,0	19
Eurooppa	4 594	75,5	27	Eurooppa	1 444	86,7	19
EU27	3 459	56,8	31	EU27	1 105	66,4	22
Euroalue	2 253	37,0	26	Euroalue	583	35,0	20
Kaukoita	727	11,9	18	Kaukoita	73	4,4	18
Pohjois-Amerikka	325	5,3	27	Pohjois-Amerikka	86	5,1	14
Etelä-Amerikka	242	4,0	144	Ruotsi	341	20,5	24
Alankomaat	617	10,1	16	Saksa	178	10,7	26
Ruotsi	596	9,8	33	Norja	131	7,9	30
Saksa	528	8,7	22	Venäjä	119	7,2	4
Venäjä	466	7,7	14	Puola	94	5,6	30
Belgia	340	5,6	33				
Öljytuotteet							
Kaikki maat	3 763	100,0	8				
Eurooppa	3 103	82,5	-3				
EU27	2 516	66,9	-6				
Euroalue	1 399	37,2	-3				
Pohjois-Amerikka	578	15,4	165				
Ruotsi	1 049	27,9	-8				
Yhdysvallat	578	15,4	177				
Belgia	451	12,0	79				
Venäjä	284	7,6	50				
Alankomaat	283	7,5	-7				

Lähde: Tulli.

ETLA S22.1/adfgh02t

sesta. Liettuassa tuotanto kohosi peräti 54 prosenttia. Ranskassa tuotanto romahti jo vuonna 2019 ennen koronapandemiaa, kuluvaan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä tuotanto elpyi 34 prosenttia edellisvuodesta. Tuotantomäärä jäi siitä huolimatta pieneksi. Puolassa kasvua kertyi 20 prosenttia ja Unkarissa 18 prosenttia. Espanjassa öljytuotteiden valmistus nousi 11 prosenttia edellisvuodesta tammi-maaliskuussa 2022. Italiassa tuotanto lisääntyi 9 prosenttia ja Saksassa vajaat 8 prosenttia. Alankomaissa tuotanto jäi 13 prosenttia viimevuotista pienemmäksi ja Belgiassa öljytuotteiden valmistus väheni vajaat 4 prosenttia. Suomesta ja Ruotsista tilastoja ei ole saatavilla.

Hintojen muutos

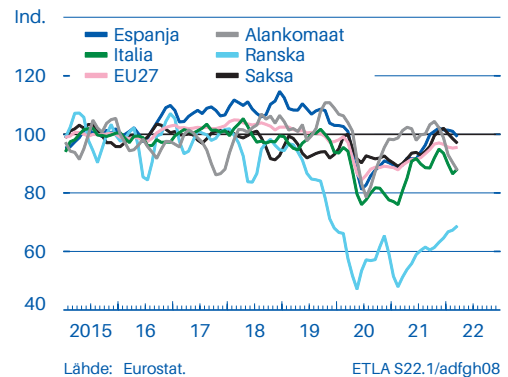

International Energy Agency ennusti kuluvaan vuoden helmikuussa, että koko maailman öljyn kysyntä kasvaa tänä vuonna 3,3 prosenttia. OECD-maiden kysyntä nousee kaiken kaikkiaan 3,6 prosenttia vuonna 2022. Euroopan OECD-maissa kysyntä lisääntyy 4 prosenttia. Amerikassa öljyn kysynnän odotetaan kasvavan 3 prosenttia. Aasiassa sekä Oseaniassa öljyn kulutus lisääntyy 4 prosenttia. Kiinassa kysyntä kasvaa 2,8 prosenttia ja Intiassa 6,9 prosenttia vuonna 2022.

Kymmenen suurimman kuluttajamaan osuus koko maailman öljyn kulutuksesta on noin 60 prosenttia International Energy Agencyn mukaan. Suurimmat kuluttajamaat ovat Yhdysvallat, Kiina, Intia, Venäjä, Saudi-Arabia, Japani, Brasilia, Etelä-Korea, Kanada ja Saksa.

Täällä valmistetuista öljytuotteista kaasuöljyt (dieselöljyt) ja moottoribensiini ovat tärkeimmät vientituotteet. Tullin tilastojen mukaan moottoribensiinin osuus toimialan viennin arvosta oli kuluvaan vuoden tammi-helmikuussa 43 prosenttia. Ryhmän vienti nousi arvoltaan 98 prosenttia edellisvuodesta. Kaasuöljyjen osuus oli 36 prosenttia ja niiden vienti nousi arvoltaan 3 prosenttia. Voitelussa käytettävien maaöljyjen osuus öljytuotteiden viennistä oli 13 prosenttia,

Öljytuotteiden tuotanto, 2015=100, kausitas., 3kk lka

arvoltaan niiden vienti nousi 35 prosenttia viimevuotisesta.

Suomessa jalostetun moottoribensiinin tärkeimmät vientimarkkinat olivat tammi-helmikuussa Yhdysvallat, Ruotsi, Iso-Britannia, Argentiina ja Viro. Niiden osuus bensiinin viennistä oli 92 prosenttia. Kaasuöljyjen tärkeimmät vientimaat olivat tammi-helmikuussa Ruotsi, Alankomaat, Belgia, Latvia ja Liettua. Näiden maiden osuus kaasuöljyjen kokonaisviennin arvosta oli 96 prosenttia. Voitelussa käytettävien maaöljyjen tärkeimmät vientimaat olivat Venäjä, Belgia, Saksa, Ukraina ja Ruotsi. Viiden kärkeen yhteenlaskettu osuus tuoteryhmän viennistä oli 95 prosenttia. Venäjän osuus oli 48 prosenttia ja Ukrainan vajaat 3 prosenttia.

Biopolttoaineiden kysyntä on suurinta Yhdysvalloissa ja Brasiliassa

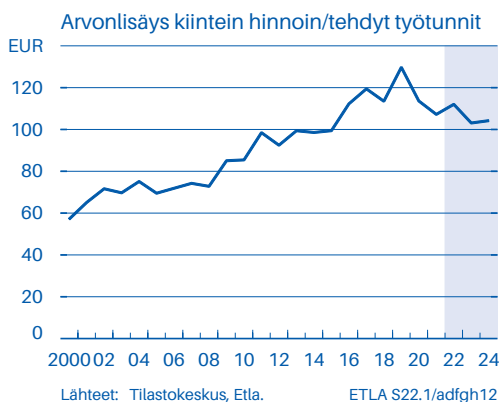
Biopolttoaineita ovat bioetanoli, biodiesel, biokaasu, puhdas kasviöljy sekä puukaasu. Yhdysvallat ja Brasilia dominoivat koko maailman biopolttoaineiden kysyntää ja tuotantoa. Eurooppa on kuitenkin maailman suurin uusiutuvan dieselin markkina ja EU:ssa biodieselin kulutus on

suurempi kuin tuotanto. Euroopan suurimmat biodieselin tuottajamaat olivat vuonna 2020 Saksa, Ranska, Espanja ja Italia. Näissä maissa on myös biodieselin suurimmat markkinat Euroopassa. Biodieseliä myös tuodaan Eurooppaan Yhdysvalloista, Brasiliasta, Argentiinasta ja Indonesiasta. Suomessa Neste valmistaa uusiutuvaa NEXBTL-dieseliä, ja lisäksi UPM tuottaa biodieseliä Lappeenrannassa.

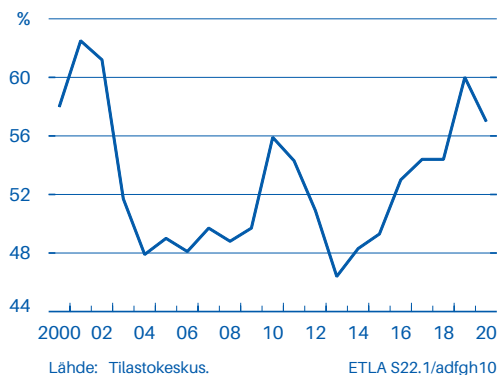
Kumi- ja muovituotteiden valmistus

Kumi- ja muovituotteita vietiin viime vuonna eniten Ruotsiin (osuus viennin arvosta 20,5 %), Saksaan (10,7 %), Norjaan (7,9 %), Venäjälle (7,2 %) ja Puolaan (5,6 %). Eniten vietiin Venäjälle tuotteita, jotka kuuluvat ryhmään laatat, levyt, kalvot, kaistaleet ja nauhat. Toiseksi suurin ryhmä oli uudet kumirenkaat, ja sen osuus toimialan Venäjän-viennin arvosta oli 16 prosenttia. Kärkituotteisiin kuuluivat myös putket ja letkut sekä rakennusmuovit. Toimialan tuotteet eivät ole EU:n sanktioiden kohteena.

Työn tuottavuus

Omavaraisuusaste

Suomessa kumi- ja muovituotteiden viennin arvo nousi 22 prosenttia kuluvan vuoden tammi-helmikuussa. Vientimäärä kasvoi vajaat 6 prosenttia. Alan viennistä noin kolme neljäsosaa on muovituotteiden vientiä. Kumi- ja muovituotteiden viennin odotetaan lisääntyvän noin prosentin tänä ja ensi vuonna. Tuotannon arvioidaan kasvavan saman verran.

Kumituotteiden vienti kohosi tammi-helmikuussa arvoltaan 29 prosenttia vuoden takaisesta. Kumituotteiden tärkein asiakasryhmä on ajoneuvoja valmistava teollisuus. Uusien kumirenkaiden osuus kumituotteiden viennistä on noin kolme neljäsosaa.

Suomen muoviteollisuuden vienti lisääntyi tammi-helmikuussa arvoltaan 20 prosenttia edellisvuodesta. Muovituotteiden ja niiden

osien kysynnästä EU27+3 alueella (Norja, Sveitsi, Iso-Britannia) pakkaussektorin osuus oli 33,5 prosenttia vuonna 2020. Rakennussektorin osuus oli 23,9 prosenttia. Autoteollisuuden osuus muovien kulutuksesta oli 9,7 prosenttia ja elektroniikkateollisuuden 7,5 prosenttia. Kotitaloussektori käytti 4,9 prosenttia muovituotteista, ja maataloussektoriin meni 4,4 prosenttia.

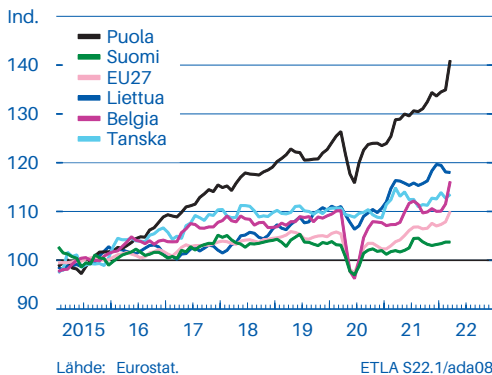
Koko maailman muovien tuotannosta Euroopan osuus oli 15 prosenttia vuonna 2020 Plastics-Europe-järjestön mukaan. Kiinan osuus nousi 32 prosenttiin, Japanin osuus oli 3 prosenttia ja muun Aasian 17 prosenttia. Saksan, Italian, Ranskan, Puolan, Espanjan ja Ison-Britannian yhteenlaskettu kysyntä oli 69 prosenttia koko Euroopan muovien kysynnästä vuonna 2020. ●

Elintarviketeollisuus

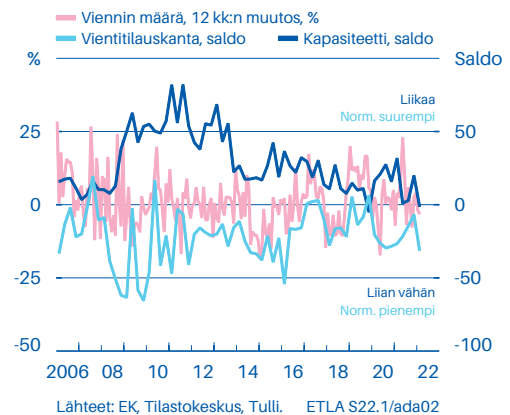
Elmentarvikkeiden valmistus kasvoi tuntuvasti Unkarissa, Puolassa, Saksassa ja Belgiassa tammi-maaliskuussa. Suomessa elintarviketeollisuuden viennin määrä vähenee tänä vuonna.

Lihanjalostus, meijeriteollisuus ja juomateollisuus ovat elintarviketeollisuuden kolme suurinta alaa Suomessa. Noin 55 prosenttia toimialan liikevaihdosta muodostuu näillä aloilla. Kaikkien teollisuustoimialojen tuotoksesta elintarviketeollisuuden osuus on noin yhdeksän

Elintarviketeollisuuden tuotanto, 2015=100, kausitas., 3kk lka

Tilaukset

prosenttia. Toimialan vientiosuus on noin 13 prosenttia.

EU27-maissa elintarviketeollisuuden tuotanto nousi kuluvan vuoden tammi-maaliskuus-

sa kausitasoitettuna keskimäärin 5,9 prosenttia edellisvuotisesta. Unkarissa vahva kasvu jatkui 11 prosentin tahtia. Puolassa tuotanto kasvoi 9 prosenttia ja Saksassa sekä Belgiassa 8 pro-

Keskeiset tunnusluvut								
Pääomatavararyhmä	% -muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Vienti	11,4	-0,3	2,9	-1,6	0,8	2,8	2,8	0,7
Vientihinta	1,6	1,0	1,5	3,3	0,7	0,8	1,3	1,1
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	1,5	1,2	4,9	-1,0	-2,1	0,1	2,8	-0,3
Työpanos	-0,7	1,0	0,7	-0,2	-1,1	-1,5	0,0	-0,5
Työn tuottavuus	2,2	0,1	4,2	-0,7	-1,0	1,6	2,8	0,2
Pääomavaltaituminen	-0,5	-0,8					-0,3	
Kokonaistuottavuus	2,7	0,9					2,7	

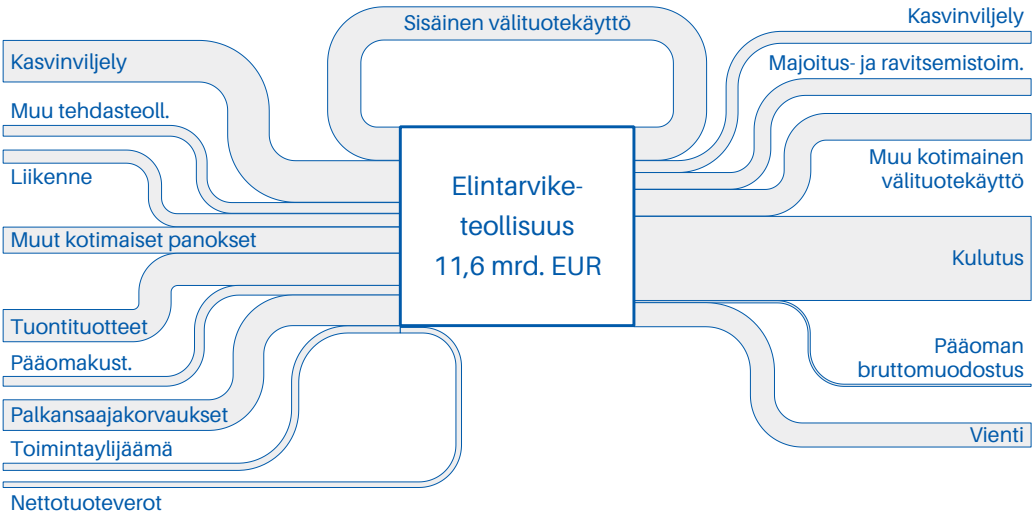
Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

ETLA S22.1/ada01t

Elintarviketeollisuuden hyödykevirrat vuonna 2020

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S22.1/a13a

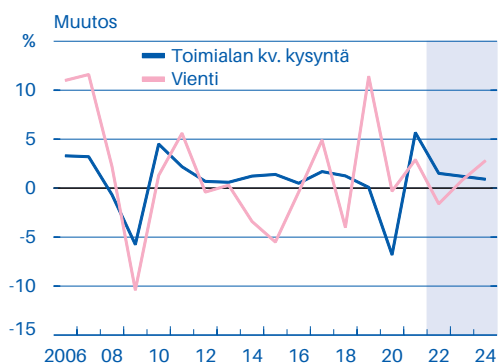
senttia viimevuotisesta. Ranskassa alan tuotanto nousi tammi-maaliskuussa keskimääräistä vähemmän, 3 prosenttia edellisvuodesta. Suomessa tuotanto lisääntyi vajaat 2 prosenttia vuoden takaisesta. Suurin osa elintarviketeollisuuden tuotannosta jää kotimaahan. Liettuassa elintarvikkeiden valmistus kasvoi runsaan prosentin ja Ruotsissa puolisen prosenttia. Tanskassa tuotanto sen sijaan laski tammi-maaliskuussa runsaan prosentin ja Alankomaissa vajaat 3 prosenttia.

Etlan maaliskuussa julkaistun ennusteen mukaan tuotanto kotimaassa jää tänä vuonna edellisvuoden lukemiin.

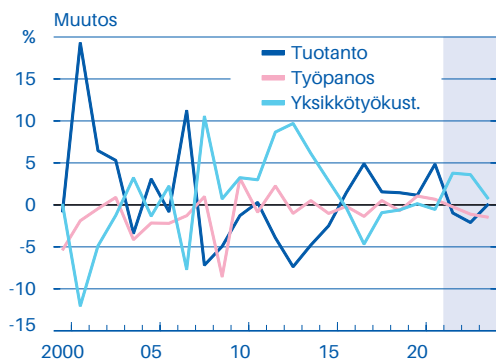
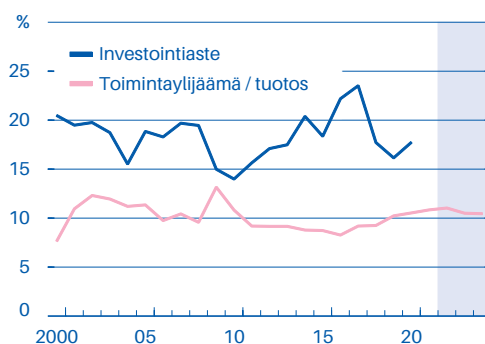
Elintarviketeollisuus on eniten työllistävä ala EU:ssa, työntekijöitä on noin 4,5 miljoonaa, mikä vastaa noin 15 prosenttia tehdasteollisuuden työntekijöistä. Tehdasteollisuuden toimialoista elintarviketeollisuus on suurin työllistäjä Belgiassa, Kroatiaassa, Ranskassa, Kreikassa, Irlannissa, Itävallassa, Alankomaissa, Puolassa, Portugalissa, Romaniassa, Espanjassa, Bulgariassa ja Luxemburgissa.

Liikevaihdolla mitattuna Ranska, Saksa, Italia ja Espanja ovat suurimmat elintarvikkeiden ja juomien tuottajat EU:ssa. Alan yrityksiä on EU:ssa noin 289 000, joista 99 prosenttia on pieniä ja keskisuuria. Pienten ja keskisuur-

Kysyntä, vienti ja tuotanto

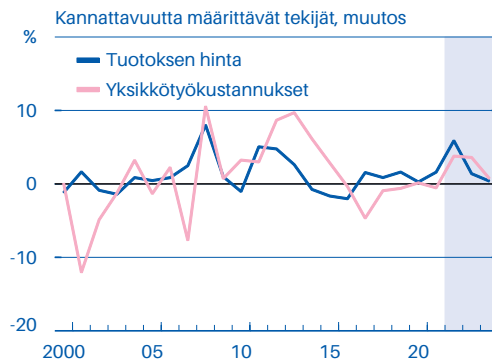

Investoinnit ja kannattavuus

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tulli, NIGEM, Etla.

ETLA S22.1/ada01

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S22.1/ada09

ten yritysten osuus toimialan liikevaihdosta on runsaat 40 prosenttia ja työllisyydestä vajaat 60 prosenttia. Suomessa on noin 1 700 elintarviketeollisuuden yritystä, jotka työllistävät 39 000 henkilöä. Yrityksistä 65 prosenttia työllistää vain 1–5 henkilöä.

Iso-Britannia on edelleen EU27-maiden suurin kauppakumppani elintarvikkeissa

EU-maista Saksa, Alankomaat ja Ranska olivat vuonna 2020 elintarvikkeiden suurimmat viejät. Runsaat 60 prosenttia alan viennistä EU:ssa suuntautuu muihin EU-maihin. Iso-Britannia on EU27-maiden suurin kauppakumppani elintarvikkeissa. EU27-maiden elintarvikkeiden vienti Britanniaan on kaikissa tuoteryhmissä, väkeviä alkoholijuomia lukuun ottamatta, edelleen suurempi kuin tuonti sieltä. Alankomaat, Ranska, Irlanti ja Saksa veivät arvoltaan eniten elintarvikkeita Isoon-Britanniaan vuonna 2020.

Irlannille Britannia oli tärkein elintarvikeliikenteen viennin kohdemaana vuonna 2020 ja Puolalle toiseksi tärkein. Britannian osuus Irlannin koko elintarviketeollisuuden viennistä oli 35 prosenttia vuonna 2020 ja Puolan viennistä 10 prosenttia.

Britannia oli vuonna 2020 kolmanneksi tärkein elintarvikeliikenteen viennin kohdemaana Ranskalle ja Kreikalle sekä neljänneksi tärkein kohdemaana Alankomaille, Italialle, Belgialle ja Tanskalle. Iso-Britannia oli Saksan ja Espanjan viidenneksi tärkein viennin kohdemaana.

Elintarvikkeita viedään Suomesta eniten Ruotsiin ja Kiinaan

Elintarviketeollisuuden osuus koko tavaraviennistä oli viime vuonna 2,2 prosenttia. Toimialan viennistä 87 prosenttia oli elintarvikkeiden vientiä. Elintarvikkeita vietiin eniten Ruotsiin (osuus 24,3 %), Kiinaan (11,4 %), Viroon (7,5 %), Venäjälle (7,5 %) ja Tanskaan (4,6 %). Juo-

mia vietiin eniten Ruotsiin (osuus 21,8 %), Viroon (12,9 %), Puolaan (9,9 %), Norjaan (7,9 %) ja Saksaan (6,6 %). Venäjä oli sijalla 8, ja sen

Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus Vientiosuudet alueittain 2021, %

	Arvo, milj. e	Osuus, %	Muutos, %
Elintarvikkeet			
Kaikki maat	1 301	100,0	2
Eurooppa	981	75,4	3
EU27	804	61,8	2
Euroalue	370	28,5	1
Kaukoita	235	18,1	3
Lähi- ja Keski-itä	28	2,2	-1
Pohjois-Amerikka	31	2,4	7
Ruotsi	317	24,3	5
Kiina	149	11,4	2
Viro	98	7,5	0
Venäjä	98	7,5	13
Tanska	60	4,6	-11
Juomat			
Kaikki maat	187	100,0	19
Eurooppa	164	88,1	18
EU27	137	73,6	22
Euroalue	59	31,6	25
Kaukoita	7	4,0	59
Lähi- ja Keski-itä	7	3,9	-8
Pohjois-Amerikka	5	2,7	19
Ruotsi	41	21,8	7
Viro	24	12,9	23
Puola	18	9,9	38
Norja	15	7,9	26
Saksa	12	6,6	52

Lähde: Tulli.

ETLA S22.1/ada02t

osuus oli (3,8 %). Venäjä, Ranska ja Saksa ovat Euroopan suurimmat elintarvikemarkkinat.

Venäjän elokuussa 2014 asettama elintarvikkeiden tuontikielto on edelleen voimassa. Sen piiriin kuuluvat muun muassa maito ja maitotuotteet, eräät lihatuotteet, vihannekset ja kalat. Tuontikielto koski alun perin EU-maita, Yhdysvaltoja, Kanadaa, Australiaa ja Norjaa. Myöhemmin tuontikieltoa laajennettiin koskemaan myös Albaniaa, Montenegroa, Islantia, Liechtensteinia ja Ukrainaa.

Maitotaloustuotteiden viennin osuus koko Suomen elintarviketeollisuuden viennistä oli 37 prosenttia vuonna 2013 ennen Venäjän tuontikieltoa. Vuonna 2015 osuus oli enää 31 prosenttia, ja vuonna 2016 se oli laskenut 29 prosenttiin. Vuosina 2017–2019 osuus oli 30 prosenttia. Maitotaloustuotteiden osuus toimialan viennistä oli 31 prosenttia vuonna 2020 ja 28 prosenttia vuonna 2021.

Suomen elintarviketeollisuuden viennistä Venäjälle maitotaloustuotteiden ja juuston osuus oli 60 prosenttia vuonna 2013 ja 53 pro-

senttia vielä vuonna 2014. Vuonna 2016 osuus oli vain 0,1 prosenttia.

Etla tarkasteli keväällä 2020 julkaistussa tutkimuksessaan niitä elintarvikkeiden tuoteryhmiä, jotka vuonna 2014 joutuivat Venäjän tuontirajoitusten piiriin. Suomen osalta juuston ja juustoaineen osuus kaikkien tuontirajoitusten alaisten tuotteiden viennistä Venäjälle oli vuosina 2001–2014 ennen vastapakotteiden asettamista yhteensä 42 prosenttia. Voin ja muiden maitorasvojen osuus oli 27 prosenttia, sianlihan 9 prosenttia, kirnumaidon, juoksu- ja jogurtin osuus oli 5 prosenttia sekä maidon ja kerman 4 prosenttia. Venäjän asettamien tuontirajoitusten myötä näiden tuotteiden vienti Suomesta Venäjälle loppui kokonaan. Etlan laskelmien mukaan Suomen elintarviketeollisuus menetti vuosina 2015–2018 vientituloja yhteensä noin miljardi euroa Venäjän tuontikiellon takia.

Vuonna 2021 elintarviketeollisuutemme tärkeimmät vientituotteet Venäjälle oli valmistettu kotieläinrehu (osuus 28 %), mausteet ja maus-

Toimialan merkittävimmät alatoimialat ovat lihanjalostus, leipomotuotteet, mallas- ja virvoitusjuomat sekä maidonjalostus.

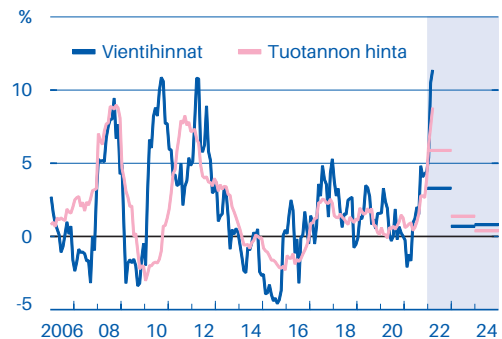
Toimialan osuus Suomen ¹	%
teollisuuden jalostusarvosta	7,1
bruttokansantuotteesta	1,4
tavaraviennistä	2,5

¹ Käyvin hinnoin vuonna 2020.

Suurimmat yritykset vuonna 2020

	Liikevaihto milj. e	Henkilöstö
Valio konserni	1 808	4 250
HKScan konserni	1 781	7 120
Atria konserni	1 504	4 440
Fazer konserni	1 101	7 320
Paulig konserni	920	2 160

Hintojen muutos

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S22.1/ada07

tekastikkeet, tuoteryhmä kaakao, suklaa ja makeiset, ryhmä jalostettu tee ja kahvi, ryhmä ei-nekset ja valmisruoat, tuoteryhmä näkkileipä ja keksit, säilyvät leivonnaiset ja kakut sekä tuoteryhmä myllytuotteet (osuus 5 %).

Elintarvikeviennistämme Kiinaan maitotaloustuotteiden osuus oli viime vuonna 60 prosenttia. Säilötyn lihan ja lihavalmisteiden osuus oli 34 prosenttia. Maitotaloustuotteista rasvatoman maitojauheen ja kermajauheen osuus oli vajaat neljä viidesosaa ja heran osuus viidennes.

Toimialan viennin määrä vähenee tänä vuonna

EU:n uudet kauppapakotteet eivät kohdistu elintarviketeollisuuden tuotteisiin. Sanktioilla ei siis ole suoraa vaikutusta elintarviketeollisuuden siinä mielessä, että vienti on edelleen sallittua. Useat suuret elintarviketeollisuuden yritykset ovat kuitenkin muista syistä ilmoittaneet, etteivät he enää aio viedä tuotteitaan Venäjälle. Näiden joukossa ovat muun muassa paljon ka-

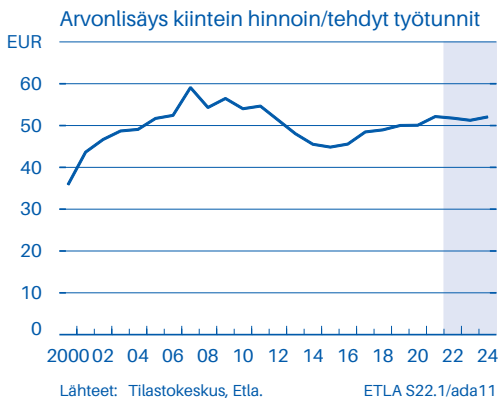
lanrehuja vievä Raisio, viennin lopettaminen Venäjälle pudottaa yhtiön oman ilmoituksen mukaan liikevaihtoa noin 15 prosenttia. Myös esimerkiksi Fazer, Valio ja Paulig ovat lopettaneet vientinsä Venäjälle.

Toimialan vientiennusteessa on pyritty ottamaan huomioon Venäjä-tilanne ja sen vaikutus elintarviketeollisuuden vientiin, mutta ennusteen kiinnitysvaiheessa oli vielä tiedossa vain muutaman yrityksen vetäytyminen Venäjältä.

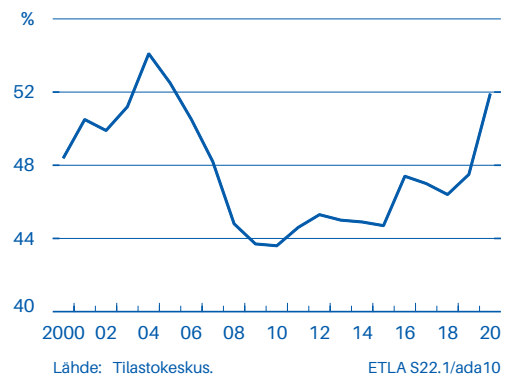
Etna arvioi maaliskuun alussa, että elintarviketeollisuuden viennin määrä vähenee vajaat 2 prosenttia tänä vuonna. Tammi-helmikuussa viennin arvo nousi 5,1 prosenttia edellisvuodesta. Toimialan vientihinnat kohosivat keskimäärin 8 prosenttia, ja vientimäärä väheni siten vajaat 3 prosenttia edellisvuodesta.

Suomessa elintarvikkeiden tuonnin arvo on lähes kolme kertaa suurempi kuin viennin arvo. Eniten elintarviketeollisuuden tuotteita tuodaan Saksasta, Ruotsista, Alankomaista, Norjasta, Espanjasta, Tanskasta, Italiasta, Virosta, Ranskasta ja Puolasta. •

Työn tuottavuus

Omavaraisuusaste

Rakentaminen

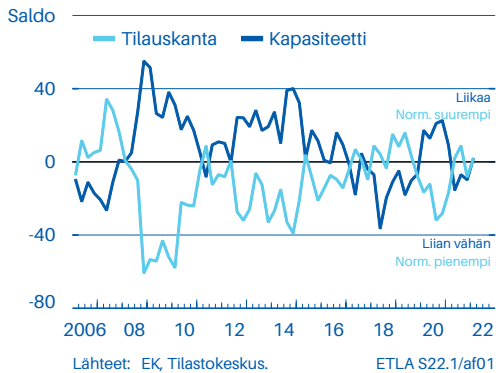

Rakennusalalla oli viime vuonna hyvä kehitys vahvan asuinrakentamisen ansiosta. Rakentamisen näkymiä varjostavat erityisesti materiaalien saatavuusongelmat ja kasvavat kustannukset.

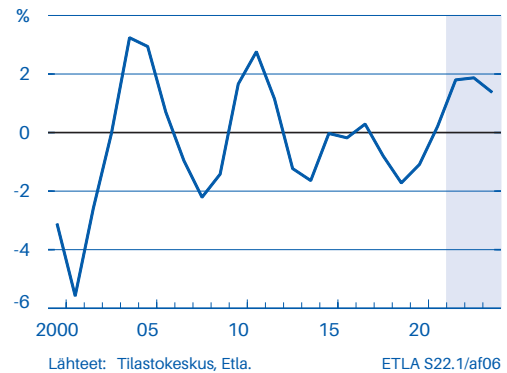
Rakennustuotanto kasvoi asunto- rakentamisen vetämänä viime vuonna

Rakennusalalla oli viime vuonna hyvä kehitys vahvan asuinrakentamisen ansiosta. Toimitilarakentamisessa oli heikompaa. Vaikka asuntojen hinnat nousivat reippaasti, uusien asuntolainojen kysyntä oli suurta pitkin vuotta. Kotitalouk-

Tilaukanta ja kapasiteetti

Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden lka

sien ohella myös sijoittajien kiinnostus asuntoihin on pysynyt korkealla. Uudisrakentamisen tuotanto kasvoi melkein 4 prosenttia vuonna 2021. Asuntorakentaminen kasvoi voimakkaasti,

Suurimmat yritykset vuonna 2020

	Liikevaihto milj. e	Henkilöstö
YIT Oyj	3 069	7 380
Skanska konserni	1 283	2 230
SRV Yhtiöt konserni	976	991
Lujatalo konserni	756	1 660
NCC Suomi Oy	670	1 540

Rakentaminen kansantaloudessa

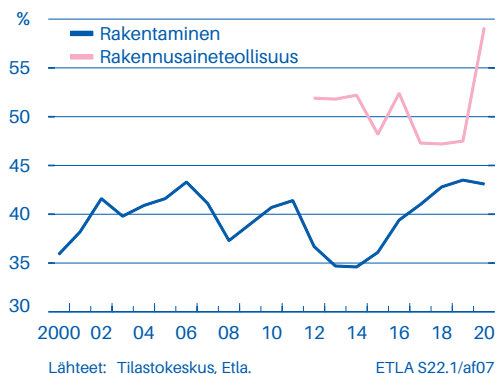
KANSANTALOUDESSA rakentaminen on investointihyödykkeitä tuottava toimiala, jonka tuotanto muodostuu valtaosin muiden kotimaisten toimialojen ml. kotitalouksien ja julkisyhteisöjen rakentamisen kysynnästä.

Rakentamisen kysyntä puolestaan riippuu muiden toimialojen tuotantonäkymistä ja kannattavuudesta sekä kotitalouksien ostovoiman kehityksestä.

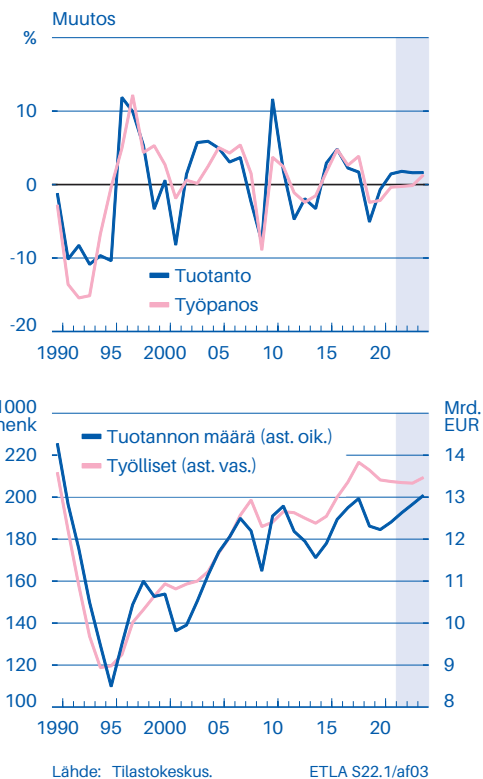
Rakennushankkeiden pitkäkestoisuuden takia rakentajat ja asiakkaat altistuvat useille riskeille, jotka syntyvät mm. markkinatilanteen, tuotantopanosten hintojen sekä korkojen muutoksista.

Etenkin talonrakentamisessa projektien riskipitoisuus ja tarjonnan pieni joustavuus aiheuttavat suurta vaihtelua rakentamisen tuotantoon, panoshintoihin ja alan työllisyyteen.

Omavaraisuusaste

Tuotanto ja työllisyys

kun taas muu talonrakentaminen supistui prosentin verran.

Maa- ja vesirakentaminen oli viime vuonna vaimeaa erityisesti julkisten infrahankkeiden su-

pistumisen takia. Maa- ja vesirakentamisen liikevaihto ja myynnin määrä laskivatkin viime vuoden aikana.

Keskeiset tunnusluvut

Pääomatavararyhmä	%muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	-2,3	-3,1	7,7	-0,3	-0,5	0,5	2,7	0,3
Työpanos	0,0	-6,7	1,0	-1,4	-1,0	-1,3	-0,3	-0,4
Työn tuottavuus	-2,3	3,8	6,6	1,1	0,6	1,8	3,0	0,8
Pääomavaltaituminen	0,5	3,5					0,8	
Kokonaistuottavuus	-2,8	0,3					1,4	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

ETLA S22.1/af01t

Rakentamisen hyödykevirrat vuonna 2020

PANOSKÄYTTÖ

Puutuoteteollisuus
 Rakennusaineteollisuus
 Metalliteollisuus
 Tukkukauppa
 Arkkitehti- ja insinööripalvelut
 Muut kotimaiset panokset
 Tuontituotteet
 Pääomakust.
 Palkansaajakorvaukset
 Nettotuoteverot
 Toimintaylijäämä

Rakentaminen
 40,8 mrd. EUR

Sisäinen väliuotekäyttö

TUOTOS

Kiinteistöala
 Muu kotimainen väliuotekäyttö
 Pääoman bruttomuodostus
 Kulutus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S22.1/a13o

Epävarmuus painaa rakentamista tänä vuonna

Käynnissä olevan rakennustuotannon volyymi kasvoi joului-helmikuussa melkein 11 prosent-

tia vuodentakaisesta. Asuntorakentaminen jatkui alkuvuonna vielä hyvää vauhtia, ja uusia rakennushankkeita aloitettiin lähes 7 prosenttia viimevuotista enemmän. Edessä on kuitenkin

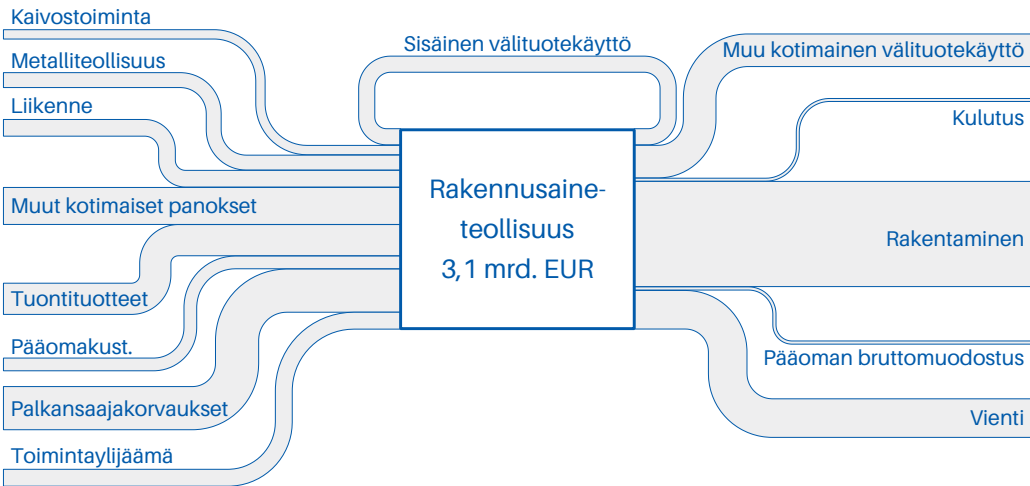
Keskeiset tunnusluvut (rakennusaineteollisuus)								
Pääomatavararyhmä	%muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	3,6	-1,2	-0,5	10,0	-0,6	1,2	1,9	2,5
Työpanos	1,0	0,0	-3,8	2,6	-0,7	-0,3	0,0	0,0
Työn tuottavuus	2,6	-1,2	3,4	7,2	0,1	1,5	1,9	2,4
Pääomavaltaituminen	0,4	0,5					-0,1	
Kokonaistuottavuus	2,2	-1,7					1,7	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla. ETLA S22.1/af03t

Rakennusaineteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2020

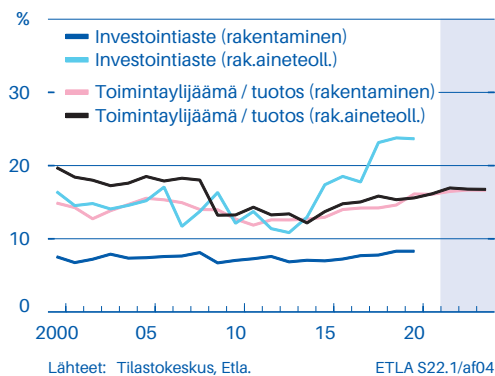
PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

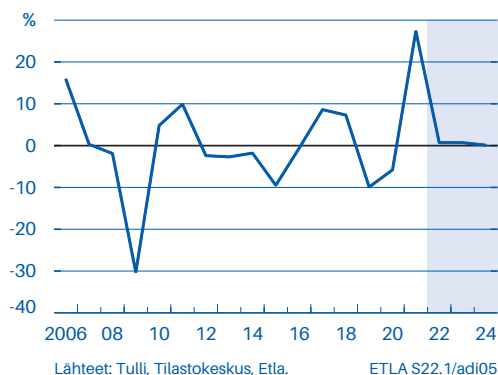

Lähde: Tilastokeskus. ETLA S22.1/a13q

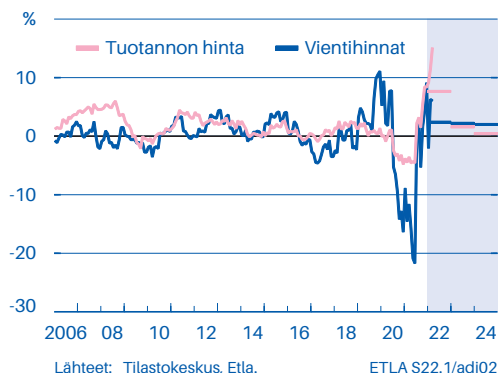
Investoinnit ja kannattavuus

Viennin määrän muutos (rakennusaineteollisuus)

Hintojen muutos (rakennusaineteollisuus)

hidastumista, sillä rakennuslupia myönnettiin huomattavasti viime vuotta vähemmän, ja aloitukset hidastuivat jo alkuvuonna.

Muissa talonrakennushankkeissa nähtiin alkuvuonna jo piristymistä heikompien vuosien jälkeen. Epävarmuus ja talouden tila vaikuttavat

Rakennusaineteollisuuden osuus Suomen¹

	%
teollisuuden jalostusarvosta	2,7
bruttokansantuotteesta	0,5
tavaraviennistä	0,9

¹ Käyvin hinnoin vuonna 2020.

Rakennusaineteollisuus

Vientiosuudet alueittain 2021, %

	Arvo, milj. e	Osuus, %	Muutos, %
Kaikki maat	599	100,0	19
Eurooppa	492	82,2	17
EU27	393	65,6	15
Euroalue	252	42,1	14
Kaukoita	40	6,7	54
Pohjois-Amerikka	45	7,6	10
Belgia	92	15,4	7
Ruotsi	92	15,3	21
Yhdysvallat	44	7,4	11
Venäjä	44	7,4	22
Saksa	42	7,0	-1
Viro	39	6,4	25
Norja	27	4,5	41
Ranska	25	4,2	43
Tanska	25	4,1	1
Kiina	19	3,2	84

Lähde: Tulli.

ETLA S22.1/af02t

kuitenkin loppuvuoden kehitykseen. Rakennusyritysten luottamus onkin kevään aikana jo heikentynyt. Tilauskanta on pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella, mutta laskusuunnassa.

Tarjontapuolella rakentamisen näkymiä painavat raaka-aineiden hintojen nousu ja saataavuus. Rakennuskustannukset nousivat maaliskuussa 7,5 prosenttia vuodentakaisesta. Eniten nousivat tarvikkepanosten kustannukset (12 %). Toisin kuin vielä alkuvuonna, EK:n huhtikuun suhdannebarometrissa rakennusalan yritykset uskoivat henkilöstön määrän kääntyvän lähiai-

koina laskuun. Kysyntää puolestaan voivat hillitä korkojen nousu ja talouskasvun hiipuminen.

Rakennustuotannosta noin puolet tulee korjaamisesta ja puolet uudisrakentamisesta. Rakentamiseen tarvittavien materiaalien saatavuusongelmat voivat kuitenkin hidastaa myös korjaamisen kasvuvauhtia. Maa- ja vesirakentaminen kehittyy pääosin julkisen talouden infra-hankkeiden mukaisesti. Julkisten infrainvestointien väheneminen ennustejaksolla pidättelee maa- ja vesirakentamista, jota teollisuuden lähivuosien hankkeet vastaavasti tukevat. •

Palvelut

Kauppa

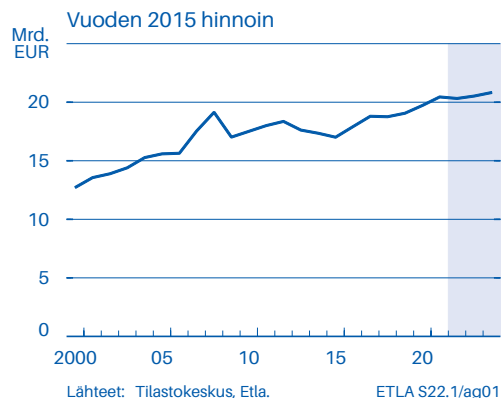
Kahden, kokonaisuutena ottaen, hyvän vuoden jälkeen kaupan ala kohtaa tänä vuonna yhtä aikaa sekä heikentyneen kysyntä- että tarjontatilanteen, johon vaikuttaa palvelujen kysynnän elpyminen pandemian jälkeen, tuotanto-ongelmien heikentämä tarjonta monissa tuotteissa sekä hintatason nousun runtelema kotitalouksien ostovoima. Toimialan tilanne helpottuu ensi vuonna.

Arvonlisäyksen määrän kasvu taittuu

Kaupan alan arvonlisäyksen määrä kasvoi viime vuonna melkein neljä prosenttia. Myös ensimmäisenä pandemiavuonna 2020 kasvu ylsi melkein tähän lukemaan vähittäis- ja tukkukaupan kovan kasvun ansiosta. Kehitys oli kuitenkin pandemiavuosina hyvin erilaista erityisesti vähittäiskaupan sisällä joidenkin tuotteiden kysynnän poikkeuksellisen kasvun ja toisten alenemisen seurauksena.

Ennustemme mukaan koko kaupan alan arvonlisäyksen määrä kuitenkin kutistuu hieman kuluvana vuonna. Muun muassa hintojen nousu, joka leikkaa kuluttajien ostovoimaa, heikentää myös kaupan kehitystä. Lisäksi kysynnän rakenteen palautuminen pandemiasta tukee palvelualoja vähittäiskaupan kustannuksella. Auto liiketoiminnassa kehitys on tänä vuonna eniten

Tuotanto

miinuksella, mutta myös tukku- ja vähittäis-kauppa jäivät ennusteen mukaan hieman viime vuotta heikommiksi. Ensi vuonna kaupan alan arvonlisäyksen kasvu palautuu keskimäärin noin yhden prosentin tasolle.

Tuotanto-ongelmat heikentävät autojen myyntiä

Koko moottoriajoneuvoliiketoiminnan liikevaihdon määrä oli tammi-maaliskuussa seitsemän prosenttia alempi kuin vuotta aiemmin ajo-

Keskeiset tunnusluvut

Pääomatavararyhmä	% -muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	1,6	3,5	3,7	-0,7	1,0	1,5	2,7	1,1
Työpanos	-0,1	-4,6	1,5	-0,5	0,1	-0,6	-0,5	0,2
Työn tuottavuus	1,7	8,5	2,2	-0,1	1,0	2,1	3,3	0,9
Pääomavaltaituminen	-0,1	1,7					0,4	
Kokonaistuottavuus	1,8	6,7					3,2	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

ETLA S22.1/ag01t

Kaupan hyödykevirrat vuonna 2020

PANOSKÄYTTÖ

MN*

Liikenne

Informaatio ja viestintä

Kiinteistöala pl. asuntojen hallinta

Muut kotimaiset panokset

Tuontituotteet

Pääomakust.

Palkansaajakorvaukset

Toimintaylijäämä

Sisäinen välituotekäyttö

Kauppa
35,2 mrd. EUR

TUOTOS

Tehdasteollisuus

Rakentaminen

Kuljetus

Kulutus

Muu kotimainen välituotekäyttö

Pääoman bruttomuodostus

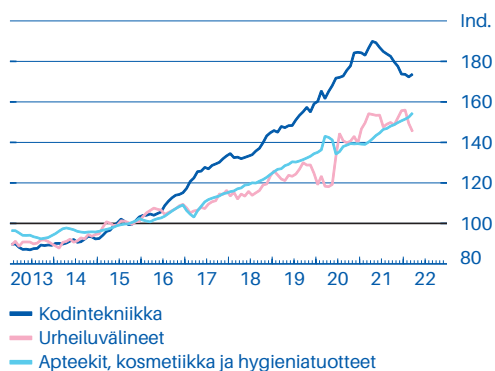
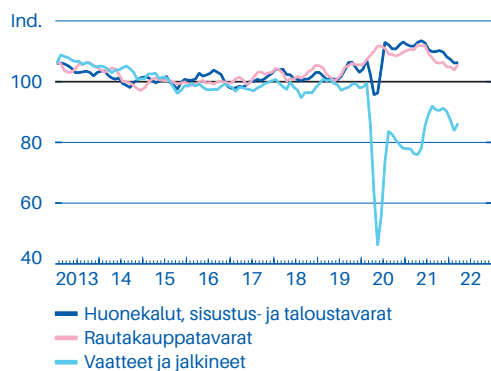
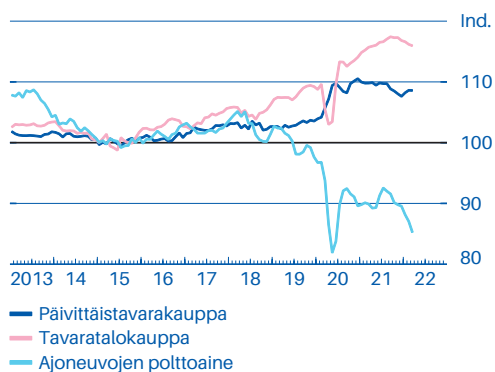
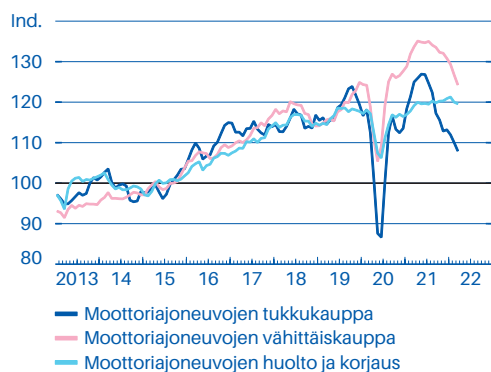
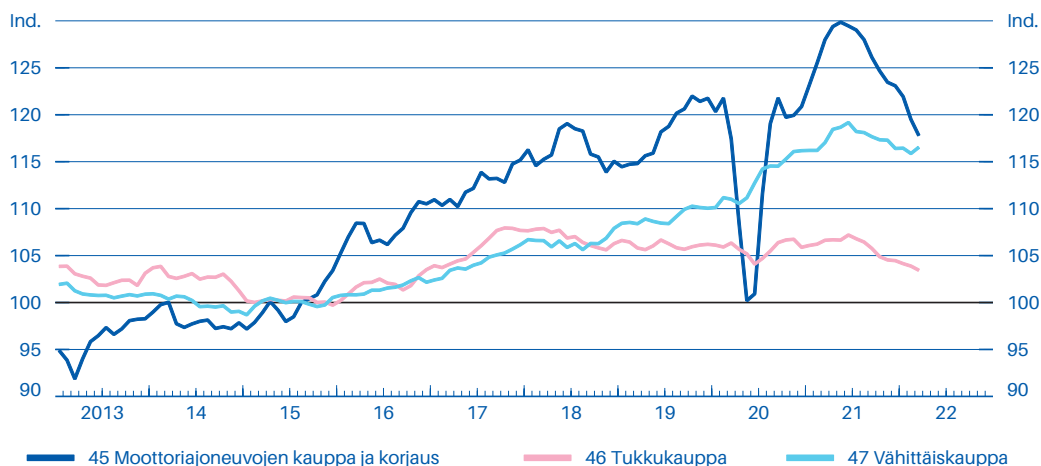
Vienti

*MN = Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta; Hallinto- ja tukipalvelutoiminta.

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S22.1/a13j

Kausitasoitettun myynnin määrä, 2015 = 100

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

ETLA S22.1/ag02

neuvojen tukku- ja vähittäiskaupan painamana. Kausitasoitettuna liikevaihdon määrä on edelliseen kolmen kuukauden ajanjaksoon verrattuna vähentynyt jo viime kesästä lähtien.

Ajoneuvojen kuluttajahinnat ovat poikkeuksellisesti nousseet. Huhtikuussa uusien autojen hinnoissa oli nousua yli neljä prosenttia ja käytettyjen autojen hinnoissa melkein 11 prosenttia vuoden takaisesta. Tämä johtuu pitkälti uusien autojen heikosta saatavuudesta ja

toimitusaikojen venymisestä tuotannon pulonkaulojen vuoksi. Näiden taustalla on tuotantoketjuongelmia, jotka johtuvat ennen kaikkea pandemiasta ja teknologisesta murroksesta sähköautojen kysynnän kasvaessa. Uusien henkilöautojen ensirekisteröintien määrä oli tammi-huhtikuussa 24 prosenttia alempi kuin vuotta aiemmin.

Tukkukaupan liikevaihdon määrä laskussa

Tukkukaupan osuus on hieman yli puolet koko kaupan alasta. Tukkukaupan liikevaihdon määrä aleni tammi-maaliskuussa vuoden takaisesta, ja se on alentunut kausitasoitettuna jo viime kesästä lähtien. Hintatason nousu heikentää kysyntää. Tammi-maaliskuussa liikevaihdon hintaindeksi oli noussut 20 prosenttia vuoden takaisesta.

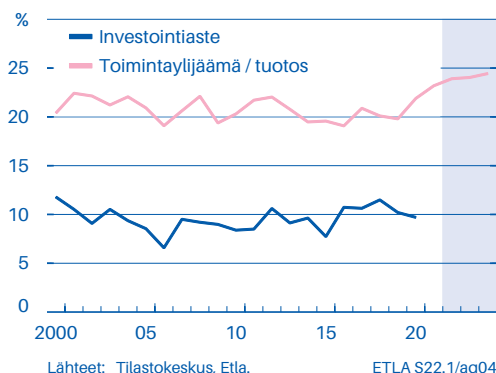
Vähittäiskaupalla pandemian jälkeen uudet huolet

Vähittäiskaupassa pandemian vaikutus kysynnän rakenteeseen alkaa olla pitkälti korjautunut. Uusia haasteita kuitenkin tulee tuotteiden

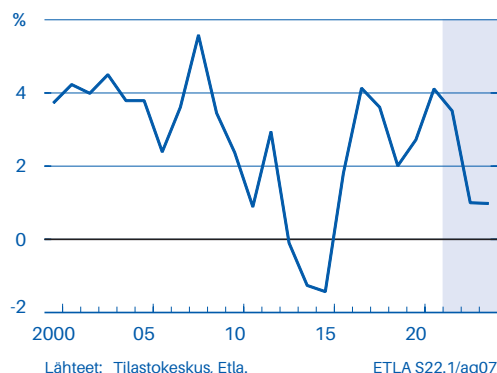
Omavaraisuusaste

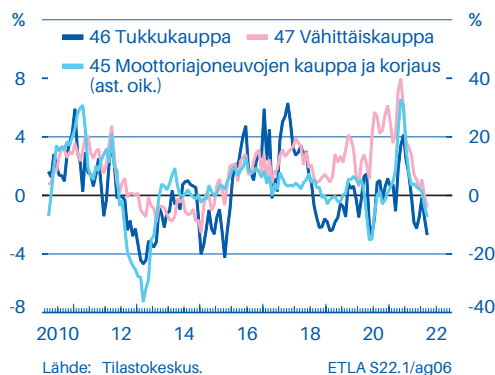
Investoinnit ja kannattavuus

Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden lka

Liikevaihdon määrän 3 kuukauden lka, vuosimuutos

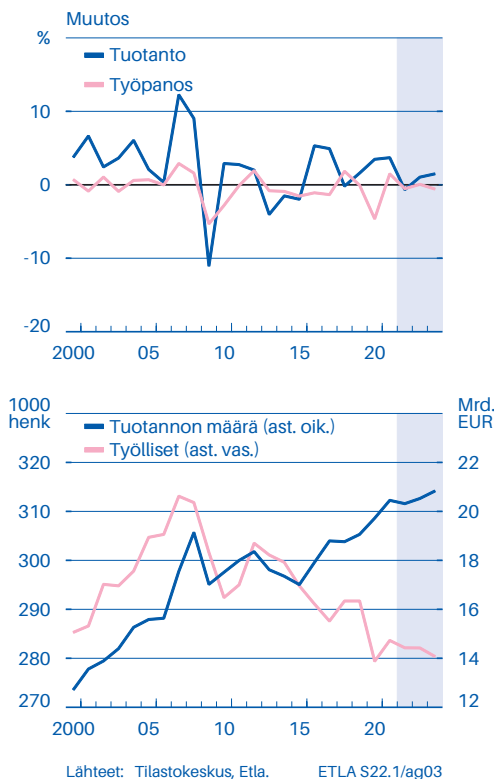

Suurimmat yritykset vuonna 2020

	Liikevaihto milj. e	Henkilöstö
Kesko	10 669	17 600
SOK	7 600	5 790
HOK-Elanto konserni	2 166	6 090
Oriola	1 801	2 690
Lidl Suomi	1 681	5 670

hintatason noususta ja sen vaikutuksesta kysynnän määrään. Kiinan pandemiasulut vaikuttavat sieltä tulevien tavaroiden ja välituotteiden saatavuuteen ja nostavat hintatasoa. Myös sota Ukrainassa nostaa monien tuotteiden, mm. elintarvikkeiden hintoja sekä suoraan että tuotannossa tarvittavien välituotteiden, kuten lannoitteiden, saatavuuden heikentymisen vuoksi.

Tuotanto ja työllisyys

Kestokulutustavaroiden kysynnän kasvu vetää henkeä

Kestävien kulutustavaroiden (mm. autot, huonekalut ja tietokoneet, joiden osuus kotitalouksien käypähintaisesta kulutuksesta on 8 %) kysynnän kasvu jää maaliskuussa julkaistun ennustemme mukaan keskimäärin nolnaan tänä vuonna. Vuositasolla kasvua rasittaa merkittävä negatiivinen kasvuperintö viime vuodelta. Lisäksi kuluvan vuoden alussa uusien henkilöautojen ensirekisteröintien määrä on ollut matala.

Kestokulutustavaroiden hinnat ovat poikkeuksellisesti keskimäärin nousussa, mikä heikentää niiden kysyntänäkymiä. Tarjontapuolen ongelmista ja raaka-aineiden kallistumisesta johtuva hintojen nousu koskee esimerkiksi autoja ja matkapuhelimia. Ensi vuonna kysynnän määrän kasvu palaa kahden prosentin tuntumaan.

Puolikestävien tavaroiden kysynnässä kasvua

Puolikestävien kulutustavaroiden (mm. vaatteet, kirjat ja urheiluvälineet, osuus 8 %) kysynnän määrä jatkaa keskimäärin tänä vuonna elpymistään pandemian aiheuttamasta negatiivisesta häiriöstä. Kasvua on ennustemme mukaan reilut kolme prosenttia, joskin merkittävässä roolissa on huomattava positiivinen kasvuperintö viime vuodelta.

Lyhytikäisten tavaroiden kysyntä ei kasva

Lyhytikäisten tavaroiden (mm. elintarvikkeet, lääkkeet ja polttoaineet, osuus 27 %) kysynnän

määrän kasvu jää aavistuksen negatiiviseksi tänä ja ensi vuonna kotitalouksien kysynnän rakenteen palautuessa pandemiasta. Erityisesti päivittäistavarakaupan myynti korvautuu kuluttajien ravintola- ja muiden palvelujen kysynnällä.

Tarkemmat yksityisen kulutuksen kysyntä- ja hintaennusteet löytyvät Etlan Suhdanne-julkaisusta (www.suhdanne.fi).

Pilvet kerääntyivät suhdannenäkymien ylle

EK:n huhtikuun lopussa julkaiseman Suhdanne-barometrin mukaan kaupan alan suhdannetilanne ja lähiaikojen näkymät heikkenivät kevään aikana selvästi. •

Majoitus- ja ravitsemistoiminta

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan elpyminen pandemiasta – ja nyt uutena tekijänä Ukrainan sodan vaikutuksista – venyy ennusteperiodin ylitse. Kesäisin matkailuala on hyötynyt suomalaisten halusta jäädä kotimaahan, mutta pandemian väistyessä kotimaan kohteiden täytyy taas kilpailla enemmän ulkomaanmatkustuksen kanssa.

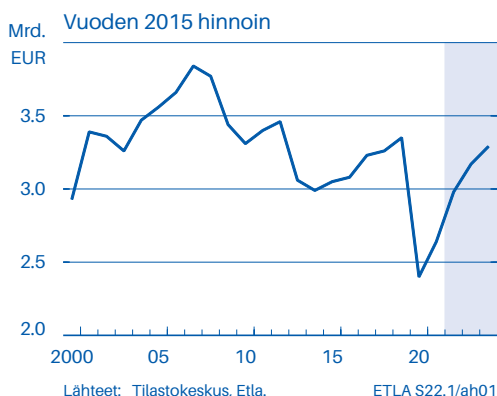
Toimiala elpyy, mutta pandemiakuoppaa ei vielä saada kurottua umpeen

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan arvonlisäyksen määrä romahti ensimmäisenä pandemia-vuonna 2020 yli 28 prosenttia. Viime vuonna toimiala pääsi kymmenen prosentin kasvuun. Kausitasoitettun arvonlisäyksen määrä oli viime vuoden lopulla samoin kymmenen prosenttia jäljessä vuoden 2020 alun tasosta.

Ennustemme mukaan toimialan arvonlisäyksen määrä kasvaa tänä vuonna keski-

määrin noin 13 prosenttia viime vuodesta ja edelleen reilut kuusi prosenttia ensi vuonna. Ennusteperiodin aikana ei kuitenkaan vielä saavuteta pandemiaa edeltänyttä tasoa. Nyt matkustamista Suomen ja Aasian maiden välillä rasittaa pandemian lisäksi Ukrainassa riehuva sota, minkä vuoksi lennot Venäjän yli on pysäytetty.

Tuotanto

Liikevaihdon määrän kasvu pysähtynyt

Tammi-maaliskuussa majoitus- ja ravitsemistoinnin liikevaihdon määrä kasvoi 36 prosenttia vuoden takaisesta. Kausitasoitettu aikasarja kuitenkin paljastaa, ettei liikevaihdon määrä kasva-

nut syksyn tai talven aikana. Ravitsemistoinnin liikevaihdon määrä on itse asiassa hiipunut. Pandemiaa edeltäneestä tasosta sekä majoituksesta ravitsemistoinnin liikevaihdon määrä oli jäljessä edelleen noin 22 prosenttia.

Keskeiset tunnusluvut

Pääomatavararyhmä	% -muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	2,9	-28,6	10,3	12,8	6,5	3,8	-1,9	5,2
Työpanos	3,5	-18,6	-2,1	9,1	3,1	0,9	-2,3	3,4
Työn tuottavuus	-0,5	-12,3	12,7	3,4	3,2	2,8	0,0	1,7
Pääomavaltaistuminen	-0,6	5,6					1,0	
Kokonaistuottavuus	0,1	-17,0					-4,0	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

ETLA S22.1/ah01t

Majoitus- ja ravitsemistoinnin hyödykevirrat vuonna 2020**PANOSKÄYTTÖ**

Elintarviketeollisuus
 Energia- ja jätehuolto
 Kauppa
 Kiinteistöala pl. as. hall.
 Hallinto- ja tukipalvelus
 Muut kotimaiset panokset
 Tuontituotteet
 Pääomakust.
 Palkansaajakorvaukset
 Nettotuoteverot
 Toimintaylijäämä

Sisäinen välituotekäyttö

**Majoitus- ja
 ravitsemis-
 toiminta**
 7,0 mrd. EUR

TUOTOS

Kauppa

Julkinen hallinto
ja palvelut

Kulutus

Muu kotimainen
välituotekäyttö

Vienti

Lähde: Tilastokeskus.

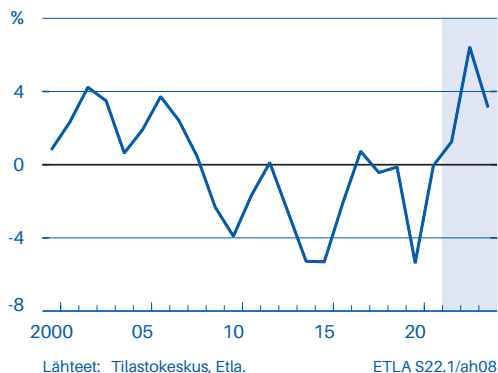
ETLA S22.1/a13k

Ulkomaalaisten yöpymiset edelleen 42 prosenttia miinuksella normaalista

Yli 20 vuodepaikan hotelleissa huoneenkäyttöaste oli tammi-maaliskuussa 39 prosenttia, kun vuoden 2019 vastaavana ajankohtana se oli 54 prosenttia. Vaikka viime vuoden heinäkuussa päästiin melkein pandemiaa edeltäneelle tasolle, talvikuukausina tärkeä liikematkustaminen on edelleen normaaliin verrattuna heikossa tilassa.

Kaiken kaikkiaan yöpymisiä oli tammi-maaliskuussa 21 prosenttia vähemmän kuin vastaavana aikana ennen pandemiaa vuonna 2019. Suomalaisten yöpymiset vähenivät yhdeksän prosenttia ja ulkomaalaisten 42 prosenttia. Eniten ovat vähentyneet venäläisten (-93 %), japanilaisten (-92 %), kiinalaisten (-91 %), kanadalaisten (-64 %), ruotsalaisten (-58 %) ja norjalaisten (-53 %) yöpymiset.

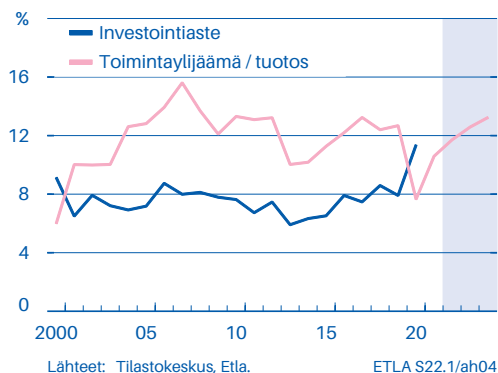
Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden lka

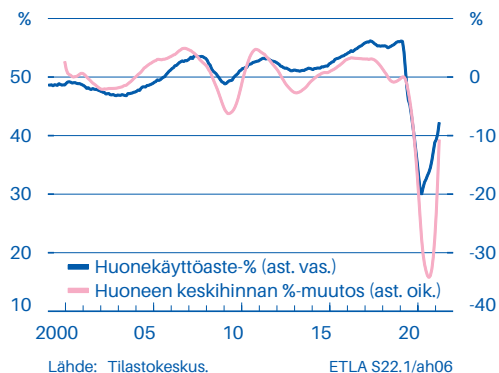
Omavaraisuusaste

Investoinnit ja kannattavuus

Hotellien huonekäyttöaste ja huoneen keskihinta, 12 kk lka

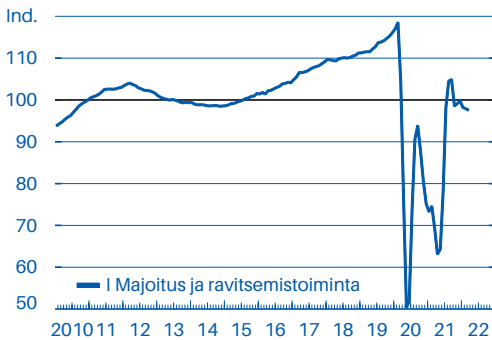
Liikematkustamisen heikkous rasittaa Uuttamaata...

Liikematkustamisen (ja laajemmin ulkomaalaisten matkailijoiden) väheneminen näkyy edelleen siinä, että maaliskuussa huoneenkäyttöaste oli edelleen kaikista maakunnista selvästi eniten alle normaalin Uudellamaalla. Verrattuna maaliskuuhun 2019 se oli laskenut 18 prosenttiyksikköä. Toiseksi pahin kato on Varsinais-Suomessa, 11 prosenttiyksikköä.

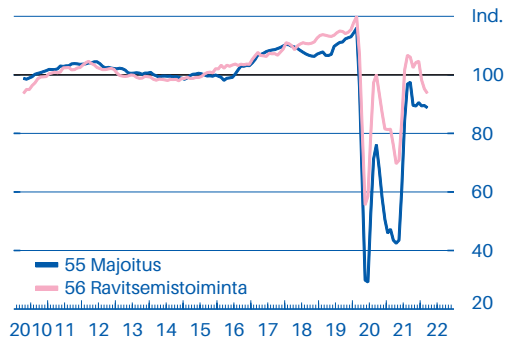
... mikä näkyy edelleen hintatasossa

Yöpymisen keskihinta oli koko maassa tammi-maaliskuussa keskimäärin yhden prosentin matalampi kuin vastaavana aikana vuonna 2019, mutta viime vuodesta oli nousua 18 prosenttia. Hintataso on eniten jäljessä pandemiaa edeltänyttä tasoaan Keski-Suomessa, Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä. Vuoden takaisesta ollaan kuitenkin takamatkalla Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa, missä todennäköisesti näkyy

Kausitasoitettun liikevaihdon määrä, 3 kk lka, 2015 = 100

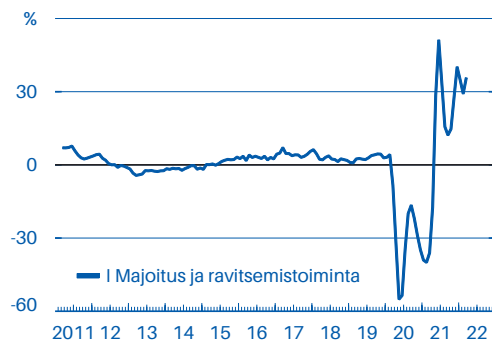

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

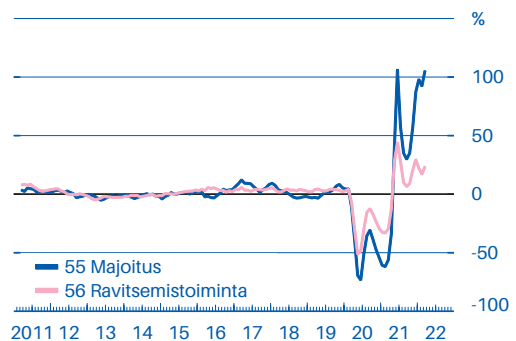

ETLA S22.1/ah02

Liikevaihdon määrän %-muutos vuoden takaisesta, 3 kk lka

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

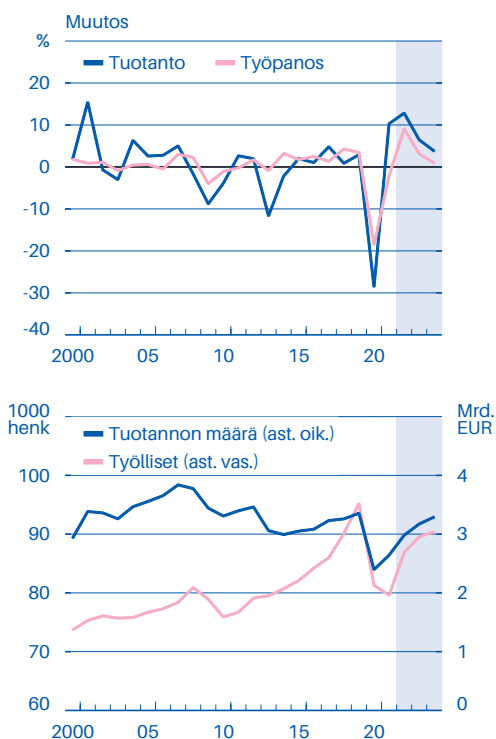
ETLA S22.1/ah07

enemmän venäläisten matkailijoiden puuttuminen. Hintataso oli Kymenlaaksossa laskussa vuoden takaisesta jo viime vuoden lopussa. Viimeisten 12 kuukauden aikana yöpymisen keskihinta on kuitenkin ollut suhteessa valtakunnalliseen keskiarvoon korkein juuri Kymenlaaksossa (mikä viittaakin negatiivisiin hintapaineisiin) sekä Satakunnassa ja Keski-Pohjanmaalla.

Näkymät paranivat, mutta normaaliin on pitkä matka

EK:n huhtikuun lopussa julkaiseman Suidannebarometrin mukaan toimialan suhdannetilanne ja lähiajan näkymät sekä myyntiodotukset paranivat selvästi keväällä. Toisaalta edellisessä barometrissa nämä olivat hyvin synkkiä. Suidannetilanne on edelleen selvästi pandemiaa edeltänyttä aikaa heikompi. Tästä huolimatta ammattityövoimasta on suuri pula. •

Tuotanto ja työllisyys

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S22.1/ah03

Kuljetus ja varastointi

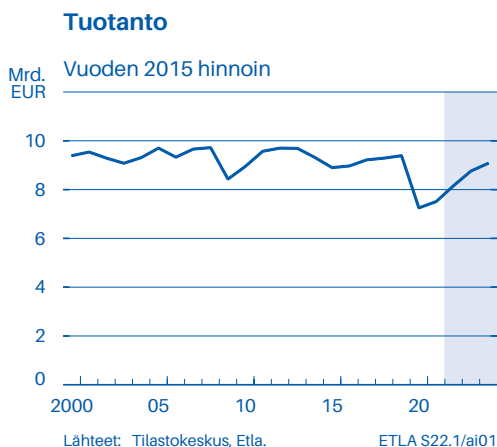
Kuljetuksen ja varastoinnin toimialan palautuminen pandemiasta on pitkälti kesken enää lähinnä ilma- ja meriliikenteen matkustajamäärien osalta. Palautuminen pandemiasta jatkuu hitaasti, mutta nyt kehitystä hidastaa lisäksi ilmaliikenteen osalta Venäjän ilmatilan kiertäminen Aasian-liikenteessä. Polttoaineiden hintojen nousu lisää kustannuksia ja vähentää liikennepalvelujen kysyntää. Toimialan hintojen nousu on ollut historiallisen voimakasta.

Kuljetustoiminnan arvonlisäyksen toipuminen ulottuu ennusteperiodin ylitse

Kuljetuksen ja varastoinnin arvonlisäys supistui ensimmäisenä pandemiavuonna 2020 melkein 23 prosenttia ja elpyi viime vuonna vasta vain vajaan neljän prosentin kasvuun. Viime vuoden

lopulla kausitasoitettun arvonlisäyksen määrä oli edelleen 18 prosenttia alempi kuin vuoden 2020 alussa.

Ennusteemme mukaan toimialan arvonlisäyksen määrä pääsee tänä vuonna keskimäärin reilun kahdeksan prosentin kasvuun ja edelleen ensi vuonna yli seitsemän prosentin kasvuun kysynnän elpyessä. Ennusteperiodin

aikana ei kuitenkaan vielä saavuteta pandemiaa edeltänyttä arvonlisäyksen tasoa.

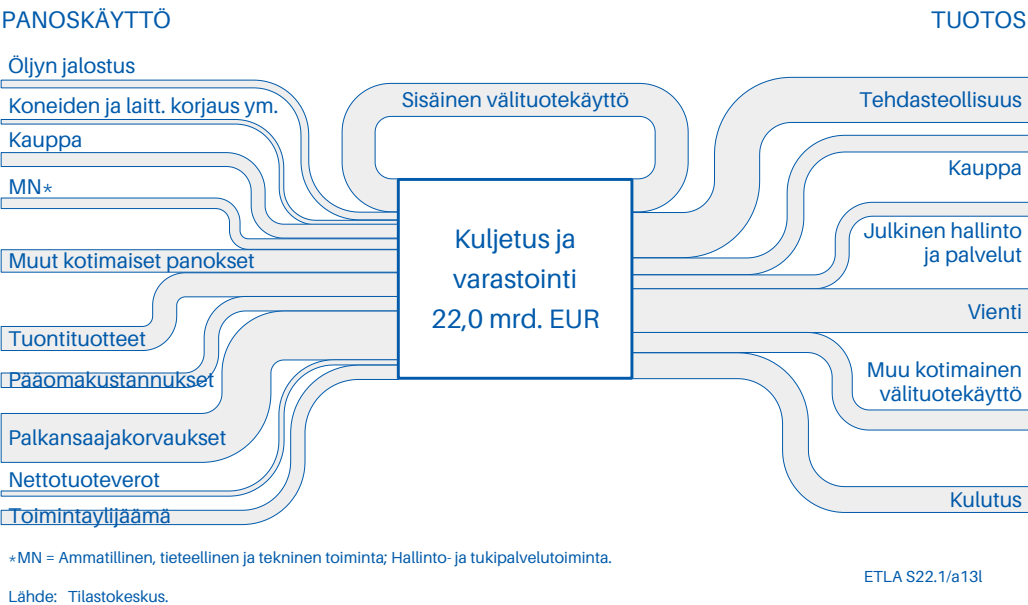
Ilmaliikenne edelleen pahiten kärsinyt ala
Kuljetuksen ja varastoinnin toimialan liikevaihton määrä nousi tammi-maaliskuussa kuusi prosenttia vuoden takaisesta. Kausitasoitettuna

Keskeiset tunnusluvut								
Pääomatavararyhmä	% -muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	1,1	-22,8	3,6	8,6	7,3	3,6	-2,9	4,8
Työpanos	1,4	-9,8	-3,8	2,9	1,3	-0,5	-2,3	1,0
Työn tuottavuus	-0,3	-14,4	7,7	5,6	6,0	4,2	-0,8	3,9
Pääomavaltaituminen	3,1	3,8					1,1	
Kokonaistuottavuus	-3,3	-17,5					-3,9	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlä.

ETLA S22.1/aI01t

Kuljetuksen ja varastoinnin hyödykevirrat vuonna 2020

se kuitenkin kääntyi laskuun edelliseen kolmeen kuukauteen verrattuna.

Liikevaihdon määrä oli edelleen 13 prosenttia alempi kuin ennen pandemiaa vuoden vaihteessa 2020. Tämä johtuu pitkälti ilmailiikenteestä – josta ei kuitenkaan ole liikevaihtotilastoja – sillä niin maa- ja rautatie- sekä vesiliikenne kuin myös varastointi ja liikennettä palveleva toiminta olivat vastaavasti vain 3–5 prosenttia jäljessä pandemiaa edeltänyttä aikaa. Pandemian lisäksi nyt myös lentokielto Venäjän ylitse Aasiaan heikentää ilmailun toipumista.

Hinnat voimakkaassa nousussa

Liikevaihdon arvon ja määrän suhteena laskettu liikevaihdon hintaindeksi on lähtenyt voimakkaaseen nousuun. Tammi-maaliskuussa hintaindeksi oli noussut 15 prosenttia vuoden takaisesta. Liikevaihdon tilastoja on vuodesta 2010 alkaen, eikä vastaavaa hintakehitystä ole aiemmin havaittu. Kansantalouden tilinpidon tuotoksen aikasarjoissa hinnat nousivat 19 prosenttia vuonna 1976, mutta muut vuosihavainnot ovat alempia kuin nyt havaittu liikevaihdon hintaindeksin vuosinousu.

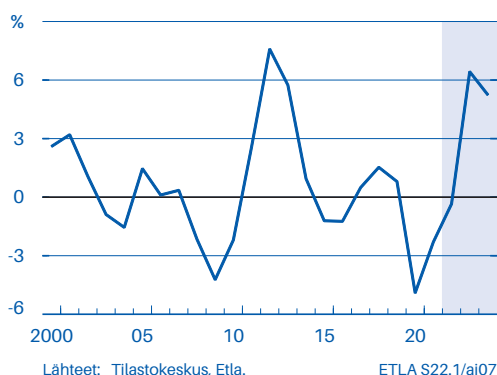
Omavaraisuusaste

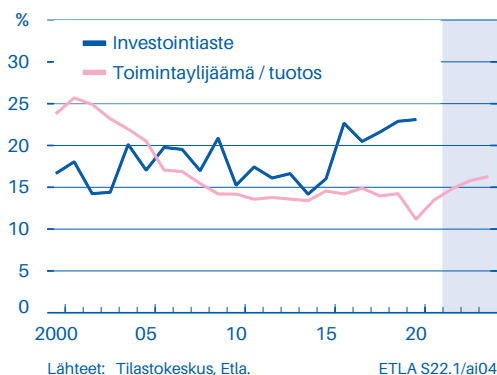
Tieliikenteen tavarakuljetuksissa kasvua viime vuoden puolella

Kotimaan tieliikenteessä ammattimaisesti kuljetetun tavaramäärän kuljetussuorite (milj. tkm) oli viime vuoden jälkipuoliskolla neljä prosenttia edellisvuotta suurempi. Kasvu oli yhtä suurta niin maa-aines- kuin muissakin kuljetuksissa. Koko kuljetettu tavaramäärä (tonnia) ei muuttunut – maa-ainekuljetuksissa oli kahdeksan

Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden lka

Investoinnit ja kannattavuus

prosenttia laskua ja muissa kuljetuksissa neljä prosenttia kasvua.

Kalustoinvestoinneissa eri suuntaista kehitystä

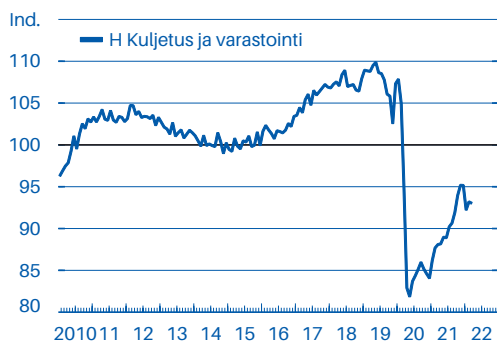
Tammi-huhtikuussa paketti- ja kuorma-autojen ensirekisteröintien määrä oli viime vuotta vähäisempää, mutta linja-autoja ja puoliperävaunuja rekisteröitiin vastaavasti enemmän. Uusien

henkilöautojen saatavuutta rasittavat tuotantovaikeudet heijastuvat jossain määrin myös raskaan liikenteen kalustoon.

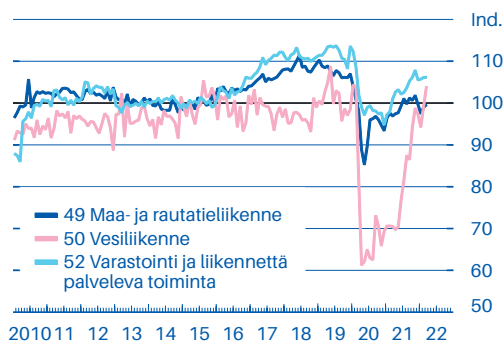
Lentoliikenne elpynyt, mutta on kaukana pandemiaa edeltäneestä tasosta

Matkustajien kokonaislukumäärä Suomen lentokentillä kasvoi tammi-maaliskuussa 430 prosenttia vuoden takaisesta, mutta vuoden 2019

Kausitasoitettun liikevaihdon määrä, 2015 = 100

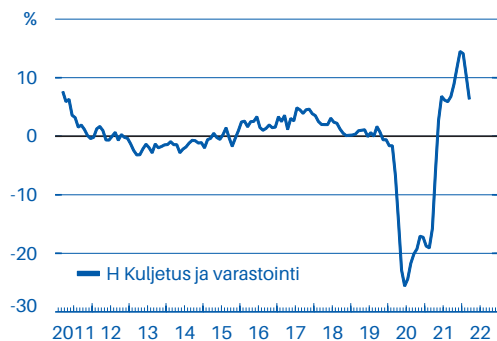

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

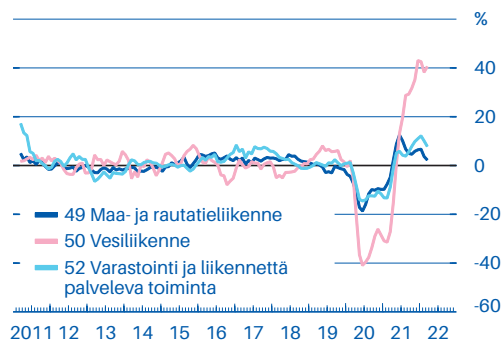

ETLA S22.1/ai02

Liikevaihdon määrän %-muutos vuoden takaisesta, 3 kk lka

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

ETLA S22.1/ai06

Suurimmat yritykset vuonna 2020

	Liikevaihto milj. e	Henkilöstö
Posti Group konserni	1 614	16 200
Finnair konserni	829	6 570
VR-Yhtymä konserni	792	5 820
Finnlines konserni	484	1 530
Schenker Oy	466	1 320

vastaavasta ajankohdasta ollaan edelleen jäljessä 55 prosenttia. Alaa rasittavat nyt Aasian-liikenteen vaikeudet erityisesti Kiinan koronasulkujen ja Venäjän ilmatilan kiertämisen seurauksena.

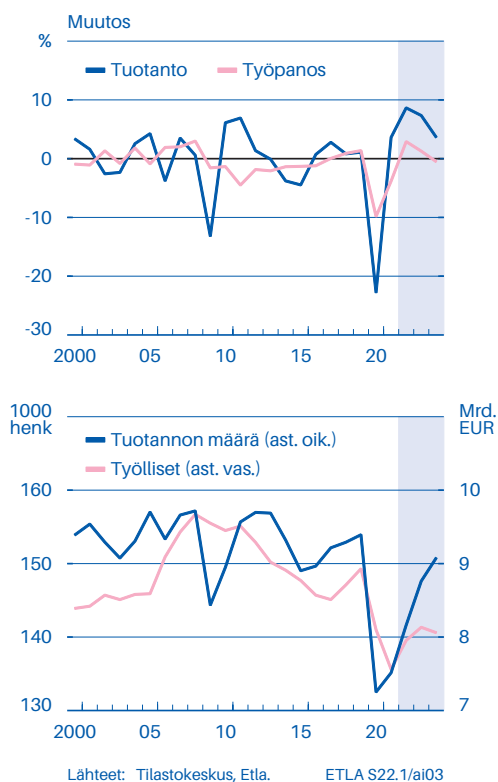
Lentorahdin ja -postin määrä oli tammi-maaliskuussa 14 prosenttia suurempi kuin vuosi sitten ja kymmenen prosenttia jäljessä vuoden 2019 tasosta.

Meriliikenteessä ollut kasvua

Ulkomaan merikuljetusten määrä Suomen satamissa tonneissa mitattuna väheni tammi-maaliskuussa 2,3 prosenttia vuoden takaisesta. Kuljetusten määrää alensi talvella ja keväällä metsäteollisuutta hiljentänyt lakko. Muiden kuin metsäteollisuustuotteiden merikuljetusten määrä kasvoikin tammi-maaliskuussa kolme prosenttia vuoden takaisesta. Kevään aikana Venäjään liittyvien kuljetusten määrän voidaan odottaa alenevat.

Myös tehdasteollisuuden tilausten määrän ja vientimarkkinoiden teollisuustuotannon kasvun hidastuminen johtanevat merikuljetusten osalta heikompaan kehitykseen lähitulevaisuudessa.

Matkustajaliikenne Suomen satamissa on elpynyt selvästi vuoden takaisesta – yli 160 prosenttia nousua tammi-maaliskuussa – mutta verrattuna vuoden 2019 ensimmäiseen vuosineljännekseen ollaan edelleen 52 prosenttia heikommalla tasolla.

Tuotanto ja työllisyys**Lyhyen aikavälin näkymät heikentyivät**

EK:n huhtikuun lopussa julkaiseman Suhdannebarometrin mukaan liikenteen suhdannetilanne ja lähiaikojen näkymät heikkenivät edellisestä neljännesvuosittain julkaistavasta barometrista. Toisaalta myyntitodukset vahvistuivat hieman. Suhdannetilanne on heikompi kuin viime vuoden barometreissa. •

Rahoitus- ja vakuutustoiminta

Rahoitus- ja sijoitustoiminta ovat lyhyellä aikavälillä uuden epävarmuuden edessä, kun inflaatio on kiihtynyt, korot ja korko-odotukset ovat nousseet ja maailmantalouden kasvunäkymät järkkyvät Ukrainan sodan ja Kiinan pandemiarajoitusten vuoksi.

Toimialan arvonlisäyksen kasvu tasoittuu

Rahoitus- ja vakuutustoiminnan arvonlisäyksen määrä kasvoi viime vuonna noin kuusi prosenttia. Ennustemme mukaan se kasvaa aavistuksen myös tänä ja ensi vuonna.

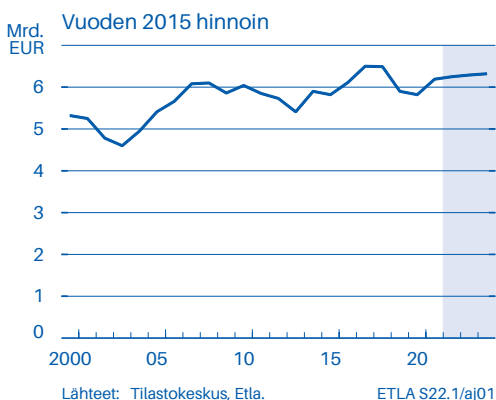
Toimialan volatiilit sijoitustuotot vaikuttavat arvonlisäyksen kehitykseen ja tekevät sen ennustamisesta haasteellista. Etlä ei tee ennustetta sijoitustuottojen kehitykselle.

Pörssin vaihto suhteellisen vakaata

Helsingin pörssin osakevaihto oli helmi-huhtikuussa viisi prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Vuoden vaihteessa oli kuitenkin vastavasti seitsemisen prosenttia pienempi vaihto.

Huhtikuun lopussa pörssin yleisindeksi oli kuutisen prosenttia alemmalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Lasku on jatkunut toukokuun puolella.

Tuotanto

Kotitalouksien lainakannan kasvu hidastunut

Asuntolainakanta oli maaliskuussa 3,5 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Kasvu on kuitenkin hidastunut, ja asuntojen hintakehitys

kertoo kysynnän heikentymisestä. Uusien nostettujen asuntolainojen määrä oli tammi-maaliskuussa kolme prosenttia alempi kuin vuotta aiemmin. Tosin viime vuonna uusien asuntolainojen määrä oli vastaavasti voimakkaassa, par-

Keskeiset tunnusluvut								
Pääomatavararyhmä	% -muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	-9,2	-1,3	6,4	1,0	0,6	0,5	0,4	0,9
Työpanos	3,2	-5,0	0,3	0,4	0,0	-0,6	-1,3	0,3
Työn tuottavuus	-12,0	3,8	6,0	0,6	0,6	1,1	1,9	0,6
Pääomavaltaituminen	-1,6	1,4					1,6	
Kokonaistuottavuus	-10,6	2,4					-0,9	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

ETLA S22.1/aj01t

Rahoitus- ja vakuutustoiminnan hyödykevirrat vuonna 2020

PANOSKÄYTTÖ

Informaatio ja viestintä
Liikenne
Liikkeenjohdon palvelut
Muut kotimaiset panokset
Tuontituotteet
Pääomakust.
Palkansaajakorv.
Nettotuoteverot
Toimintaylijäämä

Rahoitus- ja vakuutus-toiminta
13,7 mrd. EUR

Sisäinen välituotekäyttö

TUOTOS

Tehdasteollisuus
Kauppa
Kiinteistöala
Kulutus
Julkinen hallinto ja palvelut
Muu kotimainen välituotekäyttö
Vienti
Pääoman bruttomuodostus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S22.1/a13m

haimmillaan 31 prosentin kasvussa vuoden takaisesta.

Kotitalouksien velkaantumisaste nousi viime vuoden lopussa lähes 136 prosenttiin käytettävissä olevista tuloista. Vuodessa nousua kertyi 3,3 prosenttiyksikköä.

Uusien asuntolainojen marginaalit nousussa

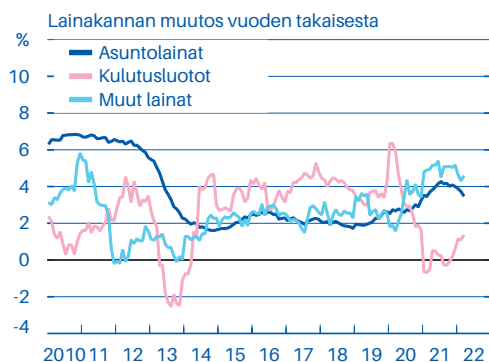
Rahalaitosten myöntämien uusien asuntolainojen painotettu keskimarginaali on ollut nousussa viime vuoden kesäkuusta lähtien, ja nousu on

viime kuukausina kiihtynyt. Maaliskuussa se oli 0,84 prosenttiyksikköä, kun se oli matalimmillaan 0,68 prosenttiyksikköä. Asuntoyhteisöjen vastaava keskimarginaali oli maaliskuussa 1,25 prosenttiyksikköä.

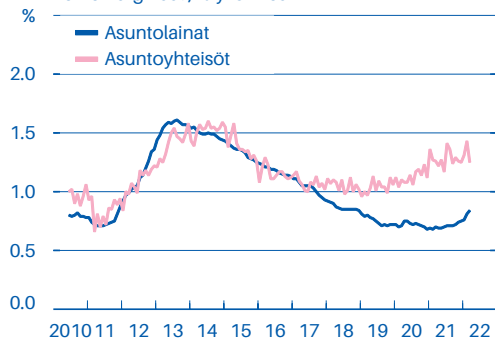
Euriborit reippaassa nousussa

Yleisin asuntolainojen viitekorko eli 12 kuukauden euribor on lähtenyt odotettua jyrkempää nousuun koronnosto-odotusten siivittelemänä. Toukokuun puolivälissä 12 kuukauden euribor oli jo yli +0,2 prosenttia, ja odotukset EKP:n ko-

Lainakanta ja korkomarginaalit

Rahalaitosten uusien lainojen laskennallinen korkomarginaali, %-yksikköä

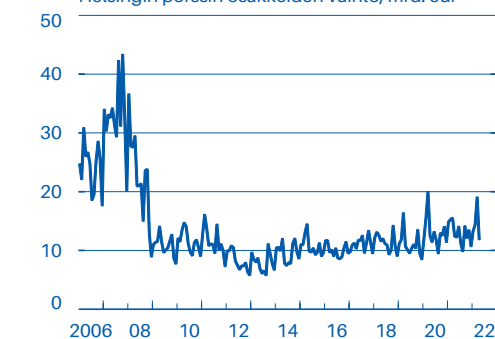
Lähteet: Macrobond, Suomen Pankki.

ETLA S22.1/aj02

Helsingin pörssin kehitys

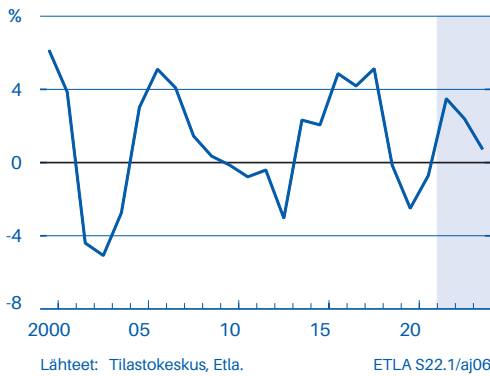
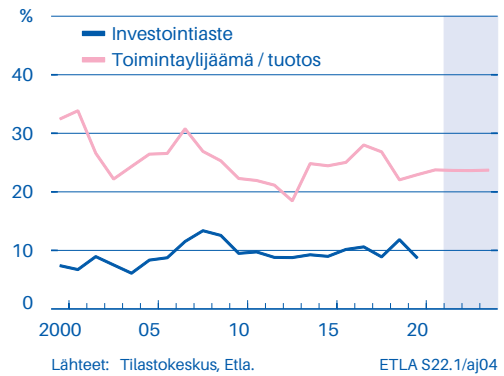

Helsingin pörssin osakkeiden vaihto, mrd. eur

Lähteet: Nordnet, Suomen Pankki.

ETLA S22.1/aj07

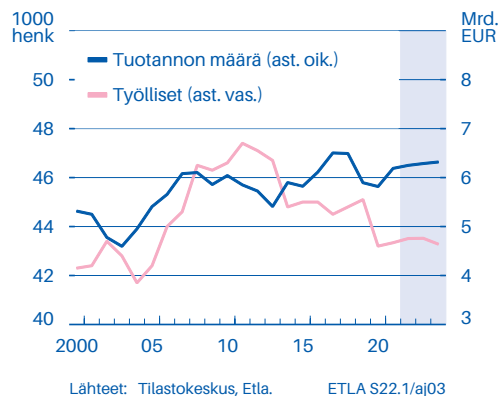
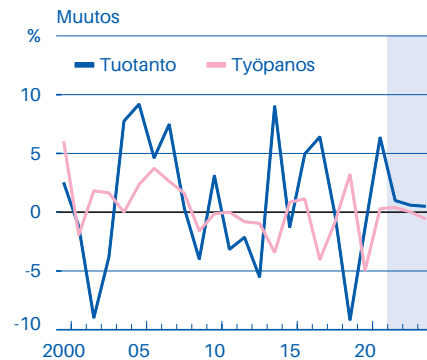
Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden lka**Investoinnit ja kannattavuus**

ronnostosta ovat aikaistuneet. Kolmen kuukauden euribor on kuitenkin edelleen vain -0,4 prosenttia.

Myös valtioiden pitkien joukkolainojen korot ovat nousseet nopeasti. Suomen valtion kymmenen vuoden korko on noussut noin 1,2 prosenttiyksikköä vuoden vaihteesta, jolloin se oli suunnilleen nollassa. Korko on siis edelleen matala, mutta se oli viimeksi nykytasollaan kesällä 2014.

Euroalueen pohjainflaatio jo melkein neljä prosenttia...

Euroalueen kuluttajahintainflaatio kiihtyi huhutikuussa 7,5 prosenttiin. Inflaatioerot jäsenmai-

Tuotanto ja työllisyys**Suurimmat yritykset vuonna 2020**

	Liikevaihto milj. e	Henkilöstö
Nordea Pankki	11 455	28 051
Sampo	10 123	13 227
Ilmarinen	7 514	664
Varma	7 009	537
Elo	4 507	490

den välillä ovat erittäin suuria. Pohjainflaatio, eli pl. volatiilit energian ja jalostamattomien elintarvikkeiden hinnat, nousi sekin 3,9 prosenttiin.

... mikä lisää rahapoliittisia paineita

Pohjainflaation selvä kiihtyminen kertoo inflaatiopaineiden leviämisestä ja siten paineista alkaa kiristää rahapolitiikkaa. EKP on kuitenkin todennäköisesti tässä suhteessa selvästi maltillisempi kuin Yhdysvaltain keskuspankki. Tähän on perusteita, sillä inflaation syyt ovat, ainakin vielä, euroalueella enemmän tarjonta- kuin kysyntäpuolella.

Toisaalta euroalueen laajan M3-rahamäärän nousu on hidastunut reiluun kuuteen prosenttiin vuoden takaisesta, kun se kovimmillaan kasvoi yli 12 prosentin vauhtia tammikuussa 2021.

Suhdannetilanne heikentynyt

EK:n huhtikuun lopussa julkaiseman Suhdannebarometrin mukaan toimialan suhdannetilanne ja sen lähiajan näkymät ovat heikentyneet selvästi. Myyntiodotukset ovat kuitenkin edelleen selvästi positiiviset. •

Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

Kiinteistö- ja liike-elämää palvelevan toiminnan arvonlisäyksen määrä elpyi selvästi viime vuonna, mutta palautuminen pandemiasta jatkuu edelleen kuluvana vuonna, osin vielä ensi vuonna. Tuottavuuskasvu jää ennustemme mukaan tänä vuonna keskimäärin nolnaan, mutta palaa plusalle ensi vuonna.

Arvonlisäyksen määrän kasvuvauhti hidastuu trenditasolle

Koko toimialojen JLMN (yrityspalvelujen) arvonlisäyksen määrän kehitys elpyi viime vuonna 4,5 prosentin kasvuun. Vuonna 2020 se oli

muuttumaton edellisvuodesta. Toimialojen kehityksen välillä oli pandemiassa isoja eroja, mutta kaikkien neljän arvonlisäyksen määrä keskimäärin kasvoi viime vuonna. Tänä vuonna kasvu maltillistuu 3,4 prosenttiin, mikä on hieman yli vuosien 2015–2019 keskimääräisen kasvuvauhdin. Ensi vuonna kasvu hidastuu noin 2,5 prosenttiin.

Informaatio- ja viestintäpalvelujen hyvä kehitys jatkuu

Informaatio- ja viestintäpalvelujen (J) arvonlisäyksen määrän kasvu yltyi viime vuonna seitsemään prosenttiin, vaikka pandemiavuosi 2020 oli sekin ihan hyvä. Tänä ja ensi vuonna kasvu on edelleen hyvällä tasolla hieman vajaassa neljässä prosentissa.

Liike-elämää palveleviin toimialoihin luetaan tässä katsauksessa informaatio- ja viestintäpalvelut (toimialakoodi J), kiinteistöala (L, pl. asuntojen omistus), ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (M) sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminta (N). Suurimmat alatoimialat käypähintaisella tuotoksen arvolla mitattuna ovat tietojenkäsittelypalvelut (15,5 % JLMN-kokonaisuudesta), asuntojen vuokraus (8,5 %) ja muu kiinteistötoiminta (7,9 %), liikkeenjohdon palvelut (7,2 %), tekniset palvelut (7,2 %), muut tukipalvelut (6,6 %) sekä televiestintä (4,9 %).

Koko toimialan liikevaihdon määrä oli vuoden alussa vuositasolla kymmenen prosentin kasvussa, eikä pandemiakaan ole suuremmin sitä kokonaisuutena ottaen koetellut. Erityisesti ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta on ollut vakaassa kasvussa.

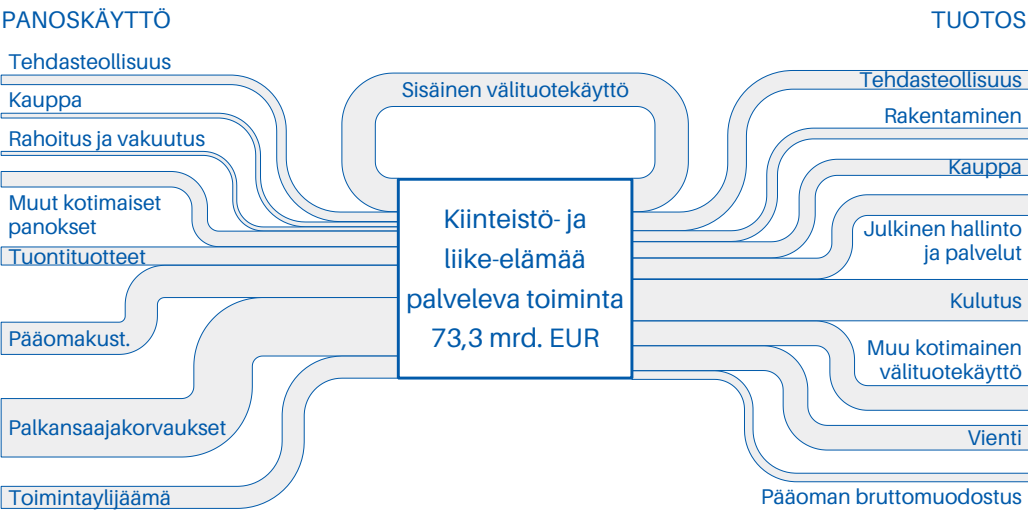
Kiinteistöalan kasvu keskimäärin pari prosenttia vuodessa

Kiinteistöalan (L) arvonlisäyksen kehitys on suhteellisen tasaista. Viime vuonna kasvua keriyti noin kaksi prosenttia, tänä vuonna ennustemme mukaan vajaat kolme prosenttia ja en-

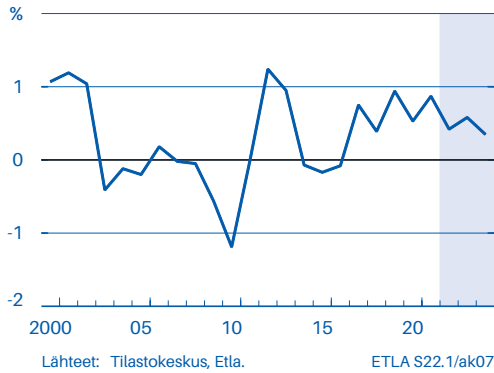
Keskeiset tunnusluvut								
Pääomatavararyhmä	% -muutos						Keskimäärin	
	2019	2020	2021	2022 ^E	2023 ^E	2024 ^E	2017-21	2022-26 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	3,9	-1,0	4,5	3,4	2,5	2,4	3,4	2,6
Työpanos	2,6	-1,2	3,3	3,5	1,8	2,0	2,6	2,5
Työn tuottavuus	1,3	0,2	1,1	-0,1	0,7	0,4	0,8	0,1
Pääomavaltaituminen	-0,3	1,4					-0,3	
Kokonaistuottavuus	1,6	-1,1					1,1	

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla. ETLA S22.1/ak01t

Kiinteistö- ja liike-elämää palvelevan toiminnan hyödykevirrat vuonna 2020

Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden lka

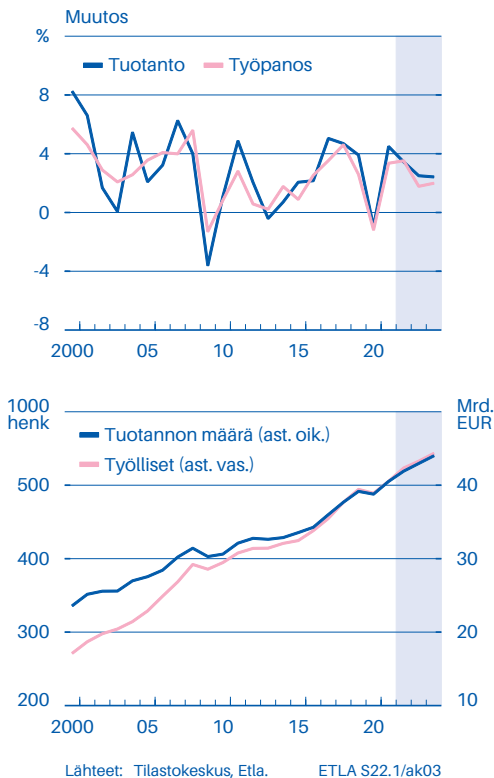

si vuonna vajaat kaksi prosenttia. Liikevaihdon määrä oli alkuvuonna jopa kuuden prosentin kasvussa vuoden takaisesta. Pitkällä aikavälillä kasvu on ollut hieman vajaat kaksi prosenttia vuodessa.

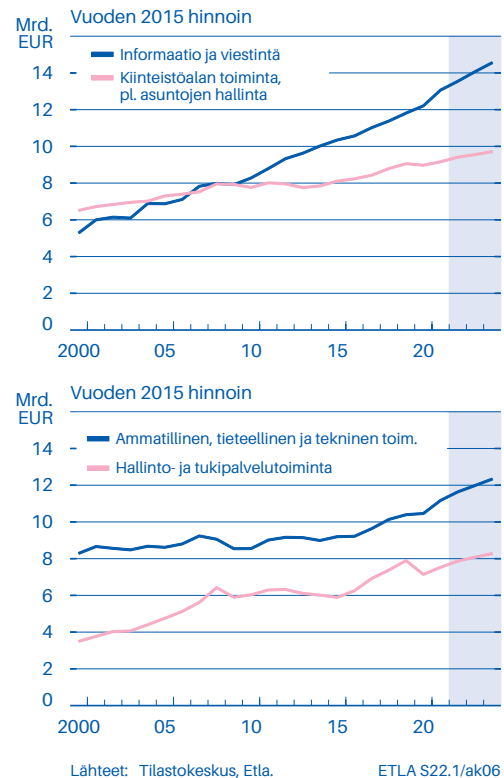
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta takaisin pandemiaa edeltäneellä urallaan

Ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa (M) arvonlisäyksen kasvu jäi pandemiavuonna 2020 vain hieman positiiviseksi. Sitä elpymisen oli viime vuonna reipasta, ja

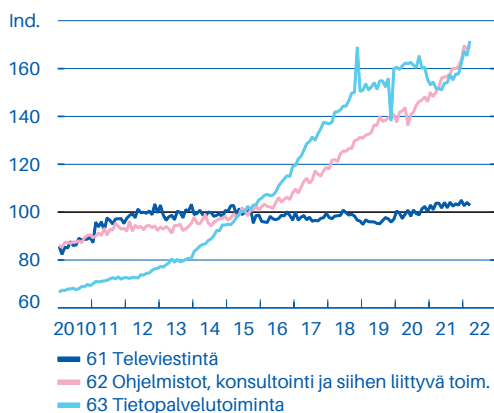
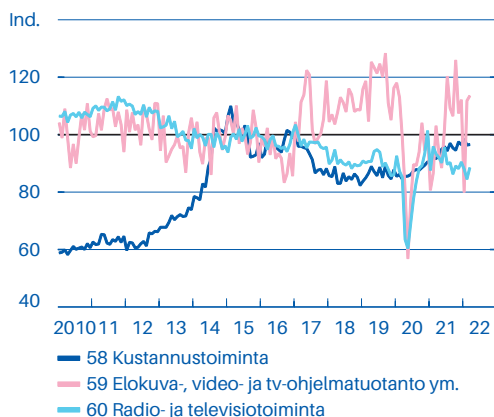
Tuotanto ja työllisyys (toimialat JLMN yhteenlaskettuina)

Tuotanto

J Informaatio ja viestintä: kausitasoitettun liikevaihdon määrä, 2015 = 100

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta. ETLA S22.1/ak02

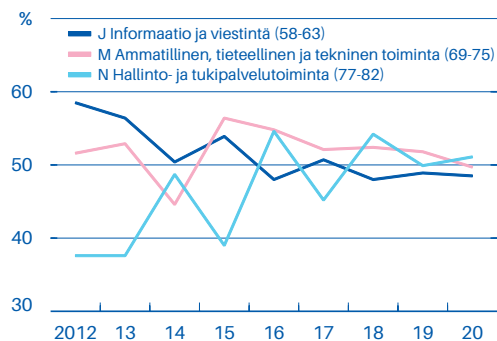
kasvua oli arviomme mukaan vajaat seitsemän prosenttia. Tänä vuonna kasvu maltillistuu noin neljään prosenttiin ja ensi vuonna edelleen kolmeen prosenttiin.

Liikevaihdon määrä oli tammi-maaliskuussa kymmenen prosentin kasvussa vuoden takaisesta. Kasvu oli koko toimialalla laajasti tässä vauhdissa. Tammi-maaliskuussa toimiala veti kuitenkin henkeä, eikä kausitasoitettua kasvua edellisestä vuosineljänneksestä ollut. Toimiala on kuitenkin jo palannut pandemiaa edeltäneelle kasvu-uralleen. Tammi-maaliskuussa liikevaihdon määrä ylitti pandemiaa edeltäneen tasonsa yhdeksällä prosentilla. Eniten ovat kasvaneet lakiasiain ja laskentatoimen palvelut.

Hallinto- ja tukipalvelutoiminnoissa osin vielä elpymisvaraa

Hallinto- ja tukipalvelutoiminnan (N) arvonlisäyksen määrä romahti vuonna 2020 melkein kymmenen prosenttia, kun matkatoimistojen tuottaman arvonlisäyksen määrä enemmän kuin puoliintui ja vuokraus- ja leasingtoiminnan aleni neljänneksellä. Viime vuonna kasvua kertyi arviomme mukaan 5–6 prosenttia. Tänä vuonna kasvu maltillistuu reiluun neljään prosenttiin

Omavaraisuusaste

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S22.1/ak14

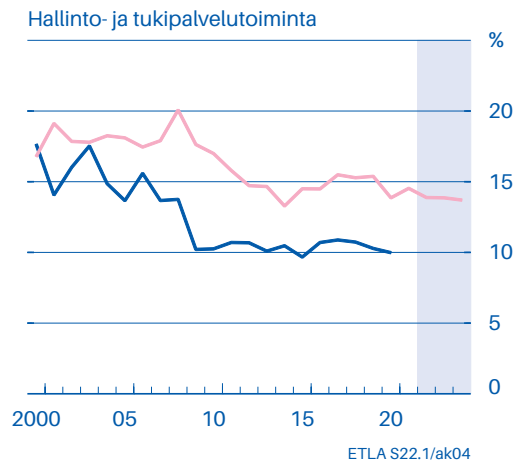
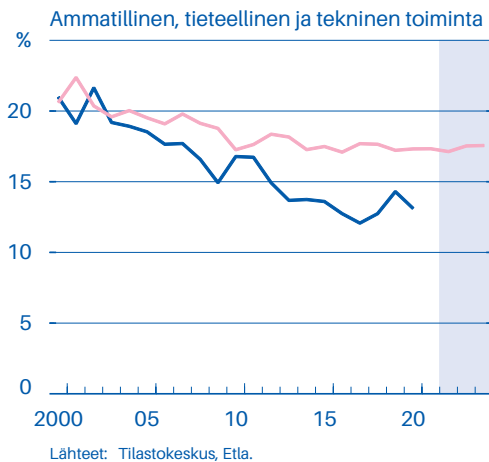
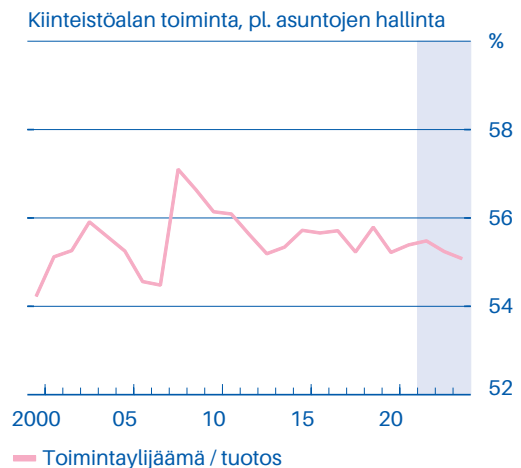
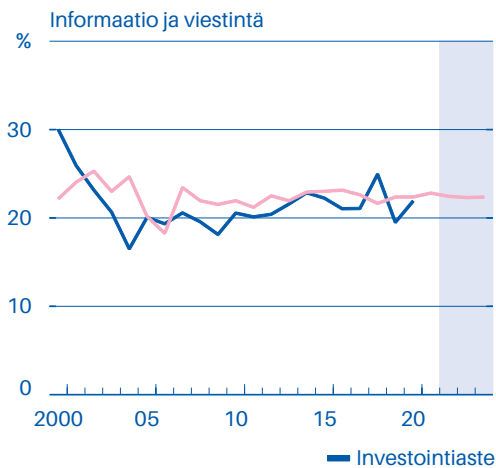
ja ensi vuonna edelleen vajaaseen kolmeen prosenttiin. Vuoden 2020 pudotusta ei koko toimialalla saada vielä tänä vuonna kurottua umpeen.

Toimialan liikevaihdon määrä oli tammi-maaliskuussa 16 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Matkatoimistojen ja matkanjärjestäji-

en toiminta ym. varauspalvelut kasvoi lähes 250 prosenttia viime vuoden syvästä kuopastaan.

Toimiala on kokonaisuudessaan ylittänyt pandemian edeltäneen liikevaihtonsa määrän seitsemällä prosentilla. Matkatoimistoilla on kuitenkin edelleen lähes 40 prosentin takamatka.

Investoinnit ja kannattavuus

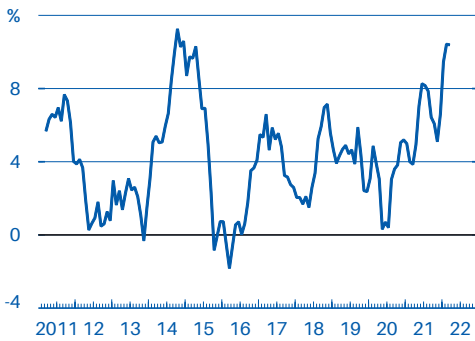

Tieto- ja viestintäpalvelujen suhdannetilanne hyvä

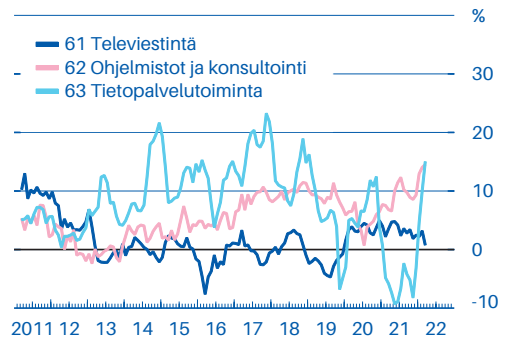
EK:n huhtikuun lopussa julkaiseman Suhdannebarometrin mukaan tieto- ja viestintäpalvelujen suhdannetilanne vahvistui keväällä, mutta lähi-aikojen suhdannenäkymät muuttuivat neutraaleiksi aiemman vahvistumisen sijaan. Suhdanne-tilanne on parempi kuin ennen pandemiaa.

Kiinteistöpalveluissa suhdannetilanne ja -näkymät ovat hieman heikentyneet. Toisaalta myyntitodotukset vahvistuivat selvästi. Suhdanne-tilanne on edelleen heikempi kuin ennen pandemiaa. •

J Informaatio ja viestintä: liikevaihdon määrän %-muutos vuoden takaisesta, 3 kk lka

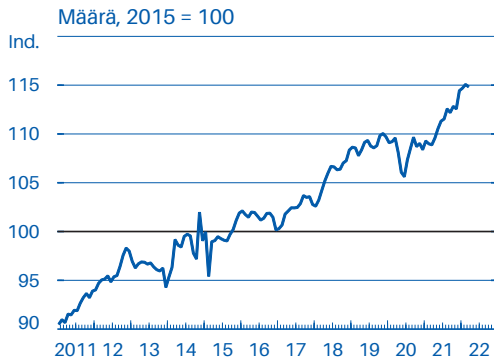

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

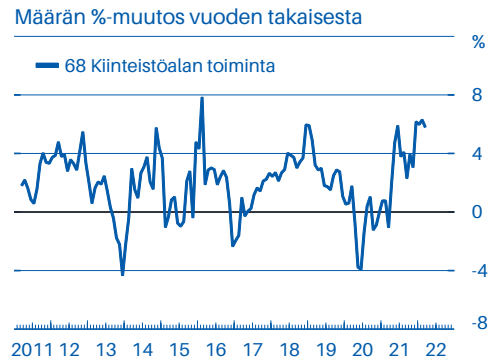

ETLA S22.1/ak08

68 Kiinteistöalan toiminta: kausitasoitettu liikevaihto, 3 kk lka

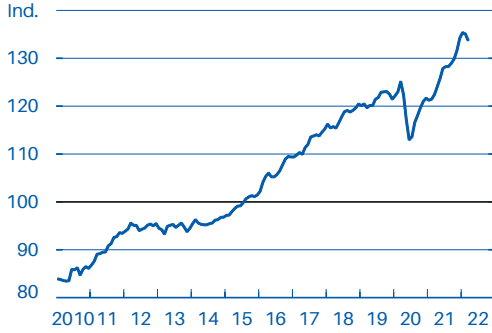

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

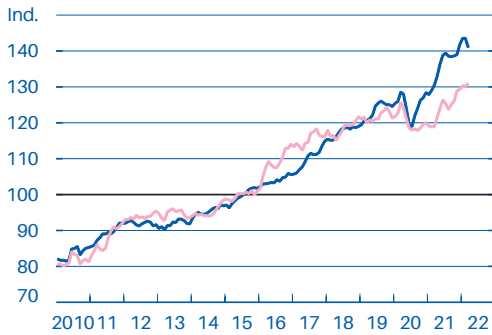
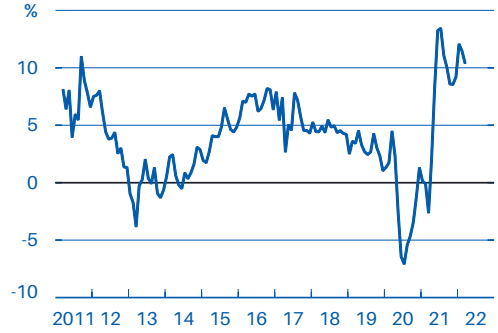

ETLA S22.1/ak09

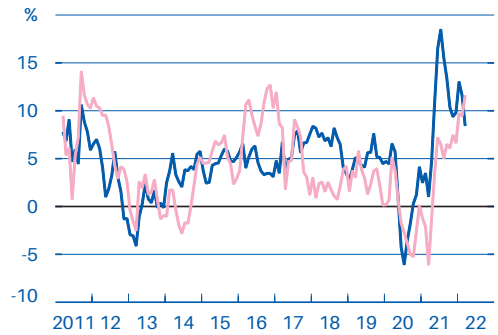
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta: kausitasoitettun liikevaihdon määrä, 3 kk lka, 2015 = 100

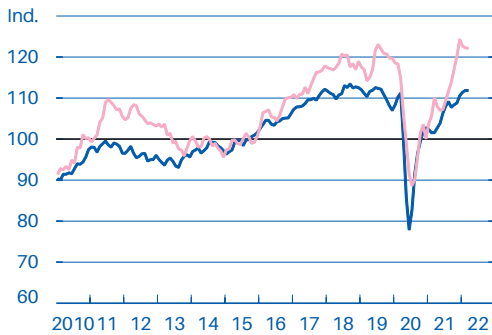
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta: kausitasoitettun liikevaihdon määrän %-muutos vuoden takaisesta, 3 kk lka

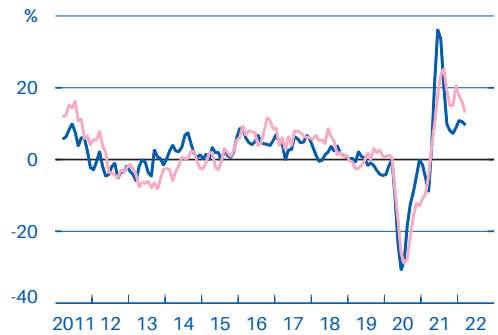
— 69-70 Lakiasiaint ja laskentatoimen palvelut ym.
— 71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut ym.

— 69-70 Lakiasiaint ja laskentatoimen palvelut ym.
— 71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut ym.

— 73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus
— 74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle

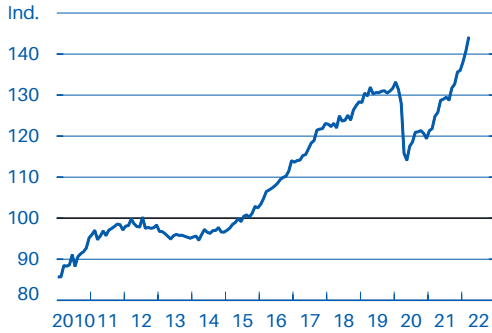

— 73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus
— 74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle

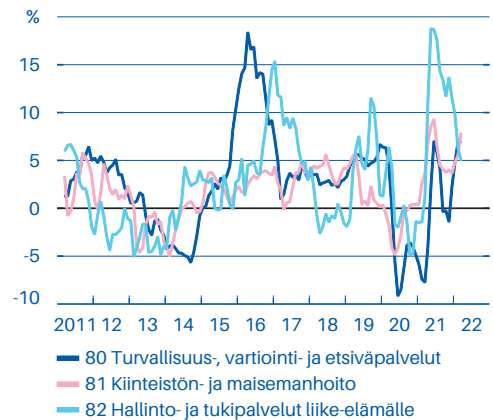
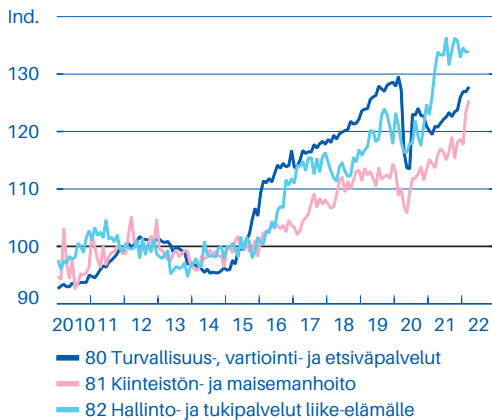
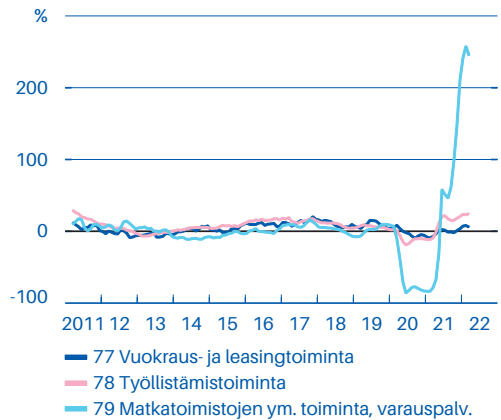
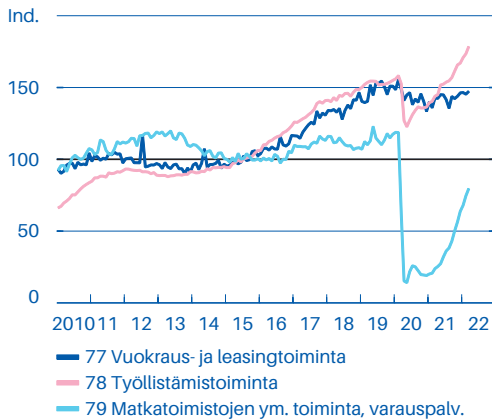
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta. ETLA S22.1/ak10

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta. ETLA S22.1/ak11

**N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta:
kausitasoitettun liikevaihdon määrä,
3 kk lka, 2015 = 100**

**N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta:
Kausitasoitettun liikevaihdon määrän
%-muutos vuoden takaisesta, 3 kk lka**

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta. ETLA S22.1/ak12

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta. ETLA S22.1/ak13

Miten Etlan Suhdanne ja Toimialakatsaus tehdään?

Etlan tekemä Suomen makrotalouden ennuste julkaistaan kahdesti vuodessa maaliskuun ja syyskuun loppupuolella. Ennuste on pitkälti kysyntälähtöinen, ja sen tekemisessä on tukena Etlan makromalli. Kysyntä kanavoituu tuotannoksi eri toimialoilta kansantalouden panostuotusmallin mukaisesti ja käytettävissä olevien tuotantotekijöiden määrien asettamissa rajoissa. Makroennusteen pohjalta tehdään sen kanssa sopusoinnussa oleva Toimialakatsaus. Tässä selosteessa kerrotaan lyhyesti ennusteen rakentumisesta.

Vienti ja tuonti

Suomen kilpailukyky, kansainvälinen taloustilanne, yksittäisten vientimarkkinoiden kehitys ja toimialojen vientitilaukset selittävät Suomen viennin kehitystä. Kansainvälisen ennusteen

tekemisessä käytetään apuna brittiläistä NiGEM-maailmantalouden mallia.

Tuonti määräytyy viennin sekä kotimaisen kulutuksen ja investointien perusteella.

Viennin ja tuonnin kehitykseen liittyy paljon erityistekijöitä, kuten suuret yksittäiset toimitukset, tuotantoseisokit jne. Nämä tekijät otetaan huomioon mm. yrityksiltä saatavan tiedon pohjalta.

Yksityinen kulutus

Yksityistä kokonaiskulutusta ennustetaan mallilla, jossa pääasiallisina selittäjinä ovat kotitalouksien reaalisien ostovoimaan vaikuttavat tekijät sekä säästämisasteen kehitys.

Yksityinen kulutus hajotetaan tavaroiden ja palvelujen kysynnäksi suhteellisen pieniin osiin käyttäen apuna muun muassa logit-malleja. Tässä yhteydessä käytetään kuluttajahintainflaatioennusteen antamaa tietoa suhteellisten hintojen kehityksestä. Näin saadaan ennusteet kestävien kulutustavaroiden, puolikestävien tavaroiden, lyhytikäisten tavaroiden ja palvelujen kysynnän kasvulle.

Julkinen kulutus ja investoinnit

Julkistalouden ja julkisen kulutuksen kehitys määräytyy verotuloennusteen sekä julkisen sektorin tekemien menopäätösten ja Etlassa tehtyjen meno-oletusten pohjalta. Julkisen talouden tasapaino ja velkaantuminen arvioidaan Etlan julkisen talouden laskentakehikon avulla.

Etlassa tehdään myös ennuste Suomen julkisen sektorin rakenteellisen rahoitusjäämän kehityksestä käyttäen Euroopan komission laskentatapaa.

Investoinnit perustuvat rakennusalan näky-miin, yritysten investointitarpeisiin ja julkisen sektorin investointipäätöksiin. Suuret investointihankkeet kartoitetaan erikseen yrityksiltä saatavan tiedon pohjalta.

Rajoitteita

Kysynnän, tuotannon ja investointien rajoitteina ovat muun muassa kansainvälisen kysynnän, kotimaisten tuotantokustannusten ja kotitalouksien ostovoiman kehitys, käytettävissä olevien tuotantopanosten määrä sekä työ-, hyödyke-, asunto- ym. markkinoiden toimintakyky.

Vaihtoehtoiset skenaariot

Kunkin ennusteen yhteydessä pyritään tekemään vaihtoehtoiset, sekä ennustettua paremmat että sitä huonommat, kehitysurat. Arvioita laadittaessa käytetään hyväksi mm. kansainvälisen talouden NiGEM-mallia, Etlan omaa makrotaloudellista mallia sekä julkisen talouden laskentakehikoita.

Panostuotosmallista Toimialakatsaukseen

Viennin, yksityisen kulutuksen, julkisen kulutuksen ja investointien kasvu sekä varastokonttribuution muutos kanavoituvat panos-tuotosmallin avulla tuotannon kasvuksi Suomessa eri toimialoilla.

Panostuotosmallissa eri toimialojen tuotosta käytetään eri suhteissa joko välituotteina muilla toimialoilla tai lopputuotekäytössä kulutuksessa ja investoinneissa.

Panostuotosmallilla saadaan Etlan tekemän kansantalouden makroennusteen kanssa sopu-suonnassa oleva ennuste tuotoksen ja arvon-lisäyksen kehitykselle 35 eri toimialalla. Nämä ovat TOL 2008 -toimialaluokittelussa kaikki kirjaintason toimialat sekä kaikki tehdasteollisuuden ja kaupan alan 2-numerotoimialat. Tämän tiedon pohjalta tehdään Etlan Toimialakatsaus, joka julkaistaan Suhdanteen jälkeen.

Viiden vuoden ennusteskenaariot Suomes-sa tuotettujen kasvihuonekaasupäästöjen (CO2 ekv.) kehitykselle lasketaan ennustetun toimi-alakohtaisen tuotannon ja kotitalouksien kulu-tuksen sekä historialliseen kehitykseen perus-tuvan teknologisen päästöintensiteettioletuksen avulla.

Työpanos

Käytämme toimialakohtaisia ekonometrisia malleja toimialan työpanosnäkymien (tehtyjen työtuntien) määrän ennustamiseen. Tärkeim-pinä selittävinä muuttujina ovat panos-tuotos-mallin antama tuotoksen määrän kasvu sekä työtunnin kustannuskehitys. Nämä ennusteet raportoidaan Etlan Toimialakatsauksessa.

Tuottavuus ja kannattavuus

Tuotoksen ja työpanoksen avulla lasketaan ke-hitys toimialan työn tuottavuudessa. Kokonais-tuottavuuden laskemiseen käytetään lisäksi bruttopääomakannan kehitystä, joka lasketaan toimialoittain investointien ja poistojen avulla.

Toimialan keskimääräistä kannattavuutta ja sen kehitystä mitataan bruttotoimintaylijäämäl-lä, joka on suhteutettu toimialan tuotokseen. •

SUHDANNE

Toimialakatsaus

**Elinkeinoelämän
tutkimuslaitos**

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki
